

Revista ECONOMICA

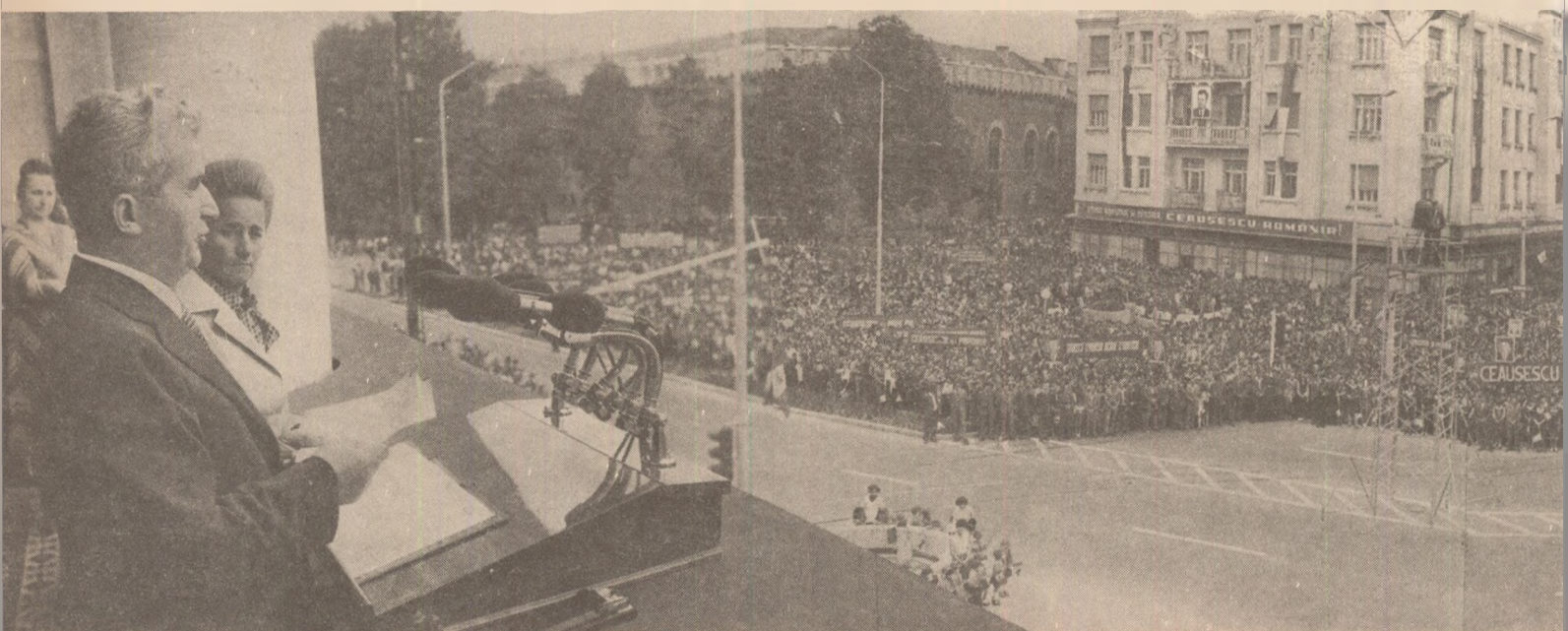
CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**DO CERINȚĂ DE BAZĂ
IN
VALORIFICAREA SUPERIOARĂ
A
POTENȚIALULUI PRODUCTIV**

**UTILIZAREA
RAȚIONALĂ A
FONDURILOR
FIXE**

Întimpinat cu sentimente de profundă stimă și dragoste, într-o atmosferă de puternică unitate în jurul partidului, al secretarului său general, sub semnul hotărârii de a obține noi realizări în cinstea Congresului al XII-lea al P.C.R.

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU ÎN JUDEȚELE TIMIȘ, BIHOR ȘI MARAMUREȘ

La marea adunare populară din Timișoara

La marea adunare populară din Oradea

*La Întreprinderea
mecanică de ma-
șini și utilaje din
Baia Mare*

Un amplu și fructuos dialog de lucru asupra unor priorități ale dezvoltării noastre

IN COMPLEXA ȘI VIA ACTIVITATE POLITICĂ premergătoare celui de al XII-lea Congres se înscriu organic și vizitele întreprinse de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu în județele Timiș, Bihor și Maramureș, cuvântările rostite la marile adunări populare din Timișoara, Oradea și Baia-Mare. A fost un nou prilej prin care oamenii muncii, de la orașe și sate — români, maghiari, germani, sârbi și de alte naționalități și-au manifestat sentimentele profunde de dragoste, de înaltă stimă și prețuire față de secretarul general al partidului, adeziunea lor deplină și unitatea lor fermă în jurul Partidului Comunist Român, a politicii sale interne și internaționale, hotărârea lor de neclintit de a o aduce la îndeplinire, de a întâmpina cu noi și mari succese în muncă, în dezvoltarea economică și socială a patriei, cel de-al XII-lea Congres al partidului.

În municipiul Timișoara tovarășul Nicolae Ceaușescu a participat — participare devenită una dintre frumoasele tradiții ale școlii românești — la deschiderea noului an de învățământ. În mod firesc, dat fiind acest prilej, în cuvântarea sa, secretarul general al partidului s-a referit cu precădere, pe larg, la probleme de fond ale dezvoltării și perfecționării în continuare a învățământului și cercetării științifice, sectoare deosebit de importante — mai ales în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane — pentru progresul multilateral și în ritm înalt al economiei naționale, pentru depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și

ridicarea la un nivel mediu de dezvoltare — obiectiv central al viitorului plan cincinal.

Din ce în ce mai mult învățământul românesc s-a orientat ferm, în urma indicațiilor date de secretarul general al partidului, atât din punct de vedere al structurii și conținutului său cât și din acela al sistemului său de organizare către satisfacerea cerințelor dezvoltării economiei naționale. Este un proces pe deplin logic dacă avem în vedere legătura indisolubilă dintre economie și învățământ : odată cu sporirea potențialului economic al țării, reflectat în fond de creșterea venitului național pe locuitor — se largesc și posibilitățile sale de a asigura o pregătire din ce în ce mai complexă noilor generații de specialiști ; pe de altă parte, progresul pe mai departe al unei economii, mai ales de la un anumit nivel al dezvoltării sale, reorientările structurale de perspectivă, introducerea tehnologiilor moderne de mare randament sînt întim condiționate de existența cadrelor cu anumite specialități și nivele de pregătire. De altfel, penuria de cadre este una din principalele restricții de care se lovesc numeroase țări în curs de dezvoltare în tentativele lor de a depăși acest nivel, și nu întâmplător — ci datorită unei politici științifice, de perspectivă în domeniul cadrelor promovată de partidul nostru, economia românească nu s-a confruntat cu astfel de probleme ; mai mult, România poate da astăzi un sprijin substanțial altor state în curs de dezvoltare în pregătirea specialiștilor ce le sînt necesari.

Tocmai ținând seama de rezultatele eforturilor făcute în direcția perfecționării sistemului de învățământ, secretarul general al partidului aprecia, în recenta sa cuvîntare, că în linii generale procesul de reorganizare și de așezare pe baze noi, moderne a învățămîntului s-a încheiat în întreaga țară. Aplicarea pînă la capăt a prevederilor Legii învățămîntului, a noilor structuri organizatorice ale acestuia — în concordanță cu cele mai noi orientări și tendințe în acest domeniu — vor conferi o stabilitate îndelungată școlii de toate gradele, vor crea condiții pentru ca fiecare facultate, liceu sau școală să-și desfășoare activitatea pe baza științei celei mai avansate, asigurînd însușirea celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane în toate domeniile.

DEOSEBIT DE GENEROASĂ pentru realizarea unui învățămînt modern, de înaltă eficiență științifică, s-a dovedit a fi concepția — promovată cu toată consecvența de însuși secretarul general al partidului — privind unirea organică a învățămîntului cu cercetarea și producția. Punerea în practică a acestei concepții, i-a validat pe deplin justetea, iar astăzi, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, „**tineretul din institutele noastre de învățămînt superior, din licee și școli, pe lingă preocuparea de a-și însuși permanent, la nivelul cel mai înalt, cunoștințele științifice și tehnice din toate domeniile, acționează, în același timp, pentru aplicarea în practică a cunoștințelor, pentru cunoașterea problemelor legate de activitatea industrială, agricolă și socială, astfel încît să poată deveni buni intelectuali, buni ingineri, buni muncitori în toate domeniile**“.

Desigur nu se poate spune că în această privință s-a făcut totul. S-au făcut progrese substanțiale la numeroase școli de diferite grade din țară în ceea ce privește înzestrarea lor cu secții productive, ateliere de instruire — producție, laboratoare și cabinete, multe dintre ele realizate în mare parte chiar prin eforturile creatoare ale profesorilor și elevilor. În multe dintre acestea se obțin rezultate deosebit de bune : în atelierul de microproducție al Institutului Politehnic „Traian Vuia“ din Timișoara o producție de 13,4 milioane lei în acest an, iar în atelierele școală ale liceului industrial „Electromotor“ de circa 2 milioane lei. Dar asemenea rezultate trebuie extinse și generalizate și, așa cum cerea secretarul general al partidului, trebuie de asemenea, aplicate cu toată fermitatea măsurile stabilite privind practica și participarea la muncă a studenților și elevilor împreună cu cadrele didactice, aceasta fiind una din condițiile pentru ca, după terminarea școlii, tinerii să se încadreze activ în muncă, să își îndeplinească cu rezultate cît mai bune sarcinile.

Alături de problemele perfecționării în continuare a învățămîntului, în cuvîntarea rostită la Timișoara, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat o serie de orientări de cea mai mare însemnătate pentru amplificarea rezultatelor cercetării noastre științifice și ingineresti în sfera producției, pentru ameliorarea eficienței sale. Referirea secretarului general cu privire la realizarea de roboți, în cadrul preocupărilor privind automatizarea și mecanizarea proceselor de fabricație, înseamnă, depășind acest caz particular, o reafirmare a cerinței de a orienta propria noastră cercetare în raport cu tendințele cele mai noi care se înregistrează pe plan mondial, de a renunța să descoperim ceea ce a mai fost descoperit, de a ne afla în primele rînduri ale cercetării prin soluții originale și îndrăznețe. În aceeași ordine de preocupări se situează și aprecierile făcute de secretarul general al partidului — în cadrul dialogului purtat la institutul politehnic timișorean cu oameni de știință, cadre didactice, cadre de conducere din economie — privind necesitatea orientării cercetării științifice spre domenii tehnice de vîrf, de interes prioritar, cum sînt economisirea

energiei, conservarea energiei solare captate, recuperarea gazelor de la motoarele termice, extinderea utilizării unor noi surse de energie etc.

NE AFLĂM aproape de încheierea celui de al patrulea an al cincinalului și numai două luni ne mai despart de Congresul al XII-lea al partidului. Firesc în aceste condiții, ca secretarul general al partidului, pe tot parcursul vizitelor sale de lucru, în dialogul direct, fructuos, purtat în aceste zile cu oameni ai muncii din numeroase unități industriale și agricole, în cuvîntările pe care le-a rostit cu ocazia marilor adunări populare, să se aplece cu toată grija asupra felului cum se îndeplinesc hotărîrile Congresului al XI-lea și prevederile actualului cincinal, asupra felului cum este întîmpinat cel de al XII-lea Congres al partidului.

Bilanțul rezultatelor pe trei ani și jumătate ai actualului cincinal este favorabil : ritmul mediu de creștere a producției industriale este de circa 11% anual, realizîndu-se o producție suplimentară față de prevederile cincinalului de circa 70 de miliarde lei, ceea ce dă certitudinea că pînă la sfîrșitul anului 1980 se va realiza o producție industrială suplimentară de peste 100 miliarde lei ; în agricultură, în primii trei ani s-a obținut o producție de peste 20% mai mare decît în perioada anterioară, succese însemnate înregistrîndu-se și în celelalte ramuri și domenii de activitate. Toate acestea au permis, să se facă noi pași însemnați în direcția creșterii nivelului de trai al întregii populații. Referindu-se la aceasta, secretarul general al partidului a subliniat odată mai mult faptul că bunăstarea întregii națiuni, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, este obiectivul fundamental al politicii partidului nostru, a relevat legătura organică, de condiționare, dintre dezvoltarea generală a economiei naționale, creșterea venitului național și îndeplinirea prevederilor referitoare la creșterea nivelului de trai material și spiritual al poporului. De altfel, tocmai intensificarea ritmului dezvoltării economice generale, a preocupărilor pentru o din ce în ce mai bună gospodărire și pentru economisirea resurselor au creat posibilități pentru accelerarea creșterii veniturilor reale ale oamenilor muncii, care după încheierea celei de a doua etape de majorare, care a și început, vor fi cu 30% mai mari decît în 1975 și cu 10% mai mult decît se prevăzuse inițial în planul cincinal.

Dar, așa cum a subliniat în repetate rînduri secretarul general al partidului, rezultatele bune obținute, pentru care și-a exprimat de altfel satisfacția, nu trebuie, să ne facă să neglijăm persistența unor neajunsuri și lipsuri, mai ales în privința unor aspecte calitative ale producției, care grevează asupra rezultatelor generale. Tocmai pornind de la această situație în discuțiile purtate cu specialiști, cu factori de răspundere din județele vizitate sau din diverse eșaloane economice, în cuvîntările rostită, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat asupra necesității de a se acționa mai cu multă hotărîre în vederea perfecționării întregii activități. În acest sens s-a cerut să fie folosite cu randament maxim utilajele și mașinile din dotarea întreprinderilor, să se acorde o atenție sporită organizării științifice a producției și a muncii, reducerii cheltuielilor materiale, creșterii productivității muncii, ridicării nivelului tehnic al producției și, pe această bază, creșterii mai puternice a eficienței economice. „**Este necesar să înțelegem** — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Oradea — **că afirmarea calității noi în toate sectoarele, revoluția**

N. IONESCU

(Continuare în pag. 16)

O cerință de bază în valorificarea superioară a potențialului productiv

UTILIZAREA RAȚIONALĂ A FONDURILOR FIXE

ÎN PROCESUL dezvoltării economiei românești o importanță deosebită capătă creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvîntarea la plenara comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din luna iulie a.c., în economia națională s-a acumulat, din punct de vedere material, o bază tehnico-economică care permite și face necesar ca în etapa actuală să se realizeze trecerea la o nouă calitate în utilizarea ei: „Trebuie să avem în vedere că vom ajunge la fonduri fixe de circa 2 000 de miliarde lei, ceea ce reprezintă o puternică bază materială. Să ne propunem să obținem cu aceste fonduri fixe o producție cât mai mare, un venit net și un venit național cât mai înalte. Și în această privință prevederile din Directive trebuie considerate minime... aceasta fiind una din problemele de bază ale activității noastre în cincinalul viitor“.

Ținînd seama de aceste sarcini de o deosebită însemnătate pentru întreaga dezvoltare economico-socială a țării, de unitatea indisolubilă ce există între scopul producției sociale și mijloacele înfăptuirii sale, în toate unitățile economice se pune un accent deosebit pe dezvoltarea și modernizarea continuă a potențialului tehnic productiv, concomitent cu sporirea eforturilor pentru creșterea gradului său de utilizare.

Amplificarea procesului de dotare și modernizare a tuturor ramurilor economiei naționale

DACĂ ÎN ANUL 1975 volumul total al fondurilor fixe în economia națională a reprezentat 757,1 miliarde lei, în anul 1978 el a

● Potrivit unor calcule orientative, la nivelul actual al capacităților de producție, o sporire cu 10% a gradului lor de utilizare ar aduce o producție suplimentară de circa 3 milioane tone cărbune, aproape 250 mii tone îngrășăminte chimice, circa 1,5 milioane tone ciment, peste 1 miliard lei mobilier din lemn, 80 mii tone de hirtie și cartoane, mai mult de 100 mii mp țesături etc.

ajuns la peste 1 600 miliarde lei, pentru ca în anul 1980 să ajungă la aproape 2 000 miliarde lei. An de an s-a intensificat procesul de lărgire și modernizare a bazei tehnico-materiale a economiei naționale (tabelul nr. 1). Dotarea con-

Tabelul nr. 1
Dinamica fondurilor fixe, a produsului social și a venitului național
1970=100

	1975	1980
1. Fonduri fixe	158	cca. 250
2. Produsul social	165	cca. 265
3. Venitul național	171	cca. 280

tinuă și cât mai completă a economiei naționale cu fonduri fixe din ce în ce mai moderne a făcut ca peste 60% din totalul fondurilor fixe ale întreprinderilor noastre să fie noi, create în ultimul deceniu, ceea ce a asigurat ritmuri înalte de creștere ale producției materiale, a venitului național, a avuției noastre naționale.

În cincinalul viitor eforturile considerabile de investiții ale statului nostru socialist se vor materializa în punerea în funcțiune a peste 1 200 noi capacități în industrie și 375 capacități în agricultură, concomitent cu executarea unor importante obiective în transporturi și în celelalte ramuri

ale producției materiale. Totodată, vor fi modernizate peste 1 100 unități industriale, ceea ce va lărgi considerabil forța productivă de care vor dispune unitățile noastre industriale, producătoare ale unui volum însemnat de bunuri materiale și servicii. Potrivit proiectului de Directive, ponderea hotărîtoare a fondurilor fixe urmează să o dețină, în continuare industria, ca ramură de bază în procesul de făurire a unei economii moderne; agricultura va continua, de asemenea, să-și sporească baza sa tehnico-materială în vederea accelerării procesului de dezvoltare intensivă și de modernizare; construcțiile își vor lărgi dotarea în scopul adîncirii gradului de industrializare a lucrărilor și de mecanizare integrală a principalelor procese de execuție, iar la rîndul lor transporturile și telecomunicațiile se vor moderniza și ele sub efectul direct al accentuării progresului tehnic.

Nivelul de materializare a potențialului investițional al țării în cel de al 7-lea cincinal este sintetic reliefat de următoarele date: **sporul absolut al fondurilor fixe va fi de aproape 1 000 miliarde lei, spor care este practic egal cu cel al deceniului 1970—1980.**

Politica justă de folosire a potențialului investițional și de înzestrare mai accentuată a economiei naționale cu noi și moderne fonduri fixe este reliefată și de modul în care se vor materializa aceste eforturi în diferitele ramuri și sectoare de activitate economico-socială. **La orizontul anului 1985, din totalul fondurilor fixe circa 77% vor lărgi zestrea tehnică a ramurilor producției materiale, iar circa 23% baza tehnico-materială a activităților social-culturale.** Valoarea fondurilor fixe productive ce va reveni în anul 1985 pe o persoană ocupată în sfera

producției materiale va spori cu 45% față de anul 1980, evidențiind procesul continuu de ridicare a nivelului înzestrării tehnice a muncii.

Interesant de evidențiat este că laturile calitative ale procesului de amplificare a bazei materiale a producției vor fi puternic accentuate prin intensificarea dotării cu mașini și utilaje de înaltă performanță, a procesului de integrare progresivă a mecanicii fine, a electronicii și tehnicii de calcul în structura mașinilor, utilajelor și instalațiilor cu care va fi înzestrată economia națională. În acest cadru un accent deosebit se va pune pe crearea și folosirea în producție a unor tipuri de mașini-unelte de mare productivitate, cu viteze sporite și de înaltă precizie precum și a unor mașini multifuncționale și agregate cu nivel ridicat de automatizare; vor fi create noi instalații de foraj de exploatare a zăcămintelor de petrol și gaze pentru mari adâncimi; va continua perfecționarea producției de noi utilaje destinate mecanizării complete în agricultură, în transporturi și în lucrările de construcții; vor fi elaborate noi tipuri de microcalculatoare și vor fi introduse noi serii de motoare și aparate electronice cu caracteristici și funcțiuni complexe.

Creșterea eficienței fondurilor fixe — o problemă esențială a viitorului cincinal

AMPLUL PROCES ce va continua — de introducere pe scară largă a progresului tehnic în toate sectoarele de activitate — are drept obiectiv final creșterea continuă a avuției naționale, a venitului național, condiție fundamentală pentru dezvoltarea multilaterală a societății noastre socialiste. Fiecare mașină, fiecare utilaj, fiecare instalație și fiecare tehnologie nouă va fi introdusă în producție pornindu-se de la necesitatea de a se obține performanțe calitative care pot fi comparate cu cele mai avansate realizări dobândite pe plan mondial. Utilizarea acestor mașini și utilaje are în vedere obținerea unor randamente tot mai înalte în procesul de fabricare a unor volume însemnate de producție fizică, în paralel cu

asigurarea unei reduceri a consumurilor de carburanți și energie electrică.

Pornind de la necesitatea ridicării continue a eficienței activității economice în toate ramurile economiei naționale, a aprofundării laturilor calitative ale întregii activități de producție, proiectul de Directive situează pe prim plan creșterea eficienței fondurilor fixe, aceasta constituind una din problemele de bază ale viitorului cincinal. În industrie în anul 1985 va trebui să se ajungă la o producție globală de 1 800 lei la 1 000 lei fonduri fixe și la o producție netă de peste 600 lei, condiție hotărâtoare pentru dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale, pentru creșterea avuției societății.

Eficiența globală a fondurilor fixe ce va fi obținută este reliefată sintetic de aportul pe care îl vor aduce principalele ramuri ale producției materiale la formarea venitului național comparativ cu partea ce le revine în totalitatea fondurilor fixe productive (tabelul nr. 2). Astfel, în anul 1985 industria va primi din totalul fondurilor fixe productive circa 62% și

ductivității muncii sociale; potrivit unor calcule, numai schimbările prevăzute în ocuparea forței de muncă pe ramuri vor asigura un spor al venitului național în 1985 față de 1980 de peste 50 miliarde lei.

Deosebit de semnificative pentru reliefaarea efectelor favorabile ale creșterii eficienței fondurilor fixe sînt și următoarele evaluări: dacă valoarea producției nete la 1 000 lei fonduri fixe productive din 1980 s-ar fi menținut și în anul 1985, fără ca aceasta să crească cu circa 50 lei, așa cum se prevede în proiectul de Directive, sporul producției nete industriale ar fi fost mai mic cu aproape 40 miliarde lei; de asemenea, o valoare a producției globale la 1 000 lei fonduri fixe mai redusă cu circa 200 lei față de nivelul prevăzut în proiectul de Directive de 1 800 lei ar fi însemnat un spor al producției globale industriale mai redus cu aproape 200 miliarde lei.

Transpunerea în viață a acestor obiective impune sporirea eforturilor pentru asigurarea tuturor condițiilor în stare să permită utilizarea la maximum a mijloacelor tehnice aflate în dotare, folosirea completă a suprafețelor de pro-

Tabelul nr. 2

Greutatea specifică a principalelor ramuri ale producției materiale în totalul fondurilor fixe productive, produsul social și venitul național în anul 1985

— în procente —

	Total economie	din care în :		
		indus- trie	agricul- tură	cons- trucții
1. Fonduri fixe productive	100	62,1	11,4	4,0
2. Produsul social	100	69,9	10,9	9,0
3. Venitul național	100	65,0	12,7	8,5

va contribui la formarea venitului național cu aproape 65%; de asemenea, construcțiile vor primi 4% din totalul fondurilor fixe productive și vor contribui cu 8,5%, iar agricultura va fi beneficiara a peste 11% din totalul fondurilor fixe productive și va participa cu aproape 13% la crearea venitului național.

În acest context mutațiile pe ramuri ale potențialului tehnic productiv și sporirea gradului de înzestrare tehnică a muncii, conjugate cu cele proiectate în ocuparea pe ramurile producției materiale a forței de muncă, vor aduce un aport însemnat la sporirea pro-

ducție, o mai bună întreținere și exploatare a fondurilor fixe, creându-se condițiile pentru menținerea în perfectă stare de funcționare și exploatare a întregului potențial productiv.

Gheorghe OBREJA
drd. Stelian MILITARU
Comitetul de Stat
al Planificării

Într-unul din numerele viitoare ale revistei vom publica partea a II-a a acestui material, care va cuprinde o sinteză a principalelor măsuri și acțiuni ce trebuiesc întreprinse pentru creșterea gradului de utilizare a fondurilor fixe și obținerea pe această cale a sporurilor de producție prevăzute.

Perfecționarea mecanismului

de aprovizionare tehnico-materială

EXIGENȚE ALE RESPECTĂRII CONTRACTELOR ECONOMICE

INDEPLINIREA INTEGRALĂ a planului fizic în fiecare întreprindere reprezintă o condiție hotărâtoare pentru buna funcționare a mecanismului aprovizionării tehnico-materiale în întreaga economie națională. Așa cum arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna septembrie a.c. **în toate unitățile economice se cer intensificate eforturile pentru realizarea ritmică a tuturor sarcinilor fizice din planul de producție în structura sortimentală aprobată, asigurând pe această cale în mod corespunzător baza tehnico-materială a planului de producție, conform prevederilor din contracte.**

În scopul realizării acestor sarcini de o deosebită însemnătate pentru dezvoltarea economică a țării, în întreaga economie națională se amplifică preocupările pentru fabricarea și livrarea integrală și la termen a producției în calitățile și sortimentele prevăzute în contractele pe acest an, cât și pentru încheierea din vreme a acțiunii de asigurare a bazei tehnico-materiale a producției anului 1980.

Realizarea integrală a planului fizic — condiție hotărâtoare a unei aprovizionări corespunzătoare

ANALIZA STADIULUI îndeplinirii contractelor economice pe anul în curs confirmă odată mai mult cât de important este rolul fiecărei unități economice, a fiecărui colectiv de muncă în asigurarea livrării ritmice a materiilor prime, materialelor și produselor, în conformitate cu contractele economice încheiate, de a căror realizare în bune condițiuni depinde în mod decisiv desfășurarea normală a activității de investiții, a celorlalte activități productive, a exportului, aprovizionării populației etc. Poate fi relevant ca un aspect pozitiv în acest sens faptul că un număr de circa 200 de mii contracte economice cu termene scadente la zi au fost executate în mod corespunzător de către unitățile furnizoare și că aceste contracte includ de fapt câteva milioane de poziții de materiale și produse care au fost livrate conform termenelor stabilite, asigurându-se astfel în mod corespunzător baza materială a planului de producție al întreprinderilor.

Cu toate acestea, trebuie arătat că în primele trei trimestre ale acestui an, în ultimele luni în special, unele în-

treprinderi au fost confruntate cu dificultăți în realizarea planului de producție, determinate de neprimirea unor materii prime, materiale și produse conform contractelor încheiate cu furnizorii. **Aproape 30 000 de contracte economice înregistrează restanțe la data de 1 septembrie a.c., față de fermele stabilite.** În mod deosebit creează implicații pe o arie mai largă din economie restanțele de materiale metalurgice determinate în special de Combinatul siderurgic din Galați, cele de lacuri și vopsele de la întreprinderea „Policolor“, București, de anvelope de la întreprinderea „Danubiana“ — București și altele.

Restanțele semnulate își au explicația într-un complex de cauze pentru a căror înlăturare se cere acționat operativ, cu eficiență sporită în vederea asigurării materiale a planului și îndeplinirii ritmice a sarcinilor de producție fizică.

1 O direcție importantă de acțiune o constituie luarea tuturor măsurilor pentru realizarea sarcinilor fizice din planul de producție, în structura sortimentală aprobată. Trebuie arătat că mai mult de 2/3 din volumul contractelor economice nerealizate integral în cursul acestui an sînt determinate de neîndeplinirea planului de producție. Întrucît o mare parte din aceste contracte restante sînt pe seama unor capacități care nu au intrat încă în producție sau nu au atins parametrii planificați, se impune:

- pe de o parte, aplicarea unor măsuri energice pentru recuperarea rămănelor în urmă la uzaj în funcțiune a capacităților de producție prevăzute în plan, în toate ramurile de activitate, dar în mod deosebit în industria siderurgică și chimică; urgentarea și urmărirea sistematică a livrărilor de utilaje tehnologice pentru aceste obiective constituie în acest sens calea principală de acțiune a ministerelor, centrelor, întreprinderilor furnizoare și beneficiare;

- pe de altă parte, în situația lipsei temporare a unor resurse prevăzute în plan și în contracte, **trebuie respectate cu strictețe prioritățile în livrări stabilite și anume, în primul rînd, pentru producția de utilaj tehnologic, pentru export, pentru construcțiile de locuințe.** Cu acuitate se impune să se efectueze în mod exemplar livrările de metal pentru toate utilajele tehnologice destinate obiectivelor de investiții cu termene de punere în funcțiune în acest an și în sem. I. 1980. În acest context, apare necesar ca combinatele siderurgice din Galați, Tîrgoviște, Reșița și întreprinderea de țevi „Republica“, să

asigure în cel mai scurt timp fabricarea și livrarea tuturor sortimentelor cu această destinație. De asemenea, în aceeași ordine de idei trebuie să stea în centrul atenției livrarea unor produse care condiționează realizarea la timp a lucrărilor din campania agricolă de toamnă, stringerea recoltei, cum sînt piesele de schimb, anvelopele ș.a.

2 Unele neajunsuri în realizarea contractelor economice sînt generate de deficiențe în activitatea de cooperare și colaborare interuzinală. Sînt utilaje complexe executate care nu pot fi livrate datorită unor subsansamble sau produse nelivrate de către parteneri: îndeosebi motoare electrice nelivrate de către întreprinderea de motoare electrice București, pompe din profilul întreprinderii de pompe din Capitală, panouri, tablouri, aparataj de la întreprinderea de aparataj electric de instalații Titu, întreprinderea de panouri și tablouri electrice Alexandria și „Automatică“ din București. Pentru recuperarea restanțelor apare necesar ca M.I.C.M., centralele industriale respective să revadă toate graficele și programele de livrări în colaborare și cooperare destinate finalizării tuturor utilajelor tehnologice și complexe. Asemenea probleme, care trebuie urgent finalizate, sînt și în industria ușoară, în chimie, și la producția de materiale de construcții.

3 Realizarea la termen a livrărilor de investiții este condiționată și de asigurarea la termen, conform contractelor economice, a unor materiale de construcții. În mod deosebit trebuie să rețină atenția organelor în drept **restanțele mari în livrările de ciment de la întreprinderea pentru lianți Deva, care, față de contractele la zi, reprezintă în expresie valorică peste 125 mil. lei, de panouri mari și alte produse din profilul întreprinderii „Granitul“ — București care are restanțe de circa 20% față de contractele scadente, de produse tehnico-sanitare din profilul întreprinderii „Feroemail“-Ploiești, de cabluri și conductori electrici de la „Electromureș“ din Tîrgu Mureș și de la I.C.M.E. București.**

4 Probleme deosebite există într-o serie de sectoare din economie datorită **restanțelor în livrarea pieselor de schimb, alături pentru utilaj tehnologic cit și pentru mijloace de transport.** Probleme mai deosebite ridică livrarea pieselor de schimb pentru utilajul metalurgic, la care restanțe mari, de ordinul a 20—30% din contracte, sînt la I.M.G. București, „23 August“-București, I.C.M. Reșița. De asemenea, nu este satisfăcător ritmul livrărilor de piese de schimb pentru utilajul minier, mai ales de către întreprinderea „Unio“ din Satu Mare (peste 25% restanțe la contracte) și pentru utilajul petrolier de către întreprinderea „1 Mai“ din Ploiești (peste 60% restanțe) și I.M. Cîmpina (peste 33%). La rîndul său, funcționarea în bune condițiuni a parcului de autovehicule pentru transportul de marfă este influențată nefavorabil de modul în care se desfășoară livrarea de piese de schimb din profilul întreprinderii de autocamioane Brașov, cu restanțe la contracte de peste 25%, al I.P.A. Sibiu

(30%) și al altor unități, atât din subordinea M.I.C.M., cât și a altor ministere. În această problemă a pieselor de schimb este evident că funcționarea intensivă a parcului de mașini în dotare este calea cea mai eficientă de a realiza creșterea producției și — în consecință — asigurarea cu piese de schimb trebuie să fie prioritară, chiar înaintea oricărei alte dotări noi. Considerăm că în această optică trebuie întocmite și, după caz, revăzute programele de producție și de livrare a pieselor de schimb pentru toate categoriile de mașini, utilaje și instalații.

Mai multă operativitate în pregătirea producției anului 1980

DE O DEOSEBITĂ actualitate sînt sarcinile privitoare la definitivarea pregătirii bazei materiale a planului pentru anul 1980, prin perfectarea tuturor contractelor economice — care constituie pentru fiecare întreprindere instrumentul de cunoaștere din timp a destinației proprii producției și totodată a resurselor materiale de care dispune, a surselor și termenelor de aprovizionare — ceea ce permite o pregătire temeinică, analitică a programelor de fabricație. Ce spun cifrele de sinteză despre stadiul acestei acțiuni? Pe ansamblul industriei este în prezent contractat — la consumul intern — aproximativ 85% din totalul producției marfă planificată cu această destinație. Se poate arăta că într-o serie de sectoare de bază ale economiei contractarea producției destinate utilizatorilor interni este practic încheiată, gradul de contractare al producției marfă fiind de 96—100%. Sînt de menționat, în această ordine de idei, modul operativ și eficient în care au acționat unitățile economice, centralele industriale, aparatul ministerului din industria minieră, a petrolului și gazelor, energia electrică, industria ușoară, industria alimentară; de asemenea, întreprinderile și combinatele din industria chimică au perfectat pînă la începutul acestei luni destinația producției la mai mult de 90% din volumul de marfă planificată, pe bază de contracte economice.

Există însă unele rămîineri în urmă în sectoare cheie ale economiei, care impun acțiuni energice pentru soluționarea unor probleme care condiționează finalizarea acțiunii de contractare. Ne vom referi îndeosebi la cîteva din aceste probleme:

- de mare urgență este accelerarea elaborării documentațiilor pentru lucrările de investiții, de care depinde cunoașterea necesarului de materiale și deci încheierea contractelor la mașini, utilaje și instalații, la materialele metalurgice și de altă natură destinate fabricării acestor utilaje, precum și la materialele ce se consumă în activitatea de construcții-montaj. Dacă ne referim numai la utilajele tehnologice, trebuie arătat că un număr important de documentații mai trebuie încă predate executanților, dintre care circa 20% din volumul total al anului viitor de către Ministerul Industriei Metalurgice, peste 25% de către Ministerul Industriei Chimice, precum și de către Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții și altele.

Apare evident că lipsa acestor documentații nu permite uzinelor producătoare de utilaj tehnologic să elaboreze specificațiile de metal, ceea ce întîrzie pe ansamblu definitivarea programelor de fabricație a combinatelor siderurgice și încheierea contractelor cu beneficiarii de metal.

O situație similară este și în ceea ce privește documentațiile pentru executarea lucrărilor de construcții-montaj de care depinde stabilirea structurii aprovizionării tehnico-materiale a unităților executante, precum și optimizarea fluxurilor de transport a unor materiale cu pondere mare în volumul total al expedițiilor:

- mai multă operativitate apare necesară la unitățile consumatoare de metal și îndeosebi la cele din construcția de mașini în predarea specificațiilor pe sortotipodimensiuni, încadrate în normele și în indicii de consum aprobați, corelat desigur cu producția fizică. Aici se pun de fapt două categorii de probleme. În primul rînd, acolo unde lipsesc unele documentații de execuție a utilajelor, să se aibă în vedere executarea în sem. I 1980 a acelor comenzi care au proiecte elaborate, și să se urteze cel puțin specificațiile pentru primul semestru. Pe de altă parte, acolo unde mai sînt în discuție nivelurile cantitative ale cotelor de metal, să se specifice de primă urgență sortimentele cu încadrarea în cantitățile stabilite pe întregul an, cu detalieri pe sem. I a necesarului rezultat din actuala structură a producției, urmînd ca regularizările să se facă ulterior, pe sem. II sau parțial chiar pe trim. II 1980;

- de o deosebită însemnătate este aplicarea în practică a sarcinilor stabilite la recenta Conștiuire de lucru care a avut loc la Comitetul Central al partidului, cu privire la elaborarea planului nu numai pe centrale, dar și pe județe. În acest context, se impune ca, în decurs de cîteva zile, organele centrale de sinteză împreună cu ministerele de ramură să clarifice cu fiecare centrală industrială toate problemele planului de aprovizionare tehnico-materială, ceea ce va crea cadrul pentru precizarea în continuare pe întreprinderi a tuturor parametrilor și indicatorilor acestei secțiuni de plan, astfel încît să poată fi finalizată acțiunea de contractare. Stabilirea acestor elemente pe fiecare întreprindere permite să se treacă de îndată la desfășurarea planului de desfaceri de mărfuri și de aprovizionare pe județe, avînd în primul rînd la bază contracte economice ferme;

- dat fiind că, unele contracte economice încheiate pînă în prezent au caracter de contract-cadru (îndeosebi în industria chimică, ușoară ș.a.) se impune ca în etapa actuală să se treacă la precizarea tuturor elementelor stabilite de lege pentru contractul economic, astfel încît toate aceste contracte să capete caracterul de contracte ferme;

- intensificarea încheierii unor contracte cu partenerii externi este de asemenea o sarcină prioritară asupra căreia trebuie să se concentreze atît unitățile productive, centralele industriale, ministerele, cît și întreprinderile de comerț exterior.

Concomitent cu măsurile ample adoptate pentru executarea în întregime, în structura fizică convenită, a contractelor de livrare pe anul în curs, trebuie arătat că măsurile și căile stabilite de Legea contractelor economice,

cu îmbunătățirile adoptate în cursul acestui an, asigură cadrul necesar pentru o temeinică și mai bună pregătire a bazei tehnico-materiale a planului pe anul viitor. Trăsătura definitorie a ansamblului de prevederi din Legea contractelor, completată și modificată, o constituie creșterea răspunderii unităților economice în încheierea și în execuția contractelor, în cadrul concepției de ansamblu a creșterii rolului autogestivității întreprinderilor, a dezvoltării inițiativei fiecărei unități, în cadrul procesului de conducere unitară, planificată, a economiei naționale.

Un prim aspect care este important de subliniat este cel al creșterii rolului contractului economic ca instrument de planificare. Se discută adeseori în sfera activității economice asupra relației plan-contract, a înființării unuia din aceste instrumente față de celălalt. Legea precizează clar că încheierea contractelor trebuie să se facă pe baza sarcinilor stabilite prin planul cincinal, înainte de începerea perioadei de execuție, astfel ca la data actualizării planurilor anuale să se ia toate măsurile ca sarcinile de plan să aibă la bază contracte ferme.

Care este rațiunea economică a acestei prevederi? Contractele economice nu stabilesc relații generale, ci se referă la produse concrete, cu toate caracteristicile tehnice bine precizate, în amănunt, la un asemenea nivel de detalieri, pe care planul național nu îl poate face. De fapt contractele stabilesc ce este necesar concret în economie, deci producția cu desfacere asigurată, în ce cantități și la ce termene. Este evident că un plan anual bazat pe contracte înlătură situațiile în care nu este stabilită integral destinația unor produse, nu se cunosc resursele de aprovizionare.

Concluzarea directă dintre partenerii de contracte, realizarea pas cu pas a tuturor problemelor este de fapt singura cale reală de a avea un plan de producție și de desfacere bine precizat și fundamentat, de a asigura baza materială corespunzătoare. Tendința de a aștepta soluții „de sus”, de a crede că prin plan sau pe alte căi s-ar putea forța „plasarea” unor produse care nu sînt necesare economiei, de a menține în fabricație produse învechite, depășite este greșit, nu corespunde actualilor exigențe ale conducerii economiei. Desigur, prin plan se pot stabili unele priorități, unele opțiuni care să implice corecturi sau revederea unor prevederi din unele contracte, dar acestea nu poate constitui motivul de a nu se porni edificiul planului producției fizice, a bazei materiale a acestuia de la relațiile contractuale dintre aceste unități, pornind desigur de la sarcinile și obiectivele înscrise în plan.

De fapt, întărirea rolului contractelor în planificarea și conducerea economiei este reflectată și în instituirea sistemului de contracte pe perioade de 15—25 de ani pentru materiile prime de bază, precum și a contractelor pe întreaga perioadă a planului cincinal, cu desfășurare pe ani. Sporirea eforturilor pentru aplicarea mai operativă în practică a acestor reglementări, este menită să stimuleze preocupările pentru rezolvarea mai eficientă nu numai în prezent ci și în perspectivă a problemelor de bază ale producției, ale desfacerii acesteia, precum și a unei asigurări corespunzătoare a bazei materiale a planului.

I. GHEORGHIU

Un vast program în slujba înfloririi patriei

Proiectele de documente ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

CREȘTEREA EFICIENȚEI ECONOMICE — CONDIȚIE ESENȚIALĂ ÎN STRATEGIA DEZVOLTĂRII

COORDONATĂ fundamentală a noii calități, expresie și condiție a realizării ei optime, accelerarea creșterii eficienței în toate ramurile economiei străbate ca un fir roșu întreaga strategie a dezvoltării economico-sociale a României în cincinalul și deceniul următor. Accentuarea factorilor calitativi de eficiență și competitivitate în toate sectoarele de activitate presupune, în primul rând, realizarea unor corelații de bază la nivel macro și microeconomic, în profil de ramură și teritorial. Și trebuie spus că Directivele Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985, orientările de perspectivă pînă în 1990 asigură premisele temeinice pentru înfăptuirea acestor corelații.

Avem astfel în vedere creșterea mai rapidă a venitului național în raport cu cea a produsului social; realizarea unui echilibru structural dinamic corespunzător între diferitele ramuri și sectoare de activitate — pe baza dezvoltării armonioase a industriei și agriculturii, a celorlalte ramuri ale economiei naționale; asigurarea unor structuri industriale moderne și de eficiență ridicată pornind de la cerința vitală a economisirii energiei și combustibililor, prin creșterea mai accentuată, intensivă, a ramurilor de prelucrare superioară și limitarea la strictul necesar a produselor mari consumatoare de materii prime și energie, obținerea unui venit național pe unitatea de energie consumată la un nivel competitiv cu cel realizat de către statele avansate economic; creșterea mai substanțială și într-un ritm mai rapid a productivității muncii sociale în raport cu dinamica înzestrării tehnice, electroenergetice și a consumurilor materiale, amplasarea mai judicioasă a forțelor de producție pe teritoriu etc.

Asemenea corelații ce caracterizează raportul efect util-efort depus, în perspectiva unui orizont de timp, constituie atât expresia nemijlocită a nivelului la care a ajuns eficiența, cât și condiția accelerării progresului societății în perspectivă.

Se impune remarcă că pe fondul acestor corelații de bază ale economiei aflată în plin proces de modernizare, accelerarea creșterii eficienței în deceniul următor este susținută de dezvoltarea continuă a democrației socialiste, întărirea autoconducerii muncitorești și autogestunii economice, perfecționarea funcționării mecanismului economico-financiar — procese care deschid un larg cimp de manifestare a inițiativei oamenilor muncii, a capacităților creatoare ale întregului popor în direcția descoperirii de noi rezerve de economisire a materiilor prime, combustibilului și energiei, a tuturor resurselor de muncă socială.

Fundamentînd în mod științific strategia și tactica accelerării dezvoltării economico-sociale a țării, în concordanță cu interesele de progres și prosperitate ale întregului popor, cu cele mai înalte exigențe ale raționalității economice, tehnico-științifice și ecologice, cu participarea tot mai activă și competitivă la circuitul economic mondial, partidul a pus bazele modelului creșterii echilibrate și eficiente în perspectivă largă. Rata înaltă a acumulării, industrializarea pe baza celor mai noi și importante cuceriri ale științei și tehnicii, dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății, optimizarea repartizării forțelor de producție în profil teritorial, crearea unui mecanism de organizare, conducere și planificare a întregii activități economico-sociale care să favorizeze repartizarea rațională și utilizarea cu maximum de eficiență a muncii sociale — sînt numai cîteva din caracteristicile de bază ale modelului dezvoltării României în etapa actuală.

Așa cum am subliniat, în concepția partidului creșterea eficienței întregii activități economice reprezintă unul din principiile fundamentale ale conducerii științifice a economiei naționale. Orice activitate trebuie, concomitent, să fie utilă, să răspundă unor nevoi reale ale țării și să fie și rentabilă, asigurîndu-se acoperirea cheltuielilor de producție și obținerea de beneficiu. În anii de după Congresul al IX-lea al partidului s-au produs modificări esențiale în modul de a gîndi și acționa cu privire la eficiență, atât pe tărîmul teoriei, cât și al practicii economice: aceste modificări au stimulat preocuparea pentru administrarea cît mai rațională a avuției naționale, pentru gospodărirea și economisirea resurselor, relevînd că însăși ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a poporului este în dependență directă de sporirea eficienței. A fost înlăturat felul greșit și chiar dăunător de urmărire a rentabilității, potrivit căruia existența unor unități nerentabile ar fi o dovadă de superioritate a socialismului. Viziunea sistemică în conducerea și funcționarea economiei naționale a însemnat și înseamnă deopotrivă înțelegerea rentabilității ca o necesitate ce se impune respectată la toate verigile activității, la nivelul macroeconomic, al ramurilor, al unităților economice și pe produs.

Un element de ordin principal ce caracterizează concepția partidului cu privire la eficiența activității economice se referă la faptul că partidul nostru antrenează în acest complex proces un întreg sistem de factori tehnico-științifici, economici, organizatorici, social-politici, ecologici, interni și externi etc. În ultimul deceniu s-a insistat atât asupra promovării celor mai noi și importante cuceriri tehnico-științifice, cât și în direcția perfecționării mecanismului de organizare, conducere, planificare și funcționare a economiei naționale, a creșterii rolului pirghiilor economico-financiare ca instrumente economice deosebite chemate să contribuie din plin la ridicarea eficienței activității; s-a pus tot mai mult accentul pe autogestione, pe gospodărirea rațională a resurselor — ca modalități concrete de funcționare a autoconducerii muncitorești.

CONTINUAREA PROCESULUI de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate imprimă fenomenului de sporire a eficienței noi trăsături și valențe. Sub incidența revoluției tehnico-științifice, în condițiile menținerii unui înalt ritm de creștere economică și de accentuare a restricțiilor în ceea ce privește resursele naturale, direcția prioritară vizează dezvoltarea acelor ramuri și subramuri ale industriei mici consumatoare de resurse energetice, concomitent cu modernizarea structurii tehnico-productive a economiei, care să asigure utilizarea cu maximum de eficiență a resurselor natural-materiale și umane ale țării, în strînsă legătură cu extinderea schimburilor comerciale și cooperării economice și tehnico-științifice internaționale.

Politica partidului de dezvoltare optimă a economiei naționale se fundamentează, de asemenea, pe îmbinarea intereselor curente cu cele de perspectivă. În evaluarea eficienței și a combinatei factorilor de creștere a acesteia se pornește nu numai de la efectele imediate, ci, în primul rând, de la efectul de antrenare și de durată, privit sub multitudinea aspectelor sale concrete, în concordanță cu interesele generale ale societății. Numai o dezvoltare economico-socială concepută pe termen lung, pe baza unei raționalități înalte, în concordanță cu exigențele timpului respectiv, poate asigura accelerarea progresului social, ea fiind în concordanță cu însuși scopul nemijlocit al producției sociale.

Avînd în vedere exigențele noii faze a dezvoltării societății, precum și rolul hotărîtor al științei în edificarea societății socia-

liste multilateral dezvoltate, în crearea premiselor materiale și spirituale pentru trecerea treptată la comunism, în cincinalul următor, în deceniul 1981—1990, prin puternica dezvoltare a științei și tehnologiei se vor crea premisele obiective, materiale ale accelerării creșterii economice în condiții de eficiență și competitivitate. Devansarea permanentă a producției de către cercetarea științifică, sporirea contribuției acesteia la dezvoltarea susținută a bazei proprii de materii prime și energie, intensificarea procesului de modernizare a producției industriale, sporirea mai accentuată a productivității muncii, reducerea consumurilor specifice de materii prime și energie, realizarea în agricultură de soiuri de plante și rase de animale de înaltă productivitate, crearea și asimilarea complexă, automatizarea și cibernetizarea producției etc. — sînt numai cîteva din coordonatele definitorii ale procesului de optimizare a creșterii eficienței în deceniul următor și în perspectivă.

În concordanță cu aceste premise fundamentale, sporirea eficienței economice în cincinalul și deceniul următor presupune **reducerea costurilor de producție** și în primul rînd a celor materiale pe unitate de produs, gospodărirea cu cel mai înalt simț de răspundere a combustibilului și energiei, a tuturor materiilor prime și materialelor. Proiectul de Directive prevede ca direcții principale pentru realizarea acestui obiectiv esențial, vital al creșterii eficienței economice, reducerea tuturor consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie; ridicarea gradului de prelucrare a materiilor prime în vederea obținerii unor produse cu o valoare economică tot mai înaltă, care să înmagazineze în principal o concepție tehnologică modernă și muncă de complexitate superioară; valorificarea intensivă, superioară a tuturor resurselor de care dispune societatea, accentuarea preocupărilor pentru recuperarea și refolosirea tuturor materiilor prime și materialelor rezultate din procesul de producție și de consum.

În vederea reducerii consumurilor de energie, de materii prime și materiale pe întregul cincinal 1981—1985 este necesar să se realizeze o reducere cu cel puțin 21—23 la sută a indicelui de consum de energie primară în industrie; în mod particular în siderurgie se va acționa în direcția îmbunătățirii coeficientului de scoatere a metalului în producția de laminat, care în 1985 va trebuie să fie de 86 la sută, iar în industria construcțiilor de mașini, prin introducerea de tehnologii moderne și modernizarea structurilor de producție se va realiza o reducere a consumului de metal cu 20—23 la sută: aceleași preocupări susținute de reducere a costurilor de producție, a cheltuielilor materiale sînt necesare în toate ramurile economiei naționale. Ca urmare a creșterii gradului de prelucrare a materiilor prime de bază și energie, va avea loc o majorare a indicelui lor de valorificare cu 32—34 la sută.

Depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare, în care se găsește România, intrarea sa în rîndul statelor cu dezvoltare economică medie, apropierea și egalizarea nivelului celor avansate economic, în condițiile fenomenelor noi apărute în economia mondială — accentuarea și prelungirea crizei economice, a instabilității, și mai ales, criza energetică și petroliferă, impun cu necesitate obținerea pentru fiecare tonă de materii prime a unei valori echivalente cu cea realizată în țările dezvoltate, ceea ce înseamnă de fapt o valorificare intensivă, superioară a resurselor materiale. Avînd în vedere caracterul limitat al resurselor noastre naționale și cerința învingerii rapide a declajelor ce ne mai despart de țările dezvoltate, o direcție importantă de valorificare intensivă a resurselor este recuperarea și refolosirea tuturor materiilor prime și materialelor disponibile la un nivel care să depășească pe cel maxim atins pe plan mondial. Se are în vedere ca pe această cale, să se asigure, la nivelul anului 1985, necesarul pentru nevoile interne ale economiei în proporție de 40 la sută la fier și plumb, 41 la sută la cupru, 44 la sută la fibre, fire textile și anvelope, 50 la sută la produse prelucrate din polietilenă, 52 la sută la materiale fibrocelulozice și maculatură, 60 la sută pentru plăci aglomerate și fibrolemnoase, aproape 90 la sută la ambalaje din sticlă și circa 95 la sută la cele din lemn.

Faptul că la sfîrșitul cincinalului 1981—1985 vom ajunge la circa 2 000 miliarde lei fonduri fixe, ceea ce înseamnă o puternică bază materială, impune creșterea eficienței utilizării fondurilor fixe ca o condiție hotărîtoare pentru dezvoltarea în ritm înalt a economiei naționale. Directivele prevăd ca în 1985 în industrie să se atingă 1 800 lei producție globală și peste 600 lei

producție netă la 1 000 lei fonduri fixe — valoare neamortizată. Aceasta presupune o folosire intensivă a capacităților de producție, utilizarea la maximum a mașinilor și instalațiilor, a tuturor mijloacelor tehnice, buna întreținere și exploatare a acestora, folosirea completă a suprafețelor de producție.

O INSEMNAȚĂ atenție se acordă creșterii mai accentuate a productivității muncii sociale, care va asigura în cincinalul viitor circa 80 la sută din sporul venitului național Aceasta presupune extinderea mecanizării, automatizării și cibernetizării, introducerea mijloacelor moderne în conducerea proceselor de producție, a calculatoarelor și microprocesoarelor, organizarea științifică a producției și a muncii, întărirea ordinii și disciplinei, generalizarea lucrului la mai multe mașini, reducerea la strictul necesar a personalului auxiliar și neproductiv, utilizarea specialiștilor cu prioritate în munca de conducere nemijlocită a proceselor de producție și de modernizare tehnologică a producției. Acțiunea energetică în vederea realizării acestor obiective fundamentale în toate unitățile productive va avea ca rezultat o creștere a productivității muncii în industrie într-un ritm mediu anual de 7,0 — 7,5 la sută, iar în construcții-montaj de 5,4—6,2 la sută — ceea ce reprezintă o creștere cu 140—143,5 la sută și respectiv 130—135 la sută față de prevederile planului pe anul 1980.

Se impune remarcă că în activitatea desfășurată de partid de amplasare rațională a forțelor de producție, de dezvoltare economică-socială echilibrată a tuturor zonelor țării, se asigură imbinarea criteriilor de eficiență economică cu cele de ordin social. Amplasarea obiectivelor economice în teritoriu are în vedere atragerea în circuitul economic și valorificarea intensivă, superioară a resurselor naturale, a tuturor resurselor locale, ocuparea integrală și eficientă a populației apte de muncă și crearea astfel a condițiilor pentru creșterea productivității muncii sociale, atragerea la o viață economico-socială și culturală intensă a tuturor județelor patriei, apropierea condițiilor de muncă și de viață ale tuturor membrilor societății, realizarea în fapt a egalității depline între toți cetățenii patriei, indiferent de naționalitate.

Fundamentarea procesului de optimizare a dezvoltării economico-sociale în profil teritorial cu ajutorul unui sistem de indicatori care să țină seama de nivelul producției pe locuitor din domeniul industrial, agricol, construcții, transporturi, servicii și din alte ramuri — așa cum se are în vedere în proiectul de Directive, va avea ca rezultat o repartizare mai justă a forțelor de producție și o ridicare generală a nivelului economic și a gradului de civilizație al tuturor zonelor și județelor țării. Realizarea în fiecare județ, în cincinalul următor, a unei producții globale pe locuitor de cel puțin 70 000 lei anual și a unui număr de cel puțin 400 de persoane ocupate la 1 000 de locuitori, concomitent cu înfăptuirea unor profunde transformări social-culturale reprezintă elemente calitative noi ce caracterizează procesul de echilibrare a dezvoltării economico-sociale în profil teritorial în etapa următoare. O asemenea concepție — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — „corespunde într-adevăr politiciii generale a partidului nostru, atît sociale cît și naționale de dezvoltare corespunzătoare a tuturor zonelor, de asigurare a unor condiții de muncă și viață egale pentru toți membrii societății socialiste, pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate“).

CORELAREA și combinarea optimă a factorilor, căilor și rezervelor de sporire a eficienței întregii activități economico-sociale în timp și spațiu, la nivel macro și microeconomic, în profil de ramură și teritorial, împreună cu continuarea procesului de perfecționare a conducerii și planificării economico-financiare în direcția consolidării autoconducerii muncitorești și autogestunii economice vor determina creșterea rentabilității economice, a beneficiilor, crearea condițiilor atît pentru auto-dezvoltarea fiecărei unități economice, cît și pentru progresul și propășirea întregii societăți. În acest fel accelerarea dezvoltării economico-sociale a României socialiste se va realiza în deceniul următor prin accentuarea și aprofundarea factorilor calitativi, de eficiență și competitivitate în toate sectoarele producției materiale.

prof. dr. Constantin MANOLESCU
conf. dr. Dumitru CIUCUR
lect. univ. Constantin C. POPESCU

^{b)} Nicolae Ceaușescu, „Cuvîntare la Plenara Comună a C.C. al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, Ed. politică, 1979, p.

PREGĂTIREA ȘI PERFECȚIONAREA PROFESIONALĂ A FORȚEI DE MUNCĂ

INTRE ORIENTĂRILE ȘI SARCINILE de bază de care depinde realizarea obiectivului fundamental al planului cincinal 1981—1985 — continuarea îndeplinirii prevederilor Programului partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea țării spre comunism — un rol deosebit revine pregătirii și perfecționării cadrelor calificate. În proiectul de Directive se arată că în această perioadă se va urmări „dezvoltarea în continuare a întregului învățământ în concordanță cu euceririle științei și tehnicii contemporane, cu prevederile Programului partidului în vederea formării cadrelor necesare tuturor domeniilor și sectoarelor vieții economico-sociale; asigurarea la nivel tot mai înalt a calificării, generalizarea procesului de reciclare a cadrelor, ridicarea pregătirii profesionale a tuturor oamenilor muncii”.

Pregătirea și perfecționarea forței de muncă este, așa cum rezultă din cele subliniate, o orientare permanentă, constant actuală. Înțelegând cu profunzime particularitățile creșterii economice în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, în genere premisele indispensabile ale participării pe baze noi a omului la muncă și la binefacerile ei, Partidul Comunist Român a înscris în Programul său la loc de frunte pregătirea și perfecționarea cadrelor calificate. Experiența practică a României în cei 35 de ani de la eliberare a confirmat întru totul această preocupare, eficiența ei înaltă atît pe planul dezvoltării forțelor de producție în ansamblul lor, cît și al relațiilor de producție și sociale. Dacă ne referim numai la aspectul economic propriu-zis, contribuția pregătirii și perfecționării forței de muncă la creșterea economică românească este apreciată de economiști ca reprezentînd în jur de 20—30% din sporul venitului național.

DESI SE ÎNTEMEIAZĂ pe contribuția substanțială, uneori decisivă, pe care pregătirea și perfecționarea cadrelor a adus-o la creșterea economică și în general la edificarea noii orînduirii sociale, înscriserea în proiectul de Directive a continuării orientării în materie de învățământ și pregătire a cadrelor are semnificații speciale, care nu pot fi cîtuși de puțin omise. Astfel, pregătirea și perfecționarea forței de muncă se prezintă ca un factor de care depinde realizarea obiectivului fundamental al planului cincinal; însă pregătirea și perfecționarea forței de muncă se află în corelații nemijlocite nu cu una sau alta, ci cu toate orientările și sarcinile de bază ale planului cincinal. De pregătirea profesională și de perfecționarea ei continuă depinde ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției materiale, dezvoltarea și lărgirea bazei de materii prime și energetice, valorificarea lor

superioară, continuarea modernizării producției, a structurii economiei, a industriei, agriculturii, transporturilor, sporirea aportului științei la dezvoltarea rapidă a economiei, dezvoltarea echilibrată a județelor și zonelor țării, creșterea mai accelerată a productivității muncii și a eficienței întregii activități economice, sporirea pe aceste baze a participării României la schimburile mondiale de valori, creșterea venitului național, a nivelului de trai, a democrației socialiste, a participării largi a maselor la conducerea producției și a întregii vieți sociale.

● În cincinalul 1981—1985 calificarea profesională a peste 2 milioane de oameni ai muncii ● Îmbunătățirea structurii personalului calificat pe categorii, meserii și profesii în funcție de cerințele dezvoltării economiei naționale și ale progresului tehnic ● Forme variate, eficiente de instruire, reciclare și ridicare a nivelului tehnic și profesional ● Prin pregătirea și perfecționarea continuă a forței de muncă o contribuție la creșterea venitului național de cel puțin 20—30%

Din cele prezentate se impune nu numai sublinierea că pregătirea și perfecționarea profesională a forței de muncă este un numitor comun al realizării obiectivelor și sarcinilor înscrise în proiectul de Directive, dar și concluzia de interes practic direct că pregătirea exemplară a cadrelor calificate, poate să se realizeze numai prin contribuția întregii societăți, a tuturor ramurilor de activitate, a fiecărui minister și centrală, a fiecărei școli și întreprinderi. Din problematica vastă care reclamă participarea generală a tuturor factorilor din economie la pregătirea și perfecționarea profesională a forței de muncă ne vom opri la cele mai semnificative și importante prevederi ale proiectului de Directive, de soluționarea cărora depinde în mod covârșitor sporirea pe mai departe a contribuției calificării forței de muncă la creșterea economică din țara noastră.

1 EXERCITAREA FUNCȚILOR pregătirii și perfecționării profesionale în creșterea economică este posibilă numai dacă acestea sînt concepute, organizate și îndeplinite în strînsă legătură cu cerințele reale ale economiei, ale fiecărei ramuri și întreprinderi. Orice

decorelare, și cu atît mai rău o evoluție de sine stătătoare a pregătirii și perfecționării profesionale, poate lăsa descoperite nevoile social-economice reale, poate genera risipă de forță de muncă, în ambele cazuri frînindu-se eficiența economică, progresul mai rapid al țării.

a) Cerința vitală, înscrisă în proiectul de Directive, de asigurare a unui ritm susținut de dezvoltare economică, întemeiat pe promovarea largă a progresului tehnico-științific, pe folosirea într-o măsură tot mai mare a resurselor naționale, materiale și umane, pe sporirea eficienței întregii activități economice în toate domeniile și sectoarele de activitate, atrage după sine necesitatea cuprinderii în sfera pregătirii și perfecționării profesionale a maselor largi de oameni ai muncii. În proiectul de Directive se prevede calificarea profesională a 1.750.000 muncitori și a unui număr de 300.000 tehnicieni, maștri, ingineri și alte cadre de specialitate. Se va asigura astfel formarea profesională a peste 2 milioane de oameni ai muncii în vederea acoperirii necesarului de personal calificat pentru toate județele, zonele și localitățile țării, pentru toate ramurile economiei naționale; concomitent cu acestea va avea loc și îmbunătățirea structurii personalului pe categorii, meserii și profesii, ceea ce de asemenea este de natură să exercite un rol pozitiv însemnat în desfășurarea unei activități mai eficiente la fiecare obiectiv existent sau aflat în construcție.

b) Proiectul de Directive realizează în același timp o strînsă corelare a pregătirii profesionale nu numai cu ritmul dezvoltării social-economice, ci și cu proporțiile modernizării structurii economiei, reflectînd desigur și consecințele pe care acestea le vor avea asupra structurii ocupării și pregătirii forței de muncă. În 1985, din populația ce va fi ocupată în economie națională de circa 11,5 milioane locuitori, circa 22% va lucra în agricultură și 78% în ramurile neagricole (în cadrul cărora industria, construcțiile și transporturile vor reprezenta 74%, învățămîntul, cultura, știința și sănătatea peste 10%, iar serviciile și alte activități circa 16%); în aceste condiții peste 90% din elevii treptei a I-a vor fi cuprinși în licee industriale și agroindustriale, iar în cadrul învățămîntului profesional o atenție de prim ordin se va acorda pregătirii de muncitori calificați în meseriile de bază pentru o serie de ramuri, cum sînt construcțiile de mașini, industria metalurgică, minieră, petrolieră, a materialelor de construcții, construcții-montaj, precum și în meseriile specifice agriculturii.

În același context al pregătirii și perfecționării profesionale în strînsă corelație cu nevoile practicii social-economice se cuvine menționat faptul

că în ansamblul dezvoltării învățămîntului superior, Proiectul de directive prevede o amploare mare a învățămîntului tehnic în general și pentru satisfacerea nevoilor de specialiști ale ramurilor cu cea mai puternică dezvoltare în special.

c) Proiectul de Directive include însă prevederi deosebit de importante nu numai pentru pregătirea profesională a noilor contingente de personal, ci și pe linia **perfecționării profesionale a forței de muncă existente în economia națională.** Acest fapt este firesc dacă ținem seama că progresul rapid al științei și tehnicii în lumea contemporană și promovarea lui consecventă în procesul dezvoltării social-economice a României socialiste duc la învechirea cunoștințelor științifico-profesionale și fac astfel obiectiv necesară împropățarea periodică a cunoștințelor științifice, în primul rînd a celor profesionale pentru fiecare om al muncii din orice sector și ramură de activitate. În această privință în **proiectul de Directive se prevede ca în perioada 1981—1985 în fiecare an să se recicleze 2 milioane de oameni ai muncii, ceea ce va face astfel posibil ca în decurs de 5 ani să se perfecționeze din punct de vedere profesional mai mult de 10 milioane oameni ai muncii.** Aceasta înseamnă de fapt că, în mod practic, în cincinalul viitor urmează să se realizeze reciclarea tuturor categoriilor de cadre din economie, știință, cultură, din întreaga viață socială, la toate nivelurile.

În această sferă a perfecționării profesionale este inclusă și forța de muncă din agricultură. În acest sens, în proiectul de Directive, corespunzător cu obiectivele și sarcinile intensificării modernizării producției în această ramură prioritară a economiei naționale, se prevede a se realiza „ridicarea substanțială a nivelului de pregătire profesională atât al specialiștilor și tehnicienilor, cît și al țărănimii”. Aceasta va asigura, firește, o concordanță mai bună între pregătirea cultural-științifică a forței de muncă și nivelul tehnico-științific tot mai ridicat al agriculturii noastre.

Punerea cerințelor dezvoltării social-economice a țării la baza pregătirii și perfecționării profesionale a forței de muncă ridică exigențe sporite în legătură cu **planificarea.** Astfel, potrivit experienței practice, nu se asigură întotdeauna un decalaj de timp suficient între momentul elaborării planului de producție și planul de acoperire a necesarului de forță de muncă încît să se poată recurge, în fiecare caz, la folosirea celei mai eficiente forme de pregătire și de perfecționare profesională. Mai buna reflectare, din timp, în planul economic al fiecărei întreprinderi a acestei corelații obiective apare ca o cerință majoră pentru realizarea prevederilor din proiectul de Directive în-deosebi pe linia dării în funcțiune la timp a noilor obiective, pentru înfăptuirea politicii de repartizare teritorială a forțelor de producție și atragerea în circuitul economic a unor resurse naturale, pentru asigurarea funcționării la parametri maximi a capacităților existente, a mașinilor, utilajelor și instalațiilor moderne, pentru promovarea largă a mecanizării, automatizării și a tehnologiilor noi, pentru ridicarea nivelului tehnic și calitativ al producției și sporirea pe această cale a gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor.

2 CUPRINDEREA în sfera pregătirii și perfecționării profesionale, practic a întregii populații ocupate — muncitori și țărani, tehnicieni, maiștri, ingineri și alte cadre de specialitate din toate ramurile economiei noastre este, fără îndoială, doar aspectul cantitativ, numeric al prevederilor. Dincolo de acest aspect cantitativ, de caracterul de masă, atotcuprinzător al pregătirii și perfecționării profesionale, prevederile din Proiectul de directive vizează puternic și latura calitativă, **ridicarea calității pregătirii și perfecționării** personalului, țărănimii, al întregii populații ocupate. În acest sens avem în vedere faptul că pregătirea și perfecționarea profesională se întemeiază în primul rînd pe școală, pe continuarea dezvoltării și modernizare a învățămîntului de toate gradele. În acest sens avem în vedere în primul rînd faptul că se prevede ca **întreaga generație de absolvenți ai clasei a 8-a să fie cuprinsă în treapta a I-a de liceu, iar gradul de cuprindere a elevilor în treapta a II-a de liceu să sporească la 70%,** pentru ca după anul 1985 să se treacă la pregătirea generalizării învățămîntului liceal.

Aceste două prevederi vor crea condiții favorabile pentru ridicarea calității formării profesionale a muncitorilor. În acest sens este suficient să arătăm că dacă în primele planuri cincinale la baza formării profesionale a muncitorilor stătea școala generală de 4 și ulterior 7 clase, combinată în special cu însușirea unei meserii prin practică la locul de muncă și prin cursuri, în viitorul cincinal pregătirea muncitorilor calificați se va realiza fie pe baza a 10 clase de școală combinată în mare măsură cu școala profesională și pregătirea prin cursuri, fie pe baza a 12 clase de școală urmată, potrivit nevoilor, de diverse forme de pregătire profesională.

3 RIDICAREA CALITĂȚII pregătirii și perfecționării profesionale este dependentă și de felul în care cerințele dezvoltării social-economice își găsesc reflectarea în **conținutul procesului instructiv-formativ ca atare.** Sub acest aspect, referindu-se la dezvoltarea și orientarea învățămîntului superior, proiectul de Directive arată că principala atenție se va acorda „perfecționării conținutului acestuia, integrării sale cu producția și cercetarea, pregătirii temeinice a studenților, în concordanță cu cerințele progresului tehnic, ale dezvoltării economico-sociale a țării noastre în etapa actuală și de perspectivă”.

Această cerință de îmbunătățire și adaptare a conținutului procesului de pregătire și perfecționare profesională — fără a fi expres formulată — se degajă ca fiind valabilă nu numai pentru învățămîntul superior, ci pentru **celelalte trepte ale procesului de învățămînt liceal și profesional.** Astfel, pornindu-se de la necesitatea utilizării mai depline a timpului de lucru al muncitorilor și a instalațiilor moderne, se subliniază nevoia ca ei să poată executa în condiții optime operații de reglare, supraveghere tehnică și întreținere a mașinilor și utilajelor la care lucrează.

REFERIRILE EXPLICITE sau implicite din proiectul de Directive privind necesitatea adaptării conținutului pregătirii și perfecționării profesionale la cerințele economiei au semnificații multiple. Astfel, dacă ne

referim în primul rînd la **cunoștințele teoretice,** trebuie să spunem că acestea au un rol decisiv pentru asigurarea mobilității profesionale a forței de muncă, proces tot mai necesar dacă ținem seama că în perioada la care se referă Proiectul de directive va avea loc o puternică modernizare a structurii economice, a producției ramurilor, subramurilor și bineînțeles a întreprinderilor, în cadrul cărora promovarea progresului tehnico-științific va genera în mod obiectiv schimbări în modul de alocare a forței de muncă existente. De aceea și considerăm că în dimensionarea și structurarea cunoștințelor teoretice ar trebui luat în seamă, în măsură sporită, criteriul mobilității forței de muncă, aceasta fiind o cale tot mai importantă de satisfacere a nevoilor sporite ale creșterii economice cu un efectiv suplimentar cît mai redus de forță de muncă.

Nu mai puțin importantă este problema **însușirii cunoștințelor practice** în cadrul procesului de pregătire și perfecționare profesională. Fără temeinice cunoștințe practice nu se poate asigura integrarea rapidă și cu maximum de randament a forței de muncă în producția socială, se îngreuează recuperarea rapidă — printr-o productivitate ridicată la nivel socialmente necesar — a timpului pe care societatea l-a „sustras” producției pentru a-l aloca învățămîntului în general și învățămîntului profesional, liceal și superior în special.

Deslușirea doar a cîtorva din implicațiile pe care le au unele necorelări între cerințele vieții și conținutul pregătirii și perfecționării profesionale ni se pare suficient de sugestivă în condițiile în care întreprinderile se confruntă din ce în ce mai mult cu dificultăți în acoperirea, necesarului de forță de muncă; aceste dificultăți pot fi diminuate sau învinse în măsura în care întreprinderea și școala (inclusiv organele care le tutelează) vor soluționa cu maximă urgență buna desfășurare a practicii odată cu însușirea cunoștințelor teoretice, stabilirea mai bună a profilului unor licee, o mai bună corelație între treptele învățămîntului liceal, în fine, realizarea unei mai riguroase orientări profesionale încă de la treapta a I-a de liceu. Pe toate aceste căi, inclusiv altele la care nu ne mai referim se pot reduce abandonurile de meserii, fluctuația tineretului la unele meserii, se poate evita o majorare artificială a necesarului de cadre calificate, cheltuieli inutile de formare profesională din partea societății și pierderi însemnate de producție și productivitate pentru întreprinderi.

Preocuparea tuturor factorilor implicați în procesul de asigurare a unei pregătiri și perfecționări profesionale exemplare pentru eliminarea neajunsurilor care mai există în acest domeniu corespunde pe deplin atât cu exigențele noului mecanism economic, ale aplicării autoconducerii și autogestunii economice-financiare, cît și cu sarcinile și obiectivele înscrise în proiectul de Directive pentru ridicarea pe trepte superioare a forțelor de producție, a nivelului de cunoaștere și acțiune ale omului societății socialiste românești.

Gh. RĂBOACĂ

„Consiliile unice trebuie să asigure folosirea judicioasă a întregului fond funciar, indiferent de proprietate, amplasarea mai rațională a culturilor și realizarea unei rotații a acestora la nivelul consiliului unic”.

NICOLAE CEAUȘESCU

CRITERII ȘI SOLUȚII ÎN ORGANIZAREA TERITORIULUI CONSILIILOR UNICE AGROINDUSTRIALE

ÎN AMPLUL proces de accelerare a dezvoltării intensive și de modernizare a agriculturii, asigurarea conducerii unitare și integrarea tuturor activităților de producție și economice ale unităților agricole de stat și cooperatiste în vederea utilizării cu eficiență a fondului funciar, a mijloacelor tehnice și a forței de muncă, ORGANIZAREA TERITORIULUI are un rol hotărâtor.

Pornind de la cerința asigurării amplasării coordonate a forțelor de producție, a valorificării resurselor materiale și umane, a coordonării dezvoltării în profil teritorial, organizarea unitară a teritoriului consiliilor unice agroindustriale (vezi schema pag. 13), creează condițiile organizatorico-teritoriale pentru exploatarea eficientă a resurselor funciare prin elaborarea și practicarea unor asolamente raționale în funcție de zona de favorabilitate și făcând abstracție de forma de proprietate. Asemenea asolamente creează cadrul optim pentru folosirea mai completă a resurselor funciare, a mijloacelor mecanice, a sistemelor hidroameliorative, asigură aplicarea unitară la nivelul fiecărei sole a măsurilor și lucrărilor agropedoameliorative, precum și reamplasarea culturilor corespunzător cerințelor planurilor economice, zonării producției agricole și potențialului de producție real al terenurilor.

De fapt, procesul de organizare unitară a teritoriului consiliilor unice agroindustriale este urmarea firească a spiritului în care ele au fost create, pentru a răspunde plenar următoarelor aspecte esențiale ale dezvoltării agriculturii noastre: ● crearea unor unități viabile și eficiente care să asigure utilizarea resur-

selor naturale și umane, concentrarea și specializarea producției, dotarea și echiparea judicioasă a unităților și teritoriilor

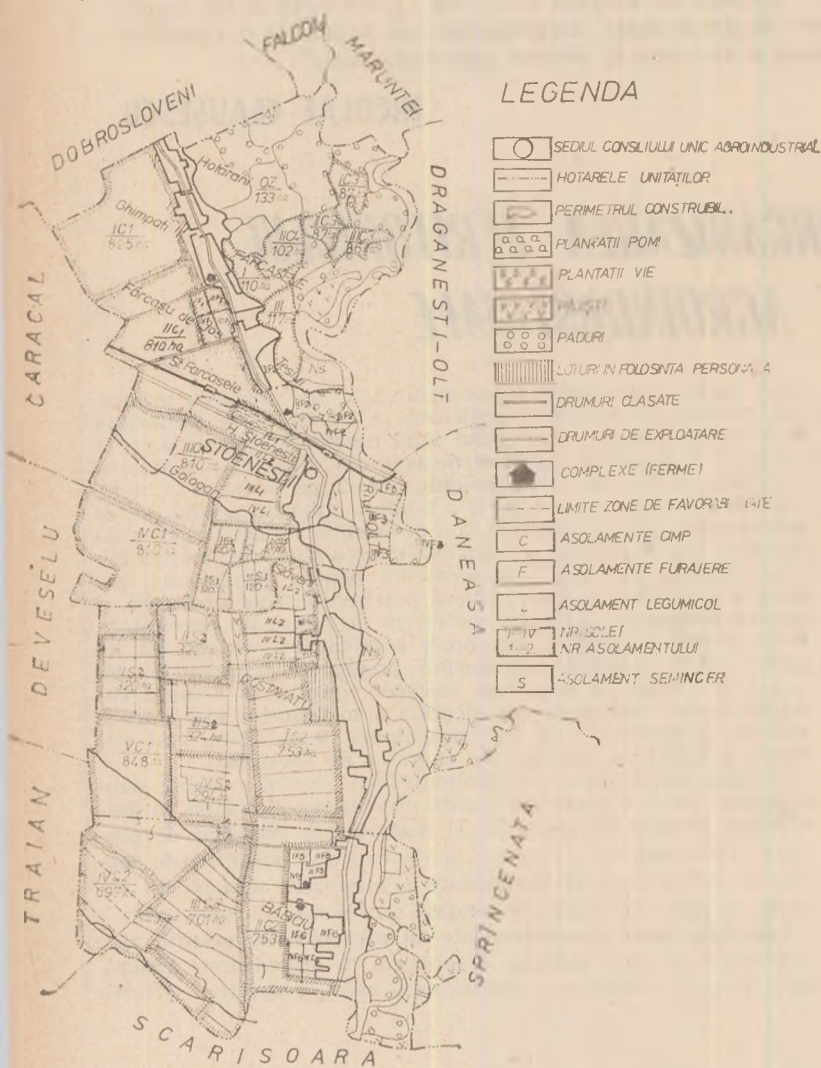
- folosirea optimă a întregului fond funciar în concordanță cu programele naționale privind dezvoltarea diferitelor ramuri și activități, a studiilor fundamentale pentru protecția și îmbunătățirea capacității de producție a fondului funciar, a studiilor de sistematizare și organizare ca și a proiectelor de amenajare a teritoriilor etc.
- realizarea unor asolamente științifice pentru fiecare consiliu, ca bază indispensabilă pentru amplasarea mai bună a culturilor și valorificarea potențialului de producție al tuturor terenurilor agricole, indiferent de forma de proprietate.
- dezvoltarea unitară a zootehniei, pomiculturii, viticulturii, leğumiculturii, conform prevederilor programelor naționale, dar având în vedere și specificul fiecărui consiliu
- crearea cadrului pentru utilizarea mai deplină a mijloacelor mecanice și tehnice, a sistemelor de hidroameliorații
- folosirea mai eficientă a forței de muncă și a cadrelor de specialiști.

Crearea consiliilor unice agroindustriale capătă o dublă semnificație: pe de o parte marchează nivelul superior atins în dezvoltarea forțelor de producție și maturizarea relațiilor de producție socialiste, iar pe de altă parte exprimă posibilitățile sporite de concentrare și specializare a producției agricole în vederea satisfacerii cerințelor actuale și viitoare ale societății.

Consiliile unice agroindustriale au caracteristici proprii, care marchează o nouă calitate, superioară, în organizarea agriculturii noastre socialiste: dimensiunea mare, respectiv puterea

Schita nr. 1 — Organizarea teritoriului Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist Corabia, județul Olt

Șchița nr. 2 — Organizarea teritoriului Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist Stoenești, județul Olt

economică sporită, permit ridicarea pe o treaptă avansată a gradului de concentrare și specializare a producției: păstrarea independenței economice și juridice a unităților socialiste, garanțază integrarea pe bază de contract a tuturor activităților; asigură un sistem unitar de conducere, organizare și planificare a activității productive din toate unitățile; creează cadrul favorizant pentru o mai armonioasă dezvoltare a teritoriilor și localităților componente.

Esența procesului de organizare a teritoriului constă în determinarea unor **asolamente unitare**, corespunzătoare condițiilor naturale, a dotărilor și echipărilor existente (ferme și complexe zootehnice, sisteme de irigații etc) la nivelul fiecărui consiliu, corelându-se următoarele elemente caracteristice:

- zonele de favorabilitate, ca expresie a condițiilor ecologice proprii fiecărui teritoriu;
- profilul și structura culturilor, ca rezultat a coordonării sarcinilor de plan cu zona de producție agricolă;
- cerințele de exploatare specifice fiecărui teritoriu (irigat, neirigat, în pantă etc.);
- amplasarea „obligată” a centrelor de producție zootehnică dependente de teren, pentru asigurarea producerii furajelor de volum în imediata apropiere (ferme de vaci, îngrășătoriile de taurine și ovine);
- concentrarea producției de legume în suprafețe compacte în zone irigate, pe terenurile fertile, în apropierea căilor de comunicații și a satelor.

Asolamentele reprezintă deci expresia corelării condițiilor teritoriale cu structura culturilor, potențialul de producție al

diferitelor masive de teren (exprimat prin zonele de favorabilitate) și existentul de tractoare, mașini și utilajele de mare capacitate.

Ca regulă generală, valabilă în organizarea rațională a teritoriului consiliilor unice, asolamentele se amplasează în următoarea ordine de prioritate: asolamentele furajere (condiționate de numărul, mărimea, tehnologia aplicată și amplasarea fermelor zootehnice), asolamentele legumicole (condiționate de sistemul de irigare, potențialul de producție al solului, căile de comunicație și asigurarea forței de muncă), asolamente pentru orez, pe terenurile special amenajate, iar pentru terenurile în pantă, asolamente de protecție, care necesită măsuri speciale pentru prevenirea și combaterea eroziunii solului. Asolamentele de câmp care ocupă restul suprafețelor se delimitează în masive economice corespunzătoare zonelor de favorabilitate, reliefului, traseului căilor de comunicație, amplasării satelor și a centrelor de producție, precum și în funcție de metodele de irigare (brazde sau aspersiune).

În cadrul fiecărui asolament, **solele** reprezintă unități pe cultură, exploatare, amenajare și organizare, rezultând din corelarea structurii culturilor și a cerințelor pentru rotație cu condițiile teritoriale proprii fiecărui masiv de asolament, indiferent de proprietate. Ca factori de bază în delimitarea solear sunt luați în considerare: relieful terenului, limitele naturale obligate (păduri, fire de vale, cursuri de apă), echiparea tehnică a teritoriului (căi ferate, drumuri, canale de irigații), limitele perimetrului construibil, amplasarea centrelor de producție și a loturilor în folosință personală, traseul schemelor hidrotehnice ale terenurilor amenajate, asigurarea unor dimensiuni care să permită exploatarea eficientă a sistemului de mașini și tractoare, aplicarea unitară a măsurilor și lucrărilor ameliorative și posibilitatea repariției fiecărei sole, pe cât posibil, la o singură fermă. În aceste condiții se realizează și o reamplasare a rețelei de drumuri interne ca o completare a rețelei de drumuri de interes general, urmărind: delimitarea unor sole sau tarlale optime pentru mecanizare, amplasarea în imediata apropiere a canalelor principale și la limita aripilor de udare, asigurând atât exploatarea terenului cât și a sistemului hidroameliorativ, circulația comodă și rapidă pe trasee cât mai scurte deservind suprafețe maxime.

Organizarea teritoriului asolamentelor în cadrul consiliilor unice se realizează printr-o corelare dinamică a prevederilor: planului național unic de dezvoltare economico-socială; studiilor și schițelor de sistematizare a teritoriului și localităților; zonării producției agricole; programelor naționale pentru amenajarea bazinelor hidrografice, gospodărirea apelor și dezvoltarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare; programelor privind dezvoltarea pomiculturii, viticulturii, legumiculturii și zootehniei; studiilor și proiectelor pentru amplasarea și realizarea diferitelor investiții (sisteme hidroameliorative, complexe zootehnice, plantații vitipomicole, pașiști cultivate, bazine de retenție etc).

Având în vedere că **ferma agricolă** rămâne în continuare subunitatea de producție de bază, cu plan propriu de producție, de venituri și cheltuieli, aceasta se va considera pe cât mai mult posibil în raport direct cu condițiile de relief și structura culturilor în una sau mai multe sole, organizate în cadrul asolamentului, ocupate cu o singură cultură sau două culturi cu tehnologii apropiate. În cadrul asolamentelor unitare terenul se cultivă prin cooperare, urmărindu-se ca pe fiecare solă, respectiv pentru fiecare cultură să se aplice o tehnologie unitară.

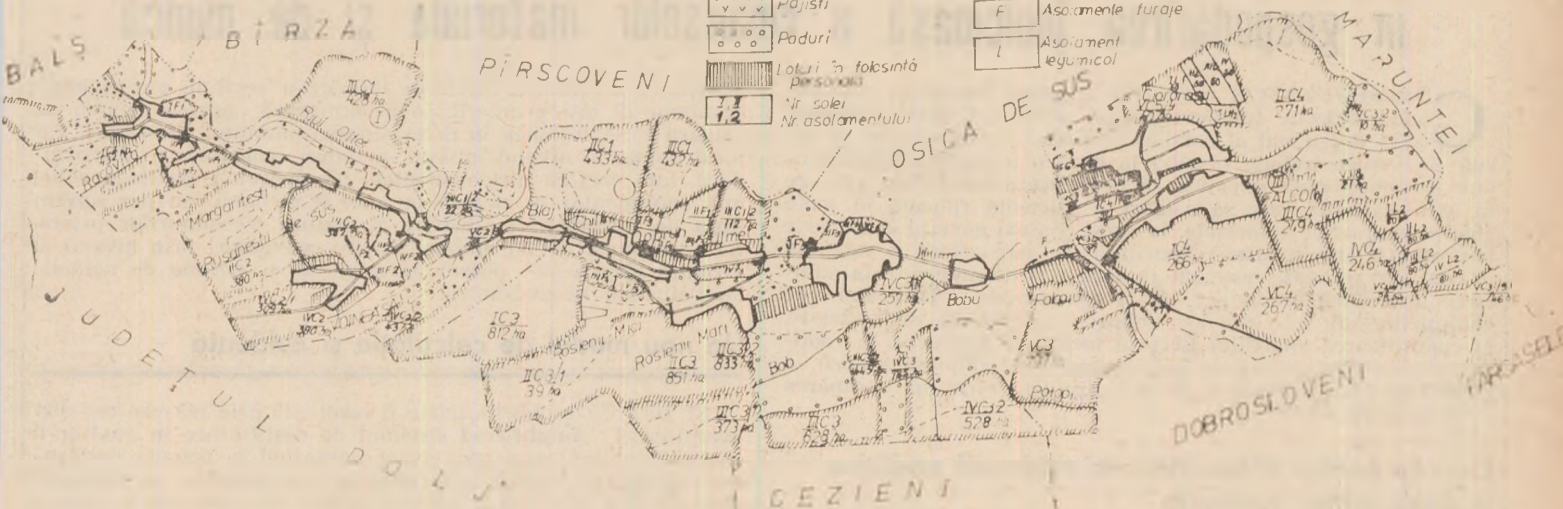
În rezolvarea practică a problemelor se pot întâlni în general două situații distincte:

- a) ferma este egală cu sola în cadrul asolamentelor unitare pe consiliu unic și cuprinde:
  - numai teritoriul unei singure unități;
  - teritoriul mai multor unități (pe care se aplică în mod unitar tehnologia stabilită prin contract de cooperare);
- b) ferma cuprinde o suprafață pe care se realizează un singur asolament specializat — legumicol, furajer, semincer, orez, de protecție împotriva eroziunii etc.

Unul din primele județe în care s-a încheiat acțiunea de organizare a teritoriului consiliilor unice agroindustriale este județul Olt. Prin poziția sa geografică județul prezintă condițiile medii de relief, climă, sol, amenajări hidroameliorative și producții agricole din țara noastră. Prin suprafața sa agricolă

Legenda

	Locul consiliului unic agroindustrial		Drumuri clasice
	Hotarele unităților		Drumuri de exploatare
	Perimetru constructibil		Complexe (ferme)
	Plantații pomi		Limite zone de favorabilitate
	Plantații vie		Asolamente mp
	Pașiști		Asolamente furaje
	Paduri		Asolamente legumicol
	Loturi în folosință personală		
	Nr. soarelui Nr. asolamentului		

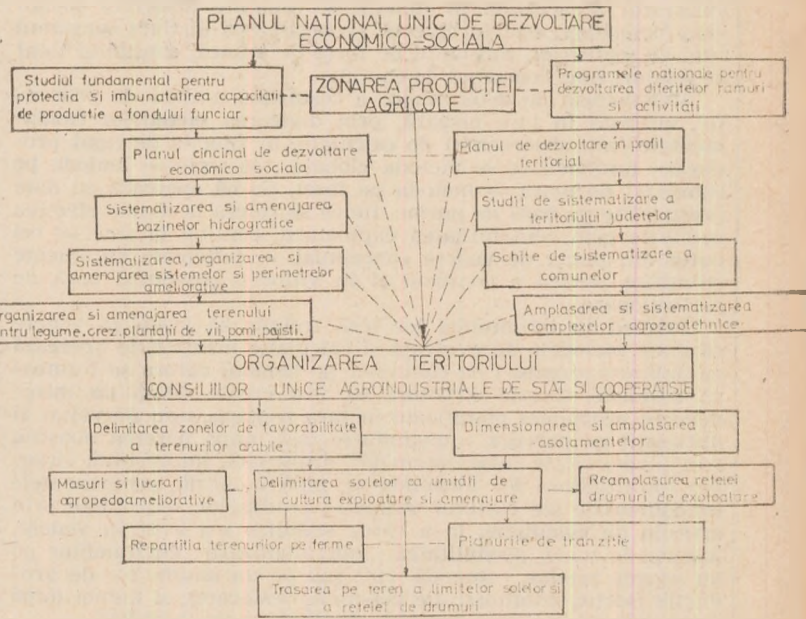
Știința nr. 3 — Organizarea teritoriului Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist Dobrun, județul Olt

(446 000 ha) județul Olt ocupă locul 9 între județele țării, iar prin suprafața arabilă (386 000 ha) locul 7. Din punct de vedere al reliefului, zona de platformă și dealuri puternic fragmentate deține 26% din suprafață, zona de cîmpie 34%, iar zona de luncă și terase 40%. Condițiile de sol se diferențiază astfel: solurile cernoziomice 36%, solurile brune și brun roșcate de pădure 25%, solurile podzolice și smolnice 19%, aluvii 10%. Din punct de vedere al amenajărilor de îmbunătățiri funciare județul Olt se caracterizează prin: 95 000 ha irigate, 20 000 ha desecate, 29 000 ha amenajate antierozional, modelate, cu posibilități de extindere în prima etapă a terenurilor irigate.

Pe clase de calitate, terenurile arabile au următoarea structură: clasa I (teren de calitate foarte bună) 121 000 ha, clasa a II-a (teren de calitate bună) 10 800 ha, clasa a III-a (teren de calitate mijlocie), 120 000 ha, clasa a IV-a (teren de calitate slabă), 20 000 ha și clasa a V-a (teren de calitate foarte slabă), 1 000 ha. Pe ansamblu, terenurile agricole (arabil + plantații viti-pomicole + pașiști) se structurează astfel: 57% sînt de calitate I și II, 31% calitatea a III-a, 8% calitatea a IV-a și 4% calitatea a V-a.

Ca structură organizatorică, sectorul socialist al agriculturii județului Olt este definit prin 30 de consilii unice agroindustriale care cuprind 154 C.A.P., 10 I.A.S., 2 stațiuni experimentale agricole.

Sub conducerea Comitetului județean de partid, specialiștii Direcției Generale pentru agricultură și industrie alimentară, inginerii șefi de consilii, specialiștii din unități, de la O.C.O.T. și delegații M.A.I.A. au definitivat organizarea unitară a teritoriului fiecărui consiliu unic agroindustrial, adecvată condițiilor specifice și sarcinilor economice diferențiate prin indicatorii de plan. Pe ansamblu, terenurile agricole (arabil + plantații viti-pomicole + pașiști) se structurează astfel: 57% sînt de calitate I și II, 31% calitatea a III-a, 8% calitatea a IV-a și 4% calitatea a V-a.

Schema de organizare a teritoriului consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste

două culturi din aceeași grupă, ceea ce asigură condiții optime pentru specializarea producției și exploatarea în condiții optime a terenurilor.

Menționăm că definitivarea sarcinilor de plan în corelare cu organizarea teritoriului a asigurat o repartitie mai bună a culturilor și a nivelului de producție în funcție de favorabilitatea terenurilor din cadrul fiecărui asolament și pe fiecare consiliu. Pentru exemplificare am selectat câteva cazuri-tip care ilustrează atât condițiile specifice existente în județul Olt, cit și media condițiilor din țara noastră. Din zona I de favorabi-

dr. Ion BOLD
Ion Goga MUTU

(Continuare în pag. 30)

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență

PERFECTIONAREA INFORMAȚIEI COSTURILOR — instrument activ în gospodărirea judicioasă a resurselor materiale și de muncă

CORESPUNZĂTOR cerințelor creșterii eficienței economice, obiectiv fundamental al viitorului plan cincinal, actul decizional al conducerii fiecărei întreprinderi și verigi economice trebuie să aibă la bază o temeinică fundamentare informațională, capabilă să prefigureze rezultatele viitoare în cea variantă care să asigure o eficiență ridicată în toate sferele producției materiale. În acest context general este foarte importantă amplificarea capacității de cunoaștere a modului în care sînt utilizate resursele materiale și de muncă, prin adîncirea informării economice, de la compararea veniturilor cu cheltuielile sau a costurilor unitare cu prețurile de realizare, la cuantificarea aportului fiecărui factor de producție la obținerea anumitor valori de întrebuițare (și implicit valori), a contribuției individuale a fiecărui tip de efort la formarea costului produselor.

Cerinte pentru îmbunătățirea evidenței analitice a cheltuielilor indirecte

ÎN PERIOADA ACTUALĂ este necesar să se cunoască nu numai costul global al unui anumit produs, ci și conținutul structural al acestuia în funcție de anumite obiective economice prioritare, cost în care să se regăsească distinct consumul total de materiale, consumul de forță de muncă, consumul total de fonduri fixe, consumul de energie.

Metodologia de determinare a costurilor unitare de producție, utilizată în țara noastră, prin divizarea **metodelor fundamentale** (sau absorbante) de calculație în funcție de tipul producției (individuale — metoda globală; de serie — metoda pe comenzi; de masă — metoda pe faze), fie că operează cu date prestabilite pe bază de norme, fie că se referă la datele efective urmărite prin contabilitatea exploataării, conține în sine — cel puțin din punct de vedere conceptual — suficiente argumente științifice pentru a constitui și în viitor o temeinică bază de perfecționare.

Privind în intimitatea lor însă trebuie să avem în vedere că toate metodele de evidență și calculație menționate operează cu anumite structuri de cheltuieli pe temeiul cărora se formează costurile. Aceste structuri au fost create odată cu introducerea economiei planificate în țara noastră, s-au dezvoltat și îmbogățit pe parcurs, ajungîndu-se însă, după părerea noastră, la o „excesivitate informațională” dispersată, împrăștiată chiar, din multitudinea lor formîndu-se, pînă la urmă, componentele fundamentale ale costului unitar al produselor, exprimate prin articole de calculație, la a căror stabilire s-a avut în vedere, înainte de toate, posibilitatea individualizării cheltuielilor pe un anume produs, comandă etc., sau pe un anume loc de producție (secție, administrație generală, desfacere), și numai după aceea natura sau, mai degrabă, destinația consumurilor.

Dacă avem în vedere că în structura articolelor de calculație doar cheltuielile directe (materiale prime și manopera personalului direct productiv) se pot individualiza, încă din faza consumului, pe fiecare produs în parte — și aceasta din ce în ce mai greu (ca urmare a interacțiunii și „cuplării” producției în marile întreprinderi) — că însăși ponderea cheltuielilor directe marchează o scădere permanentă în structura costurilor unitare ale produselor în favoarea celor indirecte, ne dăm seama că informația costurilor bazată la nivel de produs exclusiv pe **articolul de calculație** nu ne mai poate spune **CE** consumăm (decît limitativ), ci doar **CIT** consumăm, în ce secție și ce activitate (foarte dispersată) a generat consumul. Această dispersare excesivă a volumului (și așa nu prea mare) al cheltuielilor indirecte pe aproape 100 analitice „subjugate” destinației consumului și ignorînd natura lui, nu poate asigura portofoliul informațional unei conduceri care trebuie să urmărească de-acum anumite obiective prioritare.

Concomitent însă, planificarea și evidența costurilor de producție se realizează și pe **elemente de cheltuieli** în care unicul criteriu de structurare îl constituie natura consumului. Prin

aceasta se realizează corelarea diferitelor secțiuni ale planului economic al întreprinderii, se programează aprovizionarea, se asigură corectitudinea în determinarea anumitor indicatori, dar totul numai la nivelul întregii activități economice a întreprinderii. Iată deci că nici elementele de cheltuieli, pe lângă volumul suplimentar de muncă pe care îl reclamă, nu pot suplini lipsa de informații cu privire la natura consumurilor prioritare reclamate de un anume produs, consumuri prin nivelul și evoluția cărora să-i putem aprecia, într-o viziune de actualitate, eficiența sa economică.

Un nou model de calculație și evidență

ȘI TOTUȘI problema poate fi rezolvată prin măsura cea mai avantajoasă: **simplificînd** sistemul de desfășurare în analitic a cheltuielilor indirecte, mai exact renunțînd la actuala desfășurare analitică, considerată categoric ca depășită, în favoarea unei grupări selective a fiecărui articol de calculație pe cîteva clase omogene de cheltuieli corespunzătoare elementelor participante la procesul economic productiv: mijloace de muncă, obiecte ale muncii și forță de muncă. Pentru aceasta însă este necesară imbinarea articolelor de calculație cu elementele de cheltuieli, grupate selectiv după interesul informațional prioritar, asigurînd o astfel de sistematizare a costurilor încît să permită individualizarea pe fiecare produs a unor tipuri omogene de consumuri, dar păstrînd în continuare și dezvoltarea lor pe centre de responsabilitate (secții, ateliere, fabrici etc.).

Se ajunge astfel la un procedeu de evidență și calculație modulară dezvoltată (sau combinată) a costurilor — pe care îl vom denumi deocamdată „**MODELUL CM**” — în care un loc aparte revine **articolelor de cheltuieli** (sau costuri modulare — „CM”) rezultate din combinarea articolelor de calculație cu elementele primare de cheltuieli, ordonate selectiv în funcție de cerințele noi ale procesului de informare cu privire la consumul diverselor categorii de resurse.

În această concepție, pornind de la structura-cadru a costurilor producției industriale, evidența cheltuielilor de fabricație se organizează pe următoarele articole de calculație și în următoarea structură analitică:

1. **Materiale**, cuprînzînd: materii prime și materiale directe; semifabricate prin cooperare; deșeuri recuperabile (se scad). Evidența acestor cheltuieli se realizează cu ajutorul contului 500 „Cheltuielile producției de bază”, avînd analitice pentru fiecare obiect de calculație (produs, comandă) și fiecare secție de producție.

2. **Manoperă**, formată din: retribuții de bază directe; impozitul global aferent; contribuțiile la asigurările sociale aferente. Și aceste cheltuieli se evidențiază, pe măsura efectuării lor, pe obiecte de calculație și locuri de producție cu ajutorul analiticelor corespunzătoare ale contului 500 „Cheltuielile producției de bază”.

3. **Cheltuieli cu întreținerea și funcționarea utilajului** și

4. **Cheltuieli generale ale secției**, sînt articole de calculație complexe care se urmăresc cu ajutorul a două analitice distincte ale contului 520 „Cheltuieli comune ale secției” (520.3 și 520.4 corespunzător celor două articole de calculație), deschise cîte unul pentru **fiecare secție de producție de bază** și divizate pe articole de cheltuieli (analitice de gradul II).

5. **Cheltuieli generale ale întreprinderii**, se urmăresc pe ansamblul unității prin contul cu același nume (521), de asemenea defalcat pe articole de cheltuieli.

Structura **articolelor de cheltuieli** pentru cele trei articole de calculație cu caracter complex (Cheltuieli cu întreținerea și funcționarea utilajului, Cheltuieli generale ale secției și Cheltuieli generale ale întreprinderii), ar fi, în complexul de condiții și cerințe menționat, următoarea:

01 — materiale	} Cheltuieli materiale
02 — cheltuieli energetice	
03 — amortizări	
04 — alte cheltuieli materiale*)	

- 05 — retribuții
- 06 — impozit și c.a.s. asupra retribuțiilor
- 07 — alte cheltuieli cu munca vie*)

Cheltuieli
cu munca vie

În condițiile acestea, **sistemul de conturi contabile** necesare evidențierii zi de zi a cheltuielilor de fabricație, pornind direct de la documentele primare de consumuri, va fi următorul :

Pentru fiecare PRODUS fabricat într-o anumită secție de bază	Pentru fiecare SECȚIE de bază	Pe ansamblul INTREPRINDERII
500 - 1	520 - 3	521 - 5
500 - 2	520 - 4	
		01
		02
		03
		04
		05
		06
		07

Efectul de raționalizare al „Modelului C.M.” apare ca foarte evident, încă din faza contabilizării costurilor, cel puțin prin două aspecte :

— reduce numărul partizilor (conturilor analitice) de cheltuieli de peste cinci ori, în locul dispersării consumurilor, asigurând sistematizarea selectivă a acestora ;

— orice consum este foarte ușor de individualizat pe contul analitic, fără a mai fi necesare operații suplimentare de sub-repartizare sau afectare ce ar îngreuna munca și ar putea introduce anumite convenționalisme în informare.

Calculația periodică a costurilor unitare de producție se desfășoară în continuare pe principiul „absorbției” (de data aceasta o „absorbție selectivă”), pornind de la datele înregistrate zi de zi în conturile analitice de cheltuieli deschise în configurația menționată, reținându-se în continuare ideea că fluxul calculației păstrează, de regulă, aceeași ordine cu fluxul tehnologic. Dacă cheltuielile directe se colectează, pe măsura efectuării lor, direct în conturile analitice de cheltuieli ale produselor, cheltuielile indirecte urmează a se repartiza periodic asupra tuturor produselor, comenzilor etc., care le-au generat, dar nu global ca până acum, ci în mod distinct pentru fiecare modul de cheltuială (adică pentru fiecare articol de calculație, iar în cadrul lui pentru fiecare articol de cheltuială), apelându-se la „cheile” (criteriile) de repartizare cele mai adecvate, cum ar fi : materialele indirecte — în funcție de materiile prime directe ; cheltuielile energetice și amortizările — în funcție de numărul orelor de prelucrare mecanică (ore-utilaj) ; cheltuielile indirecte cu munca vie — în funcție de retribuțiile de bază directe etc.

Întrucât „imputarea” cheltuielilor indirecte asupra produselor se începe cu prima secție de fabricație și simultan cu cele două articole de calculație ce formează cheltuielile comune, se poate ajunge (desigur prin luarea în considerare a producției fizice fabricate) la cunoașterea **costului de secție**, din treaptă în treaptă până la operația finală, iar apoi, prin „imputarea” cheltuielilor generale, se obține **costul de uzină efectiv pe unitatea de produs**.

Este foarte important de semnalat că în „Modelul C.M.” se asigură cuantificarea selectivă a tuturor consumurilor încadrate în articolele de calculație prevăzute de Legea prețurilor și tarifelor, sintetizate pe produse, pe secții și pe total uzină : la rândul său fiecare articol de calculație este defalcat pe articole de cheltuieli, care sînt de fapt cheltuieli simple sau veritabile „tipuri omogene de cheltuieli” — așa cum rezultă din tabloul rezumativ prezentat în anexă — și care, practic, ne poate spune totul despre costul unui produs.

Într-adevăr, față de metodele actuale de evidență și calculație care ne pot oferi doar totalul cheltuielilor pe articole de calculație (deci numai ultima coloană a tabelului prezentat) „Modelul C.M.” este infinit mai bogat, împărțind fiecare articol în module omogene de cheltuieli care să poată defini participarea diferiților factori de producție la obținerea valorilor materiale.

Eficiența sistemului

INTRODUCEREA oricărui procedeu relativ nou de determinare a costurilor nu trebuie înțeleasă, desigur, ca o „revoluționare” a mecanismului calculației aplicat în țara noastră, ci ca o dezvoltare, o adaptare a bunelor rezultate obținute pînă acum la exigențele procesului de informare economică în condițiile unei trepte superioare atinse în dezvoltarea forțelor de producție. Reușita acțiunii este condiționată însă și de o anumită schimbare de concepție, mai ales în ceea ce privește sfera de cuprindere a fenomenelor. Este clar că aplicațiile parțiale la ni-

*) În aceste articole de cheltuieli se includ acele elemente prevăzute în „Normele metodologice nr. 4/1979 privind calculul costurilor de producție în industrie”, elaborate de Direcția Centrală de Statistică.

velul unor secții sau unor produse, în paralel cu sistemul actual de evidență analitică a cheltuielilor indirecte, nu ar face decât să îngreuneze munca spre a obține anumite informații tot parțiale și neconcludente.

Este necesar deci ca desfășurarea pe cele 7 analitice reprezentînd **articole de cheltuieli** să se extindă bunăoară și la **cheltuielile activităților auxiliare** care vor trebui urmărite și apoi decontate sectoarelor de bază beneficiare tot pe fiecare tip omogen de cheltuială în parte. În mod similar, trebuie rezolvată și situația **cheltuielilor de desfacere**, ele nemaisuferind desigur operațiile de repartizare pe fiecare produs în parte, ci doar afectînd global producția marfă vîndută și încasată. Chiar și **producția neterminată** poate fi ușor evaluată atît pe articole de calculație, cît și pe fiecare articol de cheltuială desfășurator.

Anexă
Tabloul rezumativ al calculației costului unitar al produsului „X”
(determinat prin aplicarea „Modelului C.M.”)

Articole de CALCULAȚIE	Cheltuieli materiale					Cheltuieli cu munca vie				TOTAL GENERAL
	Materiale	Chelt. energetice	Amortizări	Alte chelt. materiale	TOTAL	Retribuții	Impozit, c.a.s.	Alte chelt. cu munca vie	TOTAL	
Materiale directe	620	x	x	x	620	x	x	x	x	620
Manoperă directă	x	x	x	x	x	150	45	x	195	195
Cheltuieli cu întreținerea și funcționarea utilajului	122	85	103	-	310	40	12	-	52	362
Cheltuieli generale ale secției	15	21	17	2	55	18	5	3	26	81
Total COST DE SECȚIE	757	106	120	2	985	208	62	3	273	1 258
Cheltuieli generale ale întreprinderii	8	9	7	3	27	22	7	15	44	71
Total COST UZINĂ	765	115	127	5	1 012	230	69	18	317	1 329

NOTA : Datele sînt reale și se referă la un produs din industria constructoare de mașini.

Din derularea „Modelului C.M.”, pe lângă simplificarea muncii de evidență, trebuie reținute câteva avantaje hotărîtoare ale acestuia, printre care :

— prin repartizarea pe produs a fiecărui **articol de cheltuială indirectă**, în funcție de diferite criterii considerate ca reprezentative, se asigură o mai mare exactitate costului unitar obținut — aceasta fiind de fapt o mare aspirație a specialiștilor în teoria și practica costurilor ;

— separarea cheltuielilor materiale de cele cu munca vie, încă din faza producerii lor, și urmărirea distinctă a acestora, zi de zi, prin sistemul conturilor contabile, permite calcularea operativă pe produse, pe secții și pe întreprindere a producției nete încorporată în costurile de producție (deci creșterea de muncă pentru sine) la care adăugîndu-se elementele de plus produs se poate ajunge ușor la producția netă totală. În plus, pe lângă operativitate și facilitate în calcul, această producție netă este și foarte reală ;

— cunoașterea aportului la producția netă a fiecărui produs în parte, ca și a elementelor primare de cheltuieli care le încorporează, asigură un portofoliu informațional bogat pentru planificarea sortimentală a producției, asimilarea de produse noi, astfel încît să se asigure o valorificare superioară a resurselor materiale consumate, să se creeze o valoare nouă cît mai mare cu cheltuieli cît mai mici ;

— sintetizarea într-un cont distinct a tuturor consumurilor energetice și repartizarea lor, pe baze științifice, asupra fiecărui produs în parte, permite elaborarea opțiunilor corespunzătoare pentru scoaterea din fabricație sau revederea tehnologiilor acelor produse mari consumatoare de energie, pentru localizarea secțiilor și atelierelor în care se depășesc consumurile normate, creîndu-se astfel premisele necesare pentru aplicarea celor mai severe măsuri în scopul reducerii consumurilor energetice.

ASTĂZI perfecționarea informației costurilor nu mai poate fi considerată ca o problemă pur contabilă, o tehnică financiară oarecare. Ea trebuie reconsiderată și rezolvată în spiritul autoconducerii muncitorești, fără tipare și scheme prefabricate spre a putea deveni astfel un instrument practic de lucru viabil, care să orienteze activitatea întreprinderilor în direcția utilizării cu maximă eficiență a resurselor materiale și de muncă, în armonizarea interesului propriu al autogestiuunii cu interesele naționale ale dezvoltării multilaterale a patriei.

conf. dr. C. M. DRĂGAN
Academia „Ștefan Gheorghiu”

REZERVE DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A FOLOSIRII UTILAJELOR ÎN INDUSTRIA POLIGRAFICĂ

ÎN CELE CE urmează am dori să punem în discuție câteva probleme cu care se confruntă în prezent industria poligrafică.

Din anul 1970, în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 846, în industria poligrafică a fost introdusă ca unitate convențională de măsură a producției poligrafice coala hîrtie tiraj culoare 1/1. Această unitate de măsură ilustrează numărul de treceri ale colii de hîrtie format 70 x 100 cm, prin mașina de imprimare. S-a considerat că formatul amintit este cel care asigură din punct de vedere economic un coeficient convenabil de folosire a suprafețelor de imprimare ale utilajelor.

În ultimii ani însă numărul formate-
lor de hîrtie pe care se lucrează în industria poligrafică din țara noastră s-a diversificat foarte mult, ajungînd în prezent la peste 30. Pentru aducerea la același numitor a acestor formate, care în general sînt de dimensiuni mai mici de 70 x 100 cm — formatul de referință — s-a stabilit ca acestea să fie asimilate cu formatul sus-amintit. De exemplu, formatele de 54 x 84 cm, 61 x 86 cm, sau 60 x 92 cm, sînt asimilate cu formatul de 70 x 100 cm. Acest

fenomen duce în numeroase cazuri la folosirea incompletă a suprafețelor de imprimare. În felul acesta nu este valorificat la maximum potențialul productiv prin utilizarea integrală a capacității utilajelor. De asemenea, în timp ce există sistemul asimilărilor formate-
lor de hîrtie pentru calculul producției fizice, tariful de manoperă poligrafică prevede împărțirea formate-
lor de hîrtie pe grupe restrinse, ceea ce creează o neconcordanță între aceste elemente. Astfel, în tariful de manoperă poligrafică pentru genul de tipar înalt sînt prevăzute 5 grupe de formate de hîrtie.

Această neconcordanță, precum și o serie de vicii pe care le are tariful de manoperă poligrafică — în vigoare din anul 1962 — fac ca la stabilirea prețurilor producției poligrafice să nu se aplice principiul general de stabilire a prețurilor în țara noastră și anume: „timpul mediu socialmente necesar pentru executarea unui produs determină valoarea acestuia“, și să nu reflecte în mod corespunzător efortul economic al industriei poligrafice.

Pentru eliminarea acestor deficiențe, precum și pentru ca să se reflecte mai

bine efortul de muncă depus în industria poligrafică, supunem atenției câteva propuneri :

— elaborarea unui sistem de unități convenționale de măsură care să corespundă mai bine diversității formate-
lor de hîrtie și carton care se folosesc în industria poligrafică. Acest lucru s-ar putea realiza prin introducerea unor coeficienți de corecție la formatele de hîrtie mai mari sau mai mici față de formatul de referință — 70 x 100 cm ;

— la baza tarifelor de manoperă poligrafică să stea timpul de muncă determinat pe baza normării tehnice a operațiilor care compun procesul tehnologic al produsului respectiv, exprimat în unități de timp. Pentru aceasta ar urma să se elaboreze normative pe grupe și tipuri de operații tehnologice. Ele vor servi pentru determinarea timpului antecalculat pe comandă și transformarea acestor norme în valori pentru stabilirea prețului de vânzare.

Rezolvarea acestor probleme, care ar putea să constituie și un obiect de studiu pentru specialiștii din cadrul unor organe centrale de sinteză, cum sînt Comitetul de Stat al Planificării, Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Comitetul de Stat pentru Prețuri și Consiliul Culturii și Educației Socialiste, ar crea condiții pentru ca la nivelul tuturor întreprinderilor poligrafice, prin bugetul propriu de venituri și cheltuieli să se acopere toate consumurile de muncă vie și materializată ce-rute de sarcinile de plan. În același timp se va asigura și sporirea cointeresării directe a oamenilor muncii din industria poligrafică la realizarea de beneficii mai mari.

Laurențiu DRAGOMIRESCU

Un amplu dialog de lucru asupra unor priorități ale dezvoltării noastre

(Urmare din pag. 2)

tehnico-științifică trebuie să se materializeze în fiecare întreprindere, în fiecare secție, în felul în care se reușește să se obțină o producție de mai bună calitate, de tehnicitate mai înaltă, produse competitive cu cele similare pe plan mondial“. Concret, au fost evidențiate și direcțiile în care trebuie să se acționeze pentru îmbunătățirea muncii în agricultură, în investiții-construcții, în alte sectoare de activitate, fiind puternic evidențiat rolul deosebit de important care revine conștiinței în această amplă activitate. „Edificarea socialismului este rodul muncii creatoare și conștiente a poporului ; — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — socialismul nu se poate realiza decît împreună cu poporul și numai și numai pentru popor. Iată de ce ridicarea nivelului politic și ideologic, formarea conștiinței noi, revoluționare, socialiste a oamenilor muncii constituie o parte însem-

nată a activității de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate“.

În spiritul acestei concepții umaniste, al democrației orînduirii noastre, al politicii deschise promovată de partid au fost expuse, cu prilejul vizitelor efectuate, și pozițiile Partidului Comunist Român, ale României socialiste, față de marile probleme care stau în atenția omenirii : înfăptuirea dezarmării, securității și păcii în lume, soluționarea conflictelor și litigiilor numai pe cale pașnică, lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale etc., relevîndu-se caracterul constructiv, larg apreciat de popoarele lumii, al acestor poziții.

Nouă manifestare rodnică a legăturii strînse dintre partid și popor, a stilului profund democratic de lucru al secretarului general al partidului, recente vizite întreprinse în județe din vestul țării, au prilejuit noi și entuziaste manifestări de stimă și prețuire față de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, afirmarea adeziunii întregului popor față de politica partidului, a hotărîrii sale ferme de a întîmpina cu noi și remarcabile succese în muncă cel de al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Concepte-instrumente-tehnici in sprijinul sporirii eficienței

Termene reduse, producție sporită prin folosirea planificării în rețea

— La nivel de întreprindere și de ramură, experiența demonstrează valențele unei metode care își reclamă dreptul la generalizare —

POTRIVIT obiectivelor prevăzute în proiectul Direcției Congresului al XII-lea al P.C.R., în cincinalul viitor — care va inaugura „Deceniul științei, tehnologiei, calității și eficienței” — se va accentua, în toate ramurile producției materiale, trecerea la o calitate nouă, superioară, avînd ca prin-

cipală direcție valorificarea superioară a resurselor materiale și a muncii sociale; de aici derivă rolul crescînd pe care îl va deține așezarea pe baze științifice a organizării și conducerii producției și a muncii.

Schimbările rapide pe care le implică progresul tehnic, tehnologic și organizatoric impun unități-

lor economice să se adapteze operativ la noile situații, dar să realizeze această adaptare în mod programat, ordonînd acțiunile în așa fel încît să se realizeze esența eficienței — efecte maxime cu eforturi minime. Aici se deschide un cîmp larg de aplicare a instrumentului modern de conducere pe care îl constituie planificarea în rețea.

DEȘI larg cunoscută, metoda drumului critic (M.D.C.) nu se bucură încă de extinderea pe care ar justifica-o calitățile sale. De multe ori, experimentările încheiate cu succes nu au fost reluate în situații similare. Chiar în domeniul realizării investițiilor, unde intervin elemente de obligativitate, eşalonarea și coordonarea prin determinarea drumului critic rareori descind pe întreaga filieră cercetare pilot-proiectare tehnologică-proiectare de construcții-avizare-execuție, cu afluenții săi — furnituri și lucrări de specialitate.

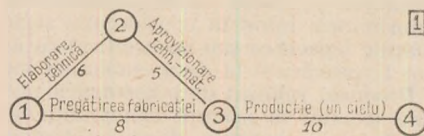
Că extinderea aplicării poate căpăta un caracter sistematic, dînd M.D.C. un loc precis în trusa curentă a instrumentelor de conducere, o demonstrează experiența Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții — pe care ne-o relatează succint ing. Victor Masleanca, din Direcția de organizare și control.

Introducerea M.D.C. în organizarea și urmărirea unor activități din sistemul ministerului s-a făcut în perioada 1968—1970, în special la lucrările de construcții-montaj. Începînd din 1975 acțiunea a căpătat caracterul unui program cu obiective concrete. Au fost sensibilizate cadrele de conducere din întreprinderi în ce privește lărgirea paletei de activități în care metoda poate fi aplicată eficient (de exemplu, executarea reparațiilor la utilaje și instalații de mare capacitate și complexitate). Prin organizarea unor cursuri speciale sau prin module ale programelor de la centrele de perfecționare ale ministerului au fost inițiați peste 150 de specialiști. Elaborarea și, în special, aplicarea studiilor întocmite de către aceștia au fost urmărite și îndrumate de la nivelele de decizie, intervenindu-se pentru reglarea spre optim a unor conexiuni și dependente. Domeniile de aplicare au cuprins, de pildă, în afara organizării și urmăririi lucrărilor de construcții-montaj (la care M.D.C. este inclusă obligatoriu în documentația de execuție a investițiilor în industria ci-

mentului): reparații capitale (la cupetoare de clincher, instalații pentru plăci aglomerate din aşchii de lemn și plăci fibrolemnoase, mașini de deshidratat celuloză, instalații de fabricare a tuburilor de beton precomprimat), montaje tehnologice, întreținerea și reparația drumurilor forestiere, organizarea și urmărirea exploatarei lemnului în parchete forestiere etc. Numărul studiilor elaborate și aplicate în fiecare din ultimii 4 ani a evoluat astfel: 1975 — 23; 1976 — 22; 1977 — 76; 1978 — 89. Efectele se concretizează, în special, în scurtarea duratei de execuție cu 10—15% la reparații de echipament tehnologic și cu circa 10% la obiectivele de investiții.

După acest tur de orizont la nivelul ramurii, să recurgem la transformatorul pe care ni-l oferă într-o corespondență șeful biroului plan-dezvoltare de la Combinatul de prelucrare a lemnului Blaj, ing. Arcadie Hînescu, pentru a delimita secvențial o aplicație concretă.

În fabricile de mobilă, caracterizate printr-un ritm de lucru de înnoire a gamei de produse, graficul-rețea se dovedește extrem de util pentru a urmări elaborarea și lansarea în fabricație a noilor modele — piese izolate sau gar-

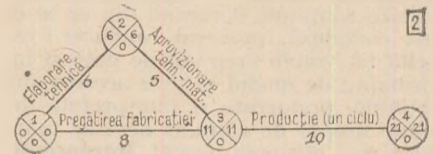

nituri întregi, prin stabilirea fundamentată a datei de începere și de terminare a elaborării tehnice, a pregătirii fabricației, a aprovizionării tehnico-materiale, a producției propriu-zise pentru un ciclu de fabricație.

Luînd un exemplu simplu — măsuta noii variante a garniturii „Octav”, acțiunea de planificare a realizării a început prin stabilirea principalelor activități și a timoului necesar pentru executarea lor, care au fost înscrise în modelul de planificare în rețea din

fig. 1 (cifrele notate sub activități reprezintă durata acestora, în săptămâni).

După cum se observă, pentru faza 3 apar două drumuri care duc la încheierea activității: 1—3 (8 săptămâni) și 1—2—3 (6 + 5 = 11 săptămâni); acesta din urmă fiind drumul cel mai lung, dar obligatoriu de parcurs, determină termenul minim al fazei 3. Secvența termenelor minime, în săptămâni, pentru cele patru faze este următoarea: 1:0; 2:6; 3:11; 4:21, care reprezintă durata totală de la proiectare — respectiv de la începerea elaborării tehnice — pînă la încheierea primului ciclu de producție. Acestea sînt și termenele maxime admisibile. Rezultă următorul model complet al graficului-rețea:

Drumul critic este dat de traseul acelor activități la care termenele minime și maxime sînt identice — deci, în cazul de față, ruta 1—2—3—4 = 21 săptămâni. Activitatea de pregătire a fabricației s-a executat paralel cu elaborarea tehnică (la aproximativ 2 săptămîni după începerea acesteia) și cu aprovizionarea tehnico-materială; numai după terminarea tuturor acestor activități premergătoare s-a trecut la primul ciclu de producție al unui lot întreg de piese.

Realizarea fiecărei piese componente a produsului s-a planificat cu ajutorul unor subgrafice care au fost comasate în graficul-rețea general. Ele au cuprins 10 activități de bază cu un total de 41 de faze, ale căror durate au fost stabilite ținînd seama de graficul de circulație a reperelor în sectoarele de fabricație. Ruta determinată are o durată totală de 40 de zile, rezervele de timp ce apar la unele faze putînd fi transmise la altele, la care eventual apar strangulări.

Aplicarea în industria lemnului a metodei drumului critic (prin calcule manuale, la produsele simple; cu ajutorul calculatorului electronic, la cele complexe) a evidențiat următoarele avantaje:

— posibilitatea de a adopta operativ decizii optime, care țin seama de realități;

— relevarea și urmărirea celor mai importante elemente în proiectare și execuție și calcularea rapidă a consumului necesar de timp;

— planificarea corectă a proceselor pe faze și întărirea disciplinei în gîndirea și realizarea acesteia;

— evidențierea fluxului obligatoriu care rezultă din succesiuni și conexiuni;

— simplificarea și mai buna direcționare, conform scopului urmărit, a fluxului de informații din întreprindere.

Tehnica planificării în rețea a contribuit în mod decisiv, la secția de mobilă a C.P.L.-Blaj, la obținerea unui spor de circa 5% la producție și la productivitatea muncii, a unui beneficiu suplimentar de peste 500 mii de lei.

DEZBATERE „R. E.”: **INFORMATICA — sarcini calitativ noi**

Unități pilot pentru realizarea unor sisteme de conducere standard pe subramuri

IN CONDIȚIILE actuale, cind întreprinderea — ca unitate de bază în care se desfășoară activitatea economico-socială — cunoaște o dezvoltare continuă, devenind din ce în ce mai complexă, procesul conducerii solicită un volum crescând de date și informații; de modul în care acestea sînt obținute, prelucrate și interpretate depinde timpul de răspuns necesar luării celor mai eficiente decizii. **Întreprinderea este, deci, locul unde informatica are cele mai largi perspective și unde eficiența informaticii poate fi mai ușor măsurată.** În acest sens, proiectul Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic prevede dezvoltarea și perfecționarea sistemelor informatice pentru conducerea activității întreprinderilor și centralelor industriale.

Este cunoscut faptul că nivelul, ritmul și timpul de informare realizate printr-un sistem PAD corespund direct nivelului de cuprindere și interpretare al acestuia, dacă, odată cu creșterea ariei de cuprindere, el preia din mers (atunci cînd încă de la conceperea lui s-a avut în vedere acest lucru) sarcinile de **informare integrată** la nivelul stabilit. Or, încercările de realizare a unor sisteme și aplicații fără a avea o concepție integratoare nu vor reuși (sau o vor face cu totul nesatisfăcător) să realizeze sisteme viabile, suplă, capabile să asigure la orice nivel informațiile necesare în timp optim. Esențialul în realizarea unui subsistem este asigurarea prelucrării complete (integrate) a datelor la prima intrare, ceea ce reprezintă **o prelucrare unitară a datelor cu certitudinea interconectării firești a subsistemelor.** În caz contrar, orice subsistem realizat se va perima într-un timp scurt, nu va putea realiza conexiunile necesare cu sistemele învecinate și, bineînțeles, va exclude integrarea.

Lipsa concepției integratoare în realizarea produselor de informatică a determinat, pînă în prezent, realizarea unui număr mare de aplicații sau subsisteme cu același obiect (pentru activitățile de gestiune a stocurilor, a mijloacelor fixe, pentru funcțiile comerciale, de personal etc.), cheltuiindu-se enorm de mult timp de proiectare-implemmentare, fără posibilități de preluare și generalizare. Așa se explică și viața mult prea scurtă a proiectelor, necesitatea elaborării a noi ediții la intervale scurte. Desigur, realizarea în paralel a 2—3 variante este necesară și stimulează creația în informatică (se va alege cea mai bună dintre ele); dar de aici pînă la proiectarea a zeci de aplicații pe o funcție comună (din care uneori nu se poate alege una care să constituie un pachet de program sau să răspundă necesităților) distanța este

prea mare — și nu se face un serviciu informaticii. A trecut de mult timpul realizării unor asemenea „aplicații-scoală”!

Sistemele pentru conducerea activităților economice sînt definite prin indicațiile metodologice ale I.C.I. privind elaborarea și avizarea proiectelor de sisteme informatice și prin literatura de specialitate, segmentarea făcîndu-se de regulă pe funcțiile generale ale întreprinderii, precis stabilite (prin Legea nr. 5/1978, cap. 1). Elementele specifice predominante apar doar în activitățile de cercetare-dezvoltare, pregătirea fabricației și programarea producției; în cazul celorlalte funcții, produsele de informatică pentru întreprinderi, pe grupe de ramuri, au îndeplinite toate condițiile de generalizare. Elementele specifice pot fi segmentate la nivel de ramură sau subramură, realizîndu-se **sisteme de conducere standard, ușor adaptabile și generalizabile, performante pentru grupuri de întreprinderi de același profil (sau cu profil asemănător).** Un astfel de sistem va folosi în mod coordonat toate mijloacele și tehnicile disponibile și va cuprinde activitatea grupului de unități în toate amănuntele, asigurînd prelucrarea datelor în toate felurile considerate utile.

ACESTE CONSIDERENTE evidențiază utilitatea organizării unor **unități-pilot în informatică,** în care să se realizeze un **sistem informatic complex sau integrat pentru conducerea activităților economice într-o anumită ramură sau subramură.** Sistem reprezentativ pentru grupul de unități avute în vedere, ținînd seama de:

— preluarea, adaptarea și utilizarea unor proiecte de subsisteme și produse de informatică existente în biblioteci și asigurarea posibilităților de generalizare pe ramură, subramură sau grup de întreprinderi;

— identificarea și precizarea unor reguli capabile să asigure existența, exploatarea și generalizarea produselor de informatică, luînd în considerație și situațiile (specifice sau nespecifice) ce nu pot fi prevăzute la data elaborării lor.

Produsul realizat de o asemenea unitate trebuie să asigure conexiunile de nivel privite sistemic, deschise elementelor specifice (să fie un model al activităților specifice, cu interfețe pentru cazurile nespecifice).

Pentru a se exclude posibilitatea ca informatica să se transforme într-un scop (ocupînd importante capacități de calcul cu lucrări mici, sau care pot fi realizate și structurate pe alte mijloace), o unitate-pilot trebuie să aibă ca obiectiv și **definirea nevoii de calcul** — în sensul de a se folosi calculatorul electronic atunci și numai atunci cînd este indispensabil, pentru volumele mici de date și repetări neînsemnate în

prelucrare urmînd să se recurgă la mijloacele premergătoare calculatorului ne referim în mod deosebit la posibilitatea preluării și structurării datelor pe suporti standard, odată cu elaborarea documentelor).

Eforturile concentrate temporar la nivelul unităților-pilot ar fi justificate prin **rezultate de înaltă eficiență în informatică:** practic, din cele 5 etape (delimitate prin indicațiile metodologice ale I.C.I. din 1977) pentru proiectarea și realizarea unui sistem informatic care vor fi parcurse de unitatea-pilot: elaborarea temei de realizare, elaborarea concepției, proiectarea tehnică, elaborarea programelor, implementarea — unitățile care vor prelua sistemul nu vor mai parcurge decît ultima etapă și nu vor mai executa studii generale (cazdru) de delimitare a subsistemelor sau aplicațiilor în cadrul specific dat și de stabilire a necesarului de dotare.

Considerăm ca **cerințe minime,** necesare în vederea realizării unei eficiențe înalte a „produselor de informatică la cheie” realizate de către unitatea-pilot și generalizabile la un grup de întreprinderi: ● determinarea acestui grup; ● alegerea unității reprezentative (grupului determinant); ● stabilirea proiectanților (proiectanților) sistemului; ● receptivitatea maximă din partea proiectanților în vederea rezolvării tuturor problemelor puse de întreprindere, astfel ca ei să nu impună soluții, ci să rezolve problemele puse, găsindu-le soluții: ● asigurarea preluării din mers a necesităților de informare integrată, odată cu modificarea ariei sistemului sau a unor restricții; ● stabilirea condițiilor și programului general de realizare a sistemului generalizabil; ● dotarea cu prioritate a unității pilot cu minimum de tehnică necesară (calculatoare sau echipamente de teleprelucrare), în funcție de cerințele etapelor; ● sprijinirea unităților-pilot de către unitățile specializate (institute de cercetări, centre informaționale și de calcul ș.a.), prin asistență tehnică și supraveghere de specialitate; ● sensibilizarea cadrelor de conducere din întreprinderile ce vor prelua sistemele realizate, prin scurte cursuri de PAD; ● compensarea cheltuielilor făcute de unitățile-pilot pentru realizarea sistemului, prin cote-parți suportate de către toate întreprinderile ce-l vor prelua.

Unităților-pilot li s-ar putea încredința rezolvarea și unei alte probleme de mare importanță, prevăzută în proiectul Programului-directivă: **introducerea informaticii în conducerea proceselor tehnologice,** ca o necesitate a folosirii celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii contemporane.

Vasile VRABIE
Iași

„Este necesar, ca și în domeniul activității ideologice, al muncii politice de masă, de formare a conștiinței socialiste, să se acționeze cu toată hotărârea pentru ridicarea rezultatelor la nivelul sarcinilor puse de Comitetul Central, de partid, al cerințelor actualei etape de dezvoltare a societății noastre“.

NICOLAE CEAUȘESCU

CONȘTIINȚA SOCIALISTĂ, forță motrice a dezvoltării economico-sociale

EPOCA CONTEMPORANĂ a României socialiste este epoca unor mari prefaceri sociale, a unei profunde revoluții în economie, în știință și cultură. După cum se știe, actuala etapă — etapa construirii societății socialiste multilateral dezvoltate — este perioada hotărâtoare și definitorie pentru procesul trecerii de la socialism la comunism: este o perioadă în care progresul societății noastre depinde în mare măsură de capacitatea de activare a inițiativelor și creativității, de perfecționare și potențare a competențelor, de creștere a responsabilității oamenilor (indivizi și colectivități de muncă) și, pe această bază, valorificarea tuturor posibilităților și disponibilităților socialismului în direcția trecerii la o nouă calitate în toate sectoarele activității sociale, a afirmării absolute a superiorității socialismului în toate domeniile existenței umane.

În aceste condiții se impune cu necesitate formarea omului nou care să asigure sistemului socialist — sistem deschis și autoperfecțibil — capacitatea de a genera din interior, factorii de dezvoltare, mijloacele materiale și spirituale necesare progresului continuu.

Formarea omului nou, personalitate multilateral dezvoltată, agent conștient al transformărilor calitative, este expresia concretă — în condițiile noastre — a perspectivei filozofice, materialist-dialectice și istorice, asupra omului, perspectivă în care individul integrat conștient și activ în structuri și relații sociale, prin munca sa creatoare optimizează, perfecționează conținutul relațiilor și structurile sociale, — cadrul în care se realizează ca personalitate — în raport cu posibilitățile reale și cu aspirațiile și idealurile socialiste și comuniste.

1. Formarea conștiinței socialiste — obiectiv prioritar al politicii partidului nostru în etapa actuală

INFĂPTUIREA sarcinilor construirii socialismului și apoi a comunismului în patria noastră, realizarea unor schimbări uriașe în întreaga structură a societății, nu sînt posibile fără realizarea unor transformări calitative în însăși gîndirea și în felul de a acționa al oamenilor.

Acestei necesități a progresului societății noastre socialiste i-a răspuns Programul Partidului Comunist Român, document hotărîtor pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste. Pe baza acestui program partidul a desfășurat, în această perioadă, o intensă activitate politică-educativă pentru formarea conștiinței socialiste și înarmarea maselor largi cu concepția revoluționară despre lume și viață a clasei muncitoare, filozofia materialist-dialectică și istorică, pentru lărgirea orizontului cultural-științific al celor ce muncesc, activitate ce a exercitat o puternică înrîurire asupra structurii și dinamicii conștiinței socialiste. Rezultatele acestei activități se reflectă în participarea creatoare și angajată în muncă a poporului, în eroismul și spiritul de abnegație cu care oamenii muncii acționează pentru

înfăptuirea programului partidului, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Recenta consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. care a avut loc sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a scos în evidență încă o dată rolul activității ideologice, politico-educative, de educare socialistă a maselor în mobilizarea oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la îndeplinirea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la îndeplinirea sarcinilor economice și sociale. Totodată, consfătuirea a criticat unele neajunsuri ce se mai manifestă în activitatea unor organe și organizații de partid și care se reflectă în existența unor rezultate — slabe încă — în îndeplinirea sarcinilor de plan, în calitatea necorespunzătoare a unor produse, în risipa de materii prime, materiale, combustibil și energie, în modul de gîndire și acțiune al unor oameni, în existența încă, în conduita unor indivizi, a unor abateri de la principiile și normele vieții și muncii comuniștilor, ale eticii și echității socialiste. Așa cum arăta cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu, activitatea ideologică și politico-educativă, de formare și dezvoltare a conștiinței socialiste, revoluționare a oamenilor are o importanță fundamentală pentru realizarea sarcinilor actualei etape de dezvoltare. „Este, într-adevăr, necesar să realizăm o nouă calitate și în acest domeniu, atât în organizarea și desfășurarea muncii ideologice și politico-educative, cât și în ridicarea nivelului ideologic și politic al comuniștilor, al maselor largi populare“.

Cuvîntarea secretarului general al partidului este un document de înaltă valoare teoretică și practică prin bogăția de idei novatoare pe care le conține, este un strălucit îndreptar pentru activitatea întregului partid, a tuturor comuniștilor, de ridicare pe o nouă treaptă, calitativ superioară, a conținutului întregii munci. Pentru activitatea politică ideologică ea reprezintă un program de lucru de mare amploare în efortul îmbunătățirii conținutului acesteia, de legare mai strînsă a întregii activități ideologice cu activitatea economică și rezultatele ei practice, de perfecționare a formelor și mijloacelor activității politice-educative. Obiectiv principal al muncii politice-educative, al învățămîntului de partid, trebuie — așa cum se arată în cuvîntare — să asigure mobilizarea și unirea eforturilor comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, ale întregului popor la realizarea Programului Partidului, a Planului de dezvoltare economico-socială a țării.

Subliniindu-se încă o dată că realizarea sarcinilor mari ale edificării noii orînduri depinde de calitatea oamenilor, de pregătirea lor profesională și politică, de devotamentul și spiritul de abnegație și răspundere în muncă, în cuvîntarea secretarului general al partidului se arată necesitatea promovării ferme, în toate domeniile vieții economice și sociale, a principiilor eticii și echității socialiste, înlăturarea vechilor concepții și mentalități retrograde, cultivarea celor mai înalte idealuri ale socialismului și comunismului în conștiința maselor largi populare. Ea constituie un puternic indemn la creșterea combativității în activitatea ideologică, la sporirea ofensivei militante împotriva concepțiilor, mentalităților, atitudinilor străine concepției revoluționare a partidului nostru, existente încă în conștiința unora. Educarea și formarea conștiinței socialiste, revoluționare a comuniștilor, a maselor largi, a răspunderii și mîndriei patrio-

tice față de cuceririle socialiste, trebuie să ducă la înlăturarea rebuturilor și în acest domeniu, la creșterea calității oamenilor.

De o deosebită importanță sînt orientările cuprinse în cuvîntare cu privire la intensificarea luptei împotriva ideologiei burgheze, pentru o ripostă fermă dată cercurilor reacționare de peste hotare, care încearcă să denigreze realitățile din țara noastră, munca poporului nostru, să dezorienteze și să dezinformeze astfel opinia publică internațională.

2. Raportul dialectic dintre existența socială și conștiința socială, principiu teoretic al politicii de educație socialistă a maselor

ÎNTREAGA ACTIVITATE politico-educativă desfășurată de partid are la bază concepția revoluționară materialist-dialectică și istorică despre lume și viață, principiul acesteia — cu privire la dialectica raportului dintre existența socială și conștiința socială. Educarea socialistă a maselor, formarea omului nou cu o conștiință revoluționară reprezintă — în prezent — o condiție absolut necesară pentru realizarea în continuare a progresului patriei noastre pe drumul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și al înaintării ei spre comunism.

După cum se știe, potrivit concepției materialist-dialectice și istorice cu privire la raportul dintre existența socială și conștiința socială, existența socială a oamenilor determină în ultimă instanță conștiința lor; acest proces de determinare nu trebuie înțeles ca o simplă relație cauzală, liniară în care existența socială, materială a oamenilor este cauză iar conștiința lor efectul. Dimpotrivă, conștiința omului este o conștiință activă, care intervine în activitatea sa practică drept un factor de orientare, organizare și perfecționare continuă a acesteia, drept un factor transformator. Omul este singura ființă care își propune conștient scopuri, în care își prefigurează existența ca realitate într-o altă ipostază decît cea cunoscută, după criteriile logice și axiologice, realitate posibilă și realizabilă prin acțiune socială eficientă. Existența socială determină în mod precumpănitor, dar nu ca o fatalitate, modul în care oamenii conștientizează raporturile lor cu lumea — naturală și socială — ca raporturi de cunoaștere și acțiune.

Înțelegerea corectă a raportului dintre existența socială și conștiința socială se impune cu atît mai mult cu cît într-o perioadă nu îndepărtată problema dinamicii conștiinței sociale, inclusiv a conștiinței socialiste, era pusă în termenii dezvoltării ei doar în urma dezvoltării existenței materiale a oamenilor, a fatalității rămîinerii în urmă a conștiinței sociale în raport cu dezvoltarea existenței sociale.

O asemenea interpretare și-a făcut loc — în gîndirea și practica socială — prin extrapolarea forțată, în realitățile noastre contemporane, a unor situații din istorie caracterizate prin dezvoltarea spontană, în care societatea, clasele sociale conștientizau cu multă întârziere, nu în totalitate și de multe ori deformat, condițiile lor de existență, posibilitățile de dezvoltare ulterioară a societății. În acest caz, desigur, se poate vorbi pe drept cuvînt de rămîinerii în urmă a conștiinței sociale față de existența socială, proces care poate afecta negativ dinamica vieții sociale, conținutul însuși al devenirii. Cu atît mai dăunătoare apare menținerea unei asemenea mentalități și practici în condițiile socialismului care, după cum se știe, este prima orînduire socială în istoria umanității care se construiește ca proces istoric conștient — prin munca activă și angajată a maselor largi la acest proces.

După cum s-a arătat în Programul Partidului Comunist Român, procesul construirii societății socialiste, al trecerii la comunism poate fi frînat de o conștientizare neadecvată, incompletă, parțială și întârziată de către masele largi muncitoare a posibilităților de dezvoltare și perfecționare a societății noastre socialiste. Este un merit incontestabil al Partidului Comunist Român, personal al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, faptul de a fi evidențiat cu putere inconsistența tehnică și consecințele dăunătoare din punct de vedere

practic a concepției fataliste despre rămîinerii în urmă a conștiinței sociale socialiste în raport cu ritmul deosebit de dinamic caracteristic dezvoltării economiei noastre socialiste.

3. Esența revoluționară a conștiinței socialiste

TEZA rămîinerii în urmă a conștiinței sociale față de existența socială este neștiințifică și prin faptul că scapă din atenție însăși funcția prospectiv-proiectivă a conștiinței sociale în ipostazele ei de conștiință științifică, politică și filozofică, modalități de manifestare specifice ale conștiinței sociale, prin excelență prospective și modelatoare ale viitorului existențial uman. Dezvoltarea conștiinței și practicii social-istorice ne arată că întotdeauna conștiința socială, în totalitatea formelor ei de manifestare, a reflectat existența nu numai în aspectul său dat, ca existență caracterizată printr-o anumită structură, ci și sub aspectul anticipării posibilităților de restructurare a existenței în devenirea acesteia, în raport cu un anumit model uman dezirabil și realizabil prin acțiune socială. De aceea, o condiție a progresului societății noastre socialiste este dezvoltarea funcției anticipatoare, prospectiv-proiectivă a conștiinței socialiste în toate formele ei de manifestare, activarea spiritului de creativitate, a întregului potențial de inițiativă, inventivitate, inovație socială, proprie indivizilor și grupurilor sociale.

Conștiința socialistă este o conștiință revoluționară prin natura sa vocațională, prin capacitatea sa de a asimila și promova noul în toate planurile existențial-umane, de a influența și impulsiona la un ritm tot mai înalt dezvoltarea proceselor materiale, economice și sociale.

În Cuvîntarea rostită la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din iunie 1979, tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniind necesitatea promovării în cercetarea științifică a unei gîndiri profund novatoare, ca adevărat revoluționară de prospectare îndrăzneță, dar riguros controlată a dezvoltării viitorului, arăta că „nu poate fi numită cercetare științifică activitatea pentru înfăptuirea unor hotărîri adoptate. Cercetarea în domeniul științelor sociale, economice, trebuie să-și propună, în raport cu schimbările și cu transformările care au loc în domeniul forțelor de producție și relațiilor sociale, cu noile descoperiri științifice, să conceapă și să prevadă noi direcții de dezvoltare a societății. Numai așa știința va putea deveni o forță materială, un factor important în transformarea conștientă a societății... Dacă ne vom mulțumi să repetăm cele ce a realizat practica — arăta secretarul general al partidului — nu vom reuși să dăm — nici în domeniul științelor economice și sociale, și nici în alt domeniu — noi dimensiuni gîndirii și practicii științifice”.

Conștiința socialistă este o conștiință profund revoluționară prin forța ei transformatoare, nu numai în raport cu lumea existențial obiectivă ci și în raport cu lumea subiectivă. Ea este o forță potențată prin coparticiparea omului — ca individ — la formarea și modelarea propriei sale personalități. Conștiința socialistă revoluționară este conștiința asumării conștiente a obligațiilor și îndatoririlor față de colectivitate, a angajării responsabile a oamenilor, ca proprietari și producători, la rezolvarea tuturor problemelor economice, sociale și politice pe care le ridică procesul construirii socialismului și comunismului în patria noastră.

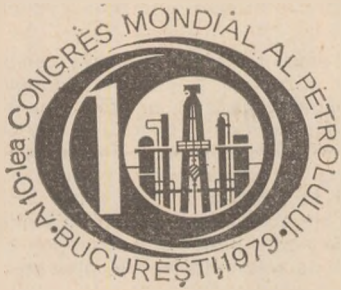
Conștiința socialistă revoluționară este conștiința luptei împotriva mentalităților și comportamentelor antisociale, retrograde, din activitățile umane, împotriva oricăror manifestări de rutină, birocrație, ce se mai întîlnesc încă în unele conduite, structuri, relații sociale; este conștiința luptei pentru continua desăvîrșire a umanului în perspectiva acțională a raportului individ și societate, perspectivă în care omul, ca subiect al istoriei, se raportează permanent, critic și constructiv la societate, o perfecționează și o optimizează ca mediu de realizare și de împlinire a sa.

conf. dr. Georgeta HALAȘAN

Convorbiri
economice
cu

Pierre DESPRAIRIES

președintele
Consiliului de administrație
al Institutului Francez
al Petrolului

OMENIREA A INTRAT ÎN EPOCA POST-PETROLIERĂ

— Pentru prima dată în cadrul unui congres mondial al petrolului, problemele economico-financiare ale acestei industrii au ocupat un loc de seamă. Tot pentru prima dată la un asemenea congres au fost organizate dezbateri la masa rotundă. Cum apreciați utilitatea acestor inovații?

— Discutarea problemelor economice la actualul congres mondial al petrolului mi s-a părut absolut necesară. Pentru aspectele pur tehnice există și congrese mai specializate (privind recuperarea asistată, producția de petrol greu etc.). Contactele dintre inginerii petroliști s-au dezvoltat extraordinar odată cu organizarea congreselor mondiale ale petrolului. Mai ales acum mi se pare foarte util și normal să se discute și despre economia și politica energetică, cu atât mai mult cu cât în viitor petrolul nu va mai fi regele energiei, ca pînă acum. Consider că rolul petrolului ca sursă energetică de bază pentru aprovizionarea cu energie a lumii a încetat. Alături de petrol trebuie să intervină cărbunele, energia nucleară. Nu se mai poate vorbi despre petrol ca despre mijlocul de a pune în mișcare economia mondială. De aceea am declarat la congres că am intrat deja în epoca post-petrolieră.

La actualul congres, inaugurat prin cuvîntarea atât de bogată în conținut a președintelui Nicolae Ceaușescu, am ascultat o serie de comunicări excelente. În același timp mă întreb dacă nu ar fi necesar ca la congresele viitoare să se acorde mai mult loc problemelor economice și politice generale de care depinde în fapt sporirea producției de petrol și care interesează omenirea în cel mai înalt grad.

Alături de prezentarea cercetărilor interesante din domeniul tehnologic, cred că trebuie dat mai mult cuvîntul factorilor de decizie din industrie și administrație, economiștilor din domeniul petrolului. Ar trebui, de asemenea, vorbit ceva și despre celelalte surse de energie (cărbunele, energia nucleară, gazele naturale), pentru că după părerea mea există o problemă a energiei, nu numai o problemă a petrolului. A vorbi numai despre petrol mi se pare o formulă care se cere depășită.

— Știu că ați fost unul din raportori la ultima Conferință Mondială a Energiei, de la Istanbul. Cum vi se pare că au evoluat lucrurile în raport cu concluziile formulate atunci?

— Am pregătit acum doi ani pentru Conferința de la Istanbul un raport asupra evaluării rezervelor finale mondiale de petrol. După conferința de la Istanbul s-au făcut unele eforturi în direcția economisirii energiei și a sporirii producției altor surse de energie decît petrolul. Totuși s-a făcut relativ puțin în această direcție. Pe de altă parte, o altă evoluție importantă, survenită în acest an, este hotărîrea principalelor țări producătoare din zona Golfului de a-și plafona producția de petrol. În plus, nu există posibilitatea fizică de a spori rapid volumul extracției în alte părți ale lumii. Ca urmare, așa cum demonstra comunicarea colegului meu venezuelean Parra prezentată la masa rotundă pe tema cererii și ofertei mondiale de petrol și gaze, creșterea producției mondiale nu va depăși 1—2% pe an, adică nu va ține pasul cu nevoile economiei mondiale în condițiile actuale.

— Care apreciați că va fi evoluția viitoare a raportului dintre creșterea consumului de energie și creșterea produsului social?

— Problema este prea complexă pentru a da un răspuns pe scurt. Totuși, contrar unor opinii exprimate la masa rotundă, consider că se poate concepe o creștere economică de 1% în țările dezvoltate cu o sporire a consumului de energie de 0,5 sau 0,6%, sensibil mai lentă decît cea actuală, dar nu în decursul întregii perioade pînă la sfîrșitul secolului. Mie mi se pare optimist, pe ansamblul perioadei amintite, un coeficient de 0,80—0,85, pentru că reducerea consumului dincolo de un anumit punct presupune investiții în construirea de noi cupetoare cu randamente mai bune, în izolarea clădirilor etc., pe

lîngă economisirea realizată direct sub impulsul creșterii prețurilor. Aceste investiții, în afara costului ridicat, au și o durată destul de lungă de realizare.

— Una din concluziile care s-au degajat din dezbaterile la masa rotundă a fost aceea a caracterului imperativ al dialogului între țările producătoare și cele consumatoare de petrol. Care sînt în opinia dv. perspectivele infiripării unui asemenea dialog?

— Aș vrea să fiu optimist. Dar pentru un dialog sînt necesare două părți. Pînă în prezent nu a existat voința comună de a dialoga. Totuși cred că se poate încerca acest lucru, așa cum de pildă, a făcut Franța. S-ar putea astfel cel puțin contura care sînt problemele. Este clar, de pildă, că țările petroliere doresc să se discute nu numai despre petrol și energie, ceea ce le interesează pe ele fiind de fapt dezvoltarea, accesul la piețele țărilor dezvoltate pentru produsele lor industriale. Vor exista desigur obstacole și dificultăți, mai ales în perioade de încetinire a creșterii economice, ca cea actuală. Există numeroase interese în joc, implicate de energie și dezvoltare, în cele două grupuri de țări, astfel încît un acord rezonabil nu este ușor de realizat, mai ales pe o perioadă mai lungă. Cred totuși că pe perioade scurte șansele sînt mai mari.

— Împărtășiți opinia exprimată în cadrul mesei rotunde de R. Belgrave de la „British Petroleum” potrivit căreia, în termeni reali, prețul petrolului nu va crește excesiv în următoarele decenii?

— Sînt în linia mari de acord cu el pe termen lung, țînînd seama că spre 1990—2000 vom fi dezvoltat în mod necesar surse de energie mai ieftine decît petrolul (am în vedere în special cărbunele și energia nucleară). Dat fiind însă că producția de petrol se va orienta în măsură crescîndă spre nisipurile asfaltice și șisturile bituminoase, cu un cost foarte ridicat, consider că prețul petrolului va crește totuși pînă la sfîrșitul secolului cu aproape 50%, exprimat în dolari din 1979. Este o părere.

Se întîlnește o opinie destul de răspîndită, dar care este simplistă, potrivit căreia în lume există încă o cantitate foarte mare de petrol și că deci n-ar exista probleme. Ea neglijează elementul timp, pentru că petrolul nu se mai găsește, ca acum 20 de ani în zăcăminte enorme ca cele din Orientul Mijlociu, ci în zăcăminte mici, care au nevoie de foarte mult timp pentru a fi puse în valoare. Sînt situații cînd sînt necesare, de exemplu, 80 de zăcăminte pentru a obține o producție de petrol de 1 milion de tone pe an. Resursele respective vor fi deci dezvoltate foarte lent, iar noile descoperiri se fac greu. De aceea, cred că producția mondială de petrol se va plafona la 3 miliarde tone de petrol pe an.

În concluzie, există încă petrol, este adevărat, dar nu aceasta este problema, ci faptul că el nu va fi rapid exploatabil. Petrolul va mai dura două secole, sînt convins de acest lucru, dar în măsură crescîndă vor fi antrenate zăcăminte mici care necesită mult timp pentru a fi valorificate, cu un cost ridicat.

— Cu condiția ca cei care le dețin să considere oportună valorificarea lor...

— Acesta este al doilea aspect al problemei. Țările mari producătoare de petrol, ca cele din zona Golfului, vor să-și conserve resursele, mai ales cele cu populație mai puțin numeroasă, țînînd seama de dificultatea de a găsi un plasament convenabil încașărilor lor de pe urma exportului de petrol, în condițiile deprecierei dolarului.

— Care sînt principalele preocupări ale Institutului pe care îl conduceți?

— Actualmente, eforturile Institutului Francez al Petrolului se concentrează asupra cîtorva domenii principale: prospectarea și producția de petrol submarin, la adîncimi din ce în ce mai mari, extinderea extracției și rafinării de petrol greu și foarte greu, bogat în sulf și în metale, și recuperarea asistată. Aceasta deoarece în lume va fi disponibil din ce în ce mai puțin petrol ușor. Pe de altă parte, guvernul încurajează puternic economisirea energiei prin subvenții și reduceri fiscale pentru izolarea locuințelor, pentru ameliorarea randamentului energetic al instalațiilor etc. A fost confirmat de asemenea programul nostru nuclear, centralele nucleare-electrice urmînd să acopere în 1985 20—22% din totalul necesarului de energie al Franței, ceea ce va însemna economisirea a circa 45 milioane t de petrol pe an, care ar fi trebuit importate. După cum știți, țara mea dispune de puține surse energetice, importînd acum circa 78% din totalul energiei consumate. Energia contează cu 22% în totalul importurilor franceze, iar pentru a putea importa petrol, trebuie evident să exportăm alte produse. Fiînd în mod tradițional o țară mai puțin orientată spre export, am depus eforturi mari în această direcție în ultimele două decenii și, deși am devenit una din principalele țări exportatoare ale lumii, ne rîmîn încă destule de făcut.

CRIZA gândirii economice burgheze ortodoxe în ceea ce privește cunoașterea obiectului său – sistemul capitalist actual – nu este, desigur, generată de vreun „eșec profesional” generalizat, determinat de „exagerări”, de „erori analitice” sau de „naivitate” în tratarea unor probleme sau de molimă unei „curiozități” abstracte față de exerciții deșarte, cum crede R. A. Gordon sau cum scrie Robert Lekachman care încearcă, probabil, să atenueze astfel duritatea criticii ce o adresează economiștilor orientării „ortodoxe” în recenta sa carte semnificativ intitulată „Economiiști în impas” (Economists at Bay). Cauzele ei sunt mult mai profunde și își au originea, așa cum arătăm, în actualul raport dintre dimensiunea cognitivă a gândirii economice burgheze ortodoxe și ideologia căreia această gândire îi este circumscrișă.

În științele sociale, respectiv economice, ideologia se constituie în premisă a actului cognitiv. Fundamentele sau postulatele pe care se edifică construcția teoretică (ce condiționează concluziile pentru acțiunea practică), implicit sfera problematică abordată, sunt determinate de natura, respectiv obiectivele ideologiei de pe pozițiile căreia se realizează – explicit sau implicit, deliberat sau numai obiectiv – demersul cognitiv. Poziția ideologică favorizează sau nu adoptarea unor „premise teoretice” realiste, și prin aceasta cunoașterea. Ca urmare a adâncirii crizei sistemului capitalist, a multiplicării și adâncirii contradicțiilor sale, ideologia, interesele economice dominante – cele ale marelui capital și monopolist-statal – se află astăzi într-o opoziție antagonică mai profundă decât oricând, cu cerințele progresului social-istoric.

Tocmai în această opoziție rezidă incompatibilitatea dintre ideologiile dominante și descifrarea explicită (cunoașterea) structurii și mecanismului real de funcționare a sistemului capitalist. Subordonat intereselor establishmentului, economics-ul burghez, refuzându-și acceptarea acestei incompatibilități, își refuză însăși recunoașterea realului. Prin aceasta, inerent, cum remarcă J.K. Galbraith, el nici nu este în

Ipostaze ale crizei gândirii economice burgheze (II)

primul rând o știință explicativă (a economiei capitaliste) ci... un instrument care contribuie la „exercitarea puterii... în sensul că servește scopurilor celor care au puterea în sistem”). Combătind teza „neutralității” gândirii economice neoclasice (inclusiv nekeynesiste) promovată, deloc dezinteresat, de reprezentanții acestei gândiri, Fr. Perroux remarcă: „Conceptualizarea economică (a economicsului ortodox – n.n.) în starea ei prezentă nu este neutră: ea este o ideologie disimulată într-un sistem de concepte aparent curate, distincte și operaționale”.

Evident, nu caracterului ideologic în sine al teoriei economice trebuie să i se impute inconsistența științifică a acesteia, ci **naturii** ideologiei pe care o promovează gândirea burgheză dominantă – „ideologie de justificare... a capitalismului actual”, cum lucid și ferm precizează economistul francez, o ideologie care „...favorizează pe deținătorii puterii economice, permițându-le să o păstreze. În schimb, ea abate atenția de la fenomenele a căror recunoaștere și analiză ar fi periculoasă pentru «ordinea socială» actuală”.

Această funcție economics-ul ortodox și-o îndeplinește edificându-și construcțiile pe baza a două premise teoretico-ideologice fundamentale:

1) premisa existenței în capitalismul contemporan a unei „piețe de liberă concurență”, a inexistenței sau „nepermiterii” monopolului. Cu toate că în anii '30 se dezvoltase o teorie a „concurenței imperfecte”, astăzi „teoria echilibrului general s-a reîntors la teza concurenței perfecte” – arată R.A. Gordon. Gînditorului amintit i se pare paradoxal faptul că pe măsură ce „blocurile de putere s-au multiplicat, fir-

mele au devenit tot mai mari, la combinatele pe orizontală și verticală adăugându-se conglomeratele... iar rolul guvernului în funcționarea piețelor a crescut ferm, teoria microeconomică și-a întors tot mai mult și cu tot mai multă pasiune privirea (de la realități) către construcțiile ipotetice ale echilibrului general în condiții de concurență perfectă”), care sînt total lipsite de relevanță pentru înțelegerea structurii și funcționării economiei capitaliste contemporane.

Fostul președinte al Asociației americane de economie apreciază această ignorare a naturii monopoliste a economiei, această „fugă de realitate” și „îndărătnică aderare” la teza concurenței perfecte ca reprezentînd „...cert, un exemplu elocvent al incapacității sau eșecului (failure) teoriei economice de a-și adapta instrumentarul analitic la mediul instituțional schimbător...”. El nu caută însă **cauza** „eșecului” predeterminat de poziția ideologică implicată în teza „concurenței perfecte”: renunțarea la această teză ar însemna recunoașterea rolului dominant al monopolurilor, ar obliga la analiza consecințelor în plan economic și social ale acestei dominații, ar conduce la recunoașterea faptului că – așa cum a demonstrat-o gândirea economică privind capitalismul contemporan, circumscrișă orientărilor ideologice progresiste – „în concentrarea puterii private și în raporturile de putere”, în dominația și „libertatea discreționară” a acestor gigante „monstruoase organizații” „își au rădăcinile” asemenea fenomene grave din punct de vedere economic și dureroase în plan social, cum sînt inflația permanentă, șomajul de masă, stagflația și slumflația, profunda inegalitate în distribuirea veniturilor și averilor, iraționala irosire a resurselor, politicile neocoloniale și neoimperialiste” etc., etc. Renunțarea la teza „pieței de concurență pură” ar împinge raționamentul economic în afara pozițiilor ideologice ale clasei dominante, către pozițiile antimonopoliste ale ideologiilor progresiste ale claselor și păturilor sociale ce suportă opresiunea mari-

FIȘE

● *Lucrarea Economie Mondială* (Editura didactică și pedagogică, București, 1979, 304 p.), elaborată de conf. dr. Sterian Dumitrescu, lect. Virgil Gheorghiu,

lect. Ionel Bobu, asist. dr. Ioan Bari, dr. Maria Stănescu, drd. Hilde Puwak, dr. Ioan Voicu, prezintă prima parte a cursurilor de studiere a economiei mondiale, eșalonate pe mai mulți ani în cadrul Academiei de studii economice. Cursuri speciale – comerțul, turismul, transporturile, cooperarea, relațiile valutare, tehnica operațiilor de comerț exterior – continuă și concretizează problematica expusă cuprinzător în această lucrare. Autorii pornesc de la considerentul că nu există și nu poate exista o economie mondială independent de economiile naționale, acestea din urmă turnîndu-i „substanța”: diviziunea mondială a muncii, fluxurile economice internaționale, relațiile economice internaționale – sînt un rezultat direct al dezvoltării

economiiilor naționale. După ce prezintă, într-o primă parte, economia și politicile economice ale țărilor lumii, manualul analizează, într-o a doua parte, căile instaurării noii ordini economice internaționale. Se expune poziția P.C.R., în această privință și se dezvoltă în capitole speciale tematica lichidării subdezvoltării, exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, asistenței financiare pentru dezvoltare, problemei alimentare și a energiei pe plan mondial.

Discuție asupra naturii mecanismului economic

● Revista EKONOMICESKIE NAUKI publică în nr. 8/1979 o discuție la „masa rotundă” pe tema Hoziasstvennii mehanizm razvitogo soțializma: struktura i puti soveršenstvovaniia (Meca-

nismul economic al socialismului dezvoltat: structură și căi de perfecționare). În concluziile sale, dr. A. D. Smirnov, redactor șef al revistei, a constatat faptul că problema conținutului mecanismului economic este încă insuficient clarificată. Unii economiști reduc mecanismul economic la folosirea legilor economice, alții înțeleg prin el sistemul de mijloace de influențare conștientă, organizată, asupra economiei, în fine alții îl identifică cu mecanismul de funcționare a procesului de producție. După A.D.S., mecanismul economic este alcătuit din mijloacele, formele, metodele de folosire a legilor economice – dar, conform opiniei sale, problema naturii sale este încă departe de a fi elucidată; că mecanismul economic este legat de legile econo-

lor corporații; ar însemna ca economicul-ortodox să înceteze a mai fi ceea ce este - expresie a intereselor dominante și instrument al apărării lor.

2) Teza că statul poate interveni în economie ca o forță neutră, independentă de subiecții economici privați. Această teză este adoptată în pofida faptului că unii din reprezentanții săi recunosc imposibilitatea unei poziții neutre în politica economică a statului ca urmare a „presiunii grupelor de interese” care „posedă influență politică și putere”, cum arată prof. Arthur Okun, fost președinte al Consiliului de consultanți economici de pe lângă președintele S.U.A., „Novicele la Washington - arată acesta - va fi surprins și dezamăgit aflând cât de mult influențează aceste grupe asupra procesului legislativ”¹⁾. Numeroși economiști, sociologi sau politologi burghezi printre care J. K. Galbraith, R. Lekachman, F. Lundberg, A. Heidenheimer, W. Domhoff, F. Hunter, R. Barber, etc., postați pe poziții ideologice opuse establishmentului, au descris, pe baza unei temeinice analize teoretice și empirice, strânsese, indestructibilele raporturi dintre stat și marile monopoluri, ca și „consecințele” - tratate, spune R. Lekachman, cu o nescuzabilă naivitate de către economicul standard - pe care strânsese legături dintre instituțiile politice și grupele de interese private le au asupra analizei și politicii economice²⁾.

Reproducind opinii ca cele de mai sus nu vrem să exprimăm o poziție simplistă în înțelegerea caracterului și funcției economice a statului capitalist contemporan, simplism apreciat de susținătorii tezei „neutralității” ca fiind cauza unei profunde denaturări a realităților. În acest sens ei invocă o serie de măsuri guvernamentale care realmente afectează interesele particulare fie ale unor monopoluri, fie ale ansamblului acestora (ex. controlul prețurilor, un nivel ridicat al impozitelor asupra profiturilor etc.) sau măsuri considerate a fi în favoarea maselor largi ale populației - dezvoltarea sistemului de securitate a veniturilor, construcții de locuințe, asistență medicală, formarea forței de muncă etc. Consemnând aceste realități

trebuie subliniat că ele nu au fost și nu sînt totuși de natură să afecteze structura socială a economiei și structura de clasă a capitalismului contemporan.

Creșterea impresianantă a rolului statului capitalist în viața economică a fost impusă de creșterea amploarei și profunzimii contradicțiilor economice și sociale care pun în pericol însăși existența sistemului. Statul capitalist a devenit subiectul purtător al intereselor conservării sistemului, îndeplinind funcția de „manage” al acestuia. Exponent al intereselor sistemului, statul capitalist nu poate interveni decît în limitele istorice determinate ale acestor interese, adoptînd măsuri cu ajutorul cărora speră să asigure evitarea disfuncționalităților mecanismului economic, redresarea gravelor dezechilibre, asigurarea stabilității și păcii sociale. Acestui obiectiv i se înscriu practic măsurile invocate de susținătorii tezei conform căreia statul capitalist contemporan ar acționa ca o forță neutră față de subiecții economici, subordonată intereselor generale ale ansamblului societății.

Desigur, între interesele conservării actualului sistem capitalist - interese ce constituie baza materială a ideologiei și practicii monopolist-statale, interesele fiecărei corporații monopoliste și interesele ansamblului lumii monopolurilor, raporturile nu sînt întotdeauna de identitate ci și uneori, contradictorii. Dar satisfacerea acestor interese, asigurarea supraviețuirii unui sistem în care marile monopoluri și-au asigurat dominația absolută, reprezintă satisfacerea interesului suprem, a interesului fundamental al fiecărei corporații monopoliste și ansamblului acestora. „Neutralitatea” intervenției statului în economie ca și „concurența pură” nu sînt, astfel, decît un mit de esență ideologică, menit să escamoteze adevărata natură monopolist-statală a capitalismului contemporan.

Referindu-se la profundul dezacord dintre postulatele și teoretizările economiștilor ortodocși, pe de o parte, și realitatea capitalismului zilelor noastre, pe de altă parte, Robert Lekachman atrage atenția asupra „gravului caz de sindrom” de care suferă acești economiști și exponenții lor

politici, sindrom definit prin noțiunea „denial”. „Denial”, explică prof. Lekachman este termenul psihiatric pentru refuzul neurotic de a accepta realitatea³⁾. De acest sindrom sînt afectați, evident în grade diferite, toți economiștii establishmentului. Cauza lui, însă, nu este de natură neurotică, ci socială. Ea rezidă în profunda incompatibilitate dintre cerințele progresului social-istoric și interesele establishmentului la care respectivi economiști aderă deoa rece - tot R. Lekachman o subliniază - aceasta „le permite să obțină un venit și un statut social convenabile”.

Problema depășirii acestui sindrom, a reîntoarcerii la real, la social ca singură cale de a conferi teoriei economice eficiență ca ghid și instrument al acțiunii - preocupă în cel mai înalt grad oficialitățile și cercurile științifice dominante. În condițiile în care politica economică a devenit necesarmente o componentă a mecanismului mișcării economiei, incapacitatea teoriei economice burgheze dominante de a-și în tegra idei noi apte să asigure eficiența politicilor economice, constituie un element agravant al procesului de continuă deteriorare a mecanismelor de funcționare a sistemului. „Dacă se va eșua în tratarea acestei probleme - remarcă lucid prof. Lekachman - societatea va fi într-o măsură crescînd amenințată de șomajul de masă și o inflație furibundă”. Chemarea la luciditate a doctinarului amintit este patetică: „...economieții au o disperată nevoie de a regîndi vechile presupuneri, vechile certitudini, și vechile accente”.

Vasile PILAI

¹⁾ J.K. Galbraith: Economics and the Public Purpose, p. 7.

²⁾ Fr. Perroux, loc. cit.

³⁾ R.A. Gordon, op. cit. p. 7.

⁴⁾ Vezi J. K. Galbraith, op. cit.; Robert Lekachman, Economists at Bay, New York 1977.

⁵⁾ Arthur Okun, The Political Economy of Prosperity, Washington, 1975.

p. 7-10.

⁶⁾ R. Lekachman, op. cit. p. 266.

⁷⁾ R. Lekachman, op. cit. p. 38.

mice, se știe, dar problema, spune el, este cum se face această legătură și aceasta se știe mai puțin. De pildă, se știe mai puțin ce loc ocupă în cadrul relațiilor de producție interesele economice pe care unii le consideră pirghii ale sistemului economic, sau trebuințele economice.

O revistă indiană despre metodologia lui N. Georgescu-Roegen.

● In revista ARTHA VIJNANA (Journal of the Gokhale Institute of Politics & Economics, Poona, India), nr. 1/1979, a apărut studiul Nicholas Georgescu-Roegen and the Methodology of Economic Science (Nicholas Georgescu-Roegen și metodologia științei economice) de K. K. Das Gupta. Autorul analizează

pe larg conceptele metodologice elaborate de Roegen îndeosebi în cartea sa „Legea entropiei și procesul economic”: istorie și hysteresis (caracterul istoric al fenomenelor sociale și lipsa de semnificație istorică a unor fenomene naturale); dialectică și aritmorfism (caracterul nediscret, nearitmorfic al fenomenelor sociale), dialectică și continuum intuitiv (aceasta din urmă este un concept despre care, cum spune Georgescu-Roegen, se poate vorbi fără a-l putea defini). În opinia autorului studiului, aceste concepte sînt de natură să aibă o mare utilitate în științele sociale și, implicit, în economia politică. K.K.D.G. consideră totuși necesar să introducă unele restricții în utilizarea metodologiei lui Roegen în domeniul științelor sociale.

Protecționismul - manifestare a ascuțirii concurenței internaționale

● Sub titlul Face a une concurrence exacerbée - La fausse querelle du protectionnisme (În fața unei concurențe exacerbate - Falsa dispută a protecționismului) Alain Weil comentează în LE MONDE DIPLOMATIQUE (4.VIII.1979) două cărți, dintre care una subliniază pericolul protecționismului, iar alta militează pentru un nou protecționism. După autor, pozițiile sînt divergente mai mult formal, deoarece leitmotivul uneia - „schimb liber amenajat - și al celeilalte - „protecționism concertat” - tind să se suprapună. În genere, aceasta ar corespunde poziției marilor puteri, care predică schimbul liber, dar practică în mare măsură protecționismul. Ce înseamnă de pildă, se întrea-

FIȘE

bă A. W., suprimarea unor bariere vamale cînd se poate citi într-un document al U.N.C.T.A.D. că tranzacțiile interne ale societăților tranzaționale reprezintă o treime din fluxul schimburilor internaționale și că tot aceste grupuri controlează jumătate din comerțul mondial? După autor, este adevărat că și industrializarea unor țări din lumea a treia pune țărilor dezvoltate probleme reale de adaptare, dar adevăratul „război economic” se desfășoară între țările industrializate. Într-un atare context, de concurență internațională ascuțită, ar fi greu de vorbit de o politică națională care n-ar fi în fapt protecționistă.

RELAȚIA CREȘTERE — MEDIU, ÎNTR-O ABORDARE SISTEMICĂ

CERCETAREA ECONOMICĂ — în ultimele decenii tot mai puternic sprijinită pe formalizarea matematică — și, împreună cu ea, însăși observația empirică, au făcut reale progrese în identificarea nenumăratelor legături de intercondiționare existente între sisteme conexe, relativ independente. Printre acestea, sistemul ecologic și cel economic s-au bucurat de o atenție specială. Concomitent cu reprezentarea mai mult sau mai puțin detaliată a „rețelei” de legături cauzale, modelele cantonate în aceste două zone — deși reprezentări simplificatoare ale unor realități extrem de diverse și complicate — și-au propus totodată să cuantifice principalele efecte rezultate din acțiunea unui homo oeconomicus tot mai activ și pretențios față de natură.

Neconvergența concluziilor la care s-a ajuns este un fapt arhicunoscut. Dificil de spus unde se greșește, prudența în judecarea lor se impune obiectiv.

După convingerea noastră, **Creșterea economică și mediul inconjurător**^{*)} — apărută sub semnătura binecunoscutului economist Aurel Iancu, în colecția „Creșterea economică”, inspirat inițial de Editura politică — este un studiu care, propunându-și să evalueze realist impactul economie-mediului inconjurător, caută în prealabil să identifice natura și să afle sensurile și dimensiunile exacte ale relațiilor cauzale guvernând schimburile reciproce, dar inegale, dintre sistemele investigate.

Analiza meticuloasă și obiectivă a paradigmelor pe care, conventional, le-am putea denumi tradiționale, i-au prilejuit încă o dată dovada limitărilor lor conceptuale. Pornind de la premise false, unele deduse din exacerbarea dependenței sistemului economic de o natură a cărei capacitate portantă — dată o dată pentru totdeauna — s-ar diminua cu apariția fiecărei noi „bouche à nourrir”, altele din subestimarea acestor relații de dependență, posibilitățile de înmulțire și de trai considerându-se practic nelimitate, implacabil concluziile aveau să fie și ele la fel de eronate.

Nemulțumit, și pe bună dreptate, de starea de sincretism a științelor economice, A. Iancu încearcă o evaluare nouă și coerentă a relațiilor fundamentale dintre creșterea economică și evoluția mediului, considerat în accepțiunea sa largă, de mediu natural și artificial.

Fără a neglija aspectul teoretic, prevalent ni se pare totuși efortul de a demarca dimensiunile optime ale dezvoltării generale.

„Într-o știință, deși concepția are prioritate, totuși ea trebuie să facă corp comun cu metoda, iar amândouă să fie deopotrivă perfecționate” (p. 23). Într-adevăr, prin observații și reprezentări logice, autorul a reușit mult mai mult decât lărgirea orizontului cunoașterii. Sinteza acestor observații și reprezentări, realizată de-a lungul celor aproape 300 de pagini, cite numărăm lucrarea, se constituie, am fi tentati să zicem, într-o paradigmă nouă, într-un model ce poate servi la fundamentarea deciziilor micro și macroeconomice în condiții de preservare pe termen lung a factorilor de mediu. Prin rezultatele cercetării, de interes practic imediat, A. Iancu își alătură efortul individual celui colectiv de a răspunde sarcinilor concrete trasate pe această linie de predecesorii **Nicolae Ceaușescu**: „**va trebui să se acorde o atenție mai mare măsurilor de împiedicare a poluării, de conservare nealterată a mediului inconjurător, asigurând astfel condiții de viață cât mai corespunzătoare poporului, atât în prezent cât și în viitor.**”¹⁾

Bazat pe postulatul materialismului dialectic marxist referitor la simultaneitatea și interconexiunea fenomenelor din natură și societate, autorul subscris în același timp la necesitatea imperativă a regândirii sistemului de indicatori sintetici atât ai mărimilor de input (cunoscutul triptic factorial: fondurile de producție, forța de muncă și progresul tehnic), cât și a celor de output (PNE, PIB, venit național etc.). Populația, resursele naturale, fluxurile materiale curente ale procesului de producție și reziduurile poluante sînt alte variabile care trebuie să apară „nu în formă dinamică de tip mecanic (...) ci în forme complexe cu evoluții cantitative și calitative (fie de tip organic, fie de tip entropic, fie, în sfîrșit, de tip structural)” (p. 43). Mai mult, omul — privit ca un complex biologic și social cu determinări concrete în permanență devenire — va ajunge să coopereze strîns cu natura numai ținînd seama de cele două „vocații” esențiale ale acesteia: **izvor** de resurse naturale și **receptor** de reziduuri cu capacitate limitată de autoregenerare a factorilor de mediu. Supus presiunii unor nevoi și exigențe evoluînd liniar cu dezvoltarea economică și gradul de civilizație, mediul natural este solicitat la o deschidere tot mai largă. Dacă temporizarea acesteia nu-i încă o nevoie generală și imediată, oricum diminuarea pierderilor suferite de factorii de mediu în procesul de transformare și utilizare a lor se reclamă ca

o cerință imperativă. Deși nu ne putem declara în deplin acord cu afirmația potrivit căreia „în calea creșterii economice nu stau și nu vor sta (subl. ns.) limitele fizice ale resurselor” (pp. 61 și 62), în schimb autorul are perfectă dreptate cînd consideră eficiența economică ca una din stavilele expansiunii producției. Îmbrăcînd forma generalizată a diferențelor cantitative între outputul final și inputul de energie din cadrul „lanțului trofic” această lipsă de eficiență care capătă forma unei contradicții evidente între creșterea economică și deteriorarea mediului inconjurător, nu mai poate dăinui decît cu riscul unor consecințe imprevizibile.

Interpretarea condițiilor și a sensurilor în care se produce schimbul de energie care generează transformarea — interpretare pe alocuri grevată de un spirit didacticist — prilejuiește însă autorului ocazia unor ample și temeinice referiri la un ansamblu de soluții vizînd ridicarea nivelului eficienței și randamentului în domeniul energetic pe principalele stadii ale proceselor economice. Optimizarea consumului specific de materii prime, prelungirea duratei de utilizare a produselor, recuperarea produselor secundare și a deșeurilor — acțiuni conjugate, vizînd economisirea resurselor naturale — sînt alte aspecte cu care autorul întregeste studiul raportului dintre creșterea economică și evoluția mediului inconjurător.

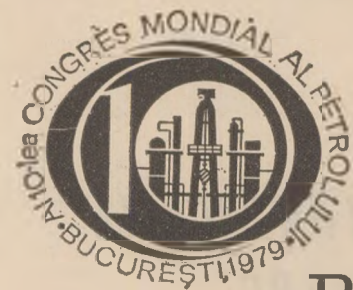
Analiza creșterii cantitative a unora din efectele negative generate pe scară din ce în ce mai largă, îndeosebi de o industrializare în plină ascensiune, de o urbanizare nu totdeauna judicios controlată și dirijată și de un progres tehnic gîndit în termenii unei eficiențe economice greșit înțelese, constituie o altă latură a problematicii abordate în lucrare (cap. III). Dacă nu pentru a contura dimensiunile unui asemenea proces oricum pentru a-i înțelega rosturile de interes practic imediat, autorul ține să remarce — și nu fără îndreptățire — că „aproape tot ce atinge omul modern se transformă, mai curînd sau mai tîrziu, în reziduuri” (p. 111). Imaginea dimensiunilor actuale și de perspectivă ale masei de reziduuri poluante este completată cu înfățișarea efectelor nocive ale acesteia asupra economiei, stării de sănătate a populației, climatei globului, calității apelor, adică asupra sistemului ecologic, pe întinse zone ale globului deja aflat într-un echilibru precar. Este deci ușor de înțeles de ce intensificarea proceselor productive și consumptive — cum preferă să le numească autorul — reclamă imperativ integrarea problemelor privind condițiile de mediu în teoria și practica economică. Sarcină dificilă dacă se au în vedere implicațiile economico-financiare și complicațiile metodologico-statistice ce vor fi generate de punerea în practică a unor asemenea măsuri. Faptul că autorul s-a angajat la căutarea unor soluții viabile, și care au căpătat dimensiunile unor reușite generalizări teoretice și elaborări metodologice, este probatoriu și în privința folosului ce-l poate aduce continuitatea preocupărilor într-un domeniu fie el cît de complicat. Concomitent cu analiza pîrghiilor eco-

^{*)} Aurel Iancu. Creșterea economică și mediul inconjurător. Ed. politică, 1979, 296 p.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu. România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 11, București, Ed. politică, 1974, p. 70.

C. V. BĂLOIU

(Continuare în pag. 30)

PETROLUL ÎN SLUJBA PĂCII, PENTRU PROGRESUL OMENIRII

ÎN CURSUL săptămânii trecute s-au desfășurat la București, sub înaltul patronaj al președintelui României socialiste, lucrările celui de-al X-lea Congres Mondial al Petrolului. Timp de șase zile, într-un climat de lucru profund democratic, de înaltă ținută științifică, cei peste 5 000 de participanți din zeci de țări ale lumii — prestigioase personalități ale lumii științifice, economice și politice — au făcut un rodnic schimb de opinii și de experiență în probleme ale prospecției, extracției și prelucrării petrolului, în ansamblul problemelor de actualitate, ale energiei. Întrunit în condițiile cînd asigurarea resurselor energetice în general, ale necesarului de petrol în special constituie o preocupare primordială pentru omenire, pentru perspectivele dezvoltării ei, Congresul a suscitat un viu interes în lume, a fost urmărit cu întreaga atenție de cercurile de specialitate și prin concluziile sale — așa cum de altfel se apreciază în mod unanim — a constituit un eveniment internațional de o deosebită semnificație tehnico-științifică, economică și politică.

Succesul lucrărilor celui de al X-lea Congres Mondial al Petrolului constituie pentru noi, ca țară organizatoare, un motiv de deosebită satisfacție. De altfel însăși alegerea capitalei României socialiste ca loc al desfășurării lucrărilor Congresului reprezintă o prestigioasă confirmare a justeței, a clarviziunii și realismului politicii energetice a țării noastre; încă cu ani în urmă, în repetate rânduri, președintele României socialiste a atras atenția asupra pericolului crizei energetice, a sesizat tendințele evoluției acesteia, a preconizat soluții concrete de a o contracara și a cerut să fie aplicate cu toată fermitatea în politica noastră internă, a evidențiat importanța și a militat activ pentru realizarea unei largi cooperări internaționale în vederea soluționării problemelor energetice cu care se confruntă omenirea. Reușita deplină a Congresului, condițiile optime asigurate în capitala țării noastre au fost pe deplin apreciate de participanți, iar așa cum sublinia Elik M. Khalimov, adjunct al ministrului industriei petrolului al U.R.S.S., după părerea sa „congresul de la București reprezintă un etalon pentru desfășurarea viitoarelor congrese ale petroliștilor“.

O vie satisfacție s-a manifestat în legătură cu prezența la inaugurarea lucrărilor congresului a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, față de interesul cu care conducerea statului nostru a urmărit desfășurarea lucrărilor, considerate tocmai ca o elocventă expresie a preocupărilor României pentru găsirea unor soluții optime problemelor energetice contemporane.

Cuvîntarea rostită cu acest prilej de președintele Nicolae Ceaușescu a constituit și a fost apreciată de participanți ca o remarcabilă contribuție la fundamentarea și promovarea unei concepții noi, a unui mod realist și echitabil de abordare a problemelor energetice, generatoare de soluții eficiente pentru rezolvarea lor în consens cu aspirațiile de pace și bunăstare ale tuturor popoarelor lumii. Cuvîntarea s-a caracterizat printr-o mare bogăție de idei care și-au pus amprenta asupra lucrărilor Congresului. „Cuvintele rostite de președintele României la deschiderea lucrărilor, declara C.R. Jagannathan — director al companiei Oil India, ne-au inspirat foarte mult, iar ideile pentru care a militat domnia sa sînt în concordanță cu gândurile noastre“. Larga audiență a ideilor cuprinse în cuvîntarea președintelui României a fost subliniată de numeroși participanți la Congres, iar lucrările acestuia le-au confirmat pe deplin justețea.

În mod deosebit a fost apreciată analiza făcută asupra cauzelor care au generat actuala situație de criză în domeniul petrolului și care în cuvîntarea președintelui României au fost astfel sintetizate: o creștere vertiginoasă a consumului în absența unei perspective clare a exploatării și folosirii raționale

a petrolului, neglijarea prospecției, identificării și punerii în valoare a noi surse energetice, criza fiind amplificată și de creșterea nemăsurată, anormală, a prețului țițeiului, prețuri care s-au desprins de orice rațiuni economice. În egală măsură au întrunit azeziunea participanților și căile preconizate pentru depășirea consecințelor grave ale crizei energetice, și de asigurare a dezvoltării în continuare a civilizației umane, soluții materializate de altfel în proiectul programului de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei — care va fi supus aprobării celui de al XII-lea Congres al partidului și al cărui obiectiv fundamental este să asigure independența energetică a României.

Un deosebit interes a suscitat legătura pe care președintele României o face între criza economică, inclusiv în domeniul energiei și unele probleme cu care este actualmente confruntată omenirea și în mod special proporțiile pe care le-a luat cursa înarmărilor. „Pe lângă faptul că apasă tot mai greu pe umerii popoarelor și sporește pericolul unui nou război mondial, puternicul arsenal de arme și tehnică militară constituie un uriaș consumator de energie, de petrol, un factor de accelerare a crizei energetice“. A fost, de asemenea, subliniat faptul că multe din dificultățile pe care le întâmpină omenirea în prezent sînt un rezultat al perpetuării unor raporturi economice inechitabile, al unor grave decalaje economice între state, după cum, în strînsă legătură cu criza energetică este și accentuarea pe arena internațională a tendințelor de reîmpărțire a zonelor de influență și dominație, ceea ce, la rîndul său, creează stări de încordare și conflict, punînd în pericol însăși pacea și securitatea internațională.

Analiza lucidă, profundă, asupra cauzelor și consecințelor actualei situații pe plan mondial a cărei concluzie, care a trezit un larg ecou și s-a bucurat de o largă aprobare în rîndul participanților, a fost astfel expusă de președintele Nicolae Ceaușescu „Trebuie să facem totul pentru ca petrolul să nu mai constituie sursă de conflicte și litigii între state ci obiectul unei colaborări și conlucrări între națiuni deplin suverane, egale în drepturi, stăpîne pe bogățiile lor și pe propriile lor destine. Noi considerăm că în condițiile de azi, cînd omenirea se află în fața atîtor și atîtor probleme complexe, toate statele și guvernele, toate popoarele trebuie să conlucreze pentru soluționarea lor, astfel ca toate națiunile, întreaga omenire să înainteze nestînjinit pe calea progresului, a bunăstării și civilizației, a colaborării și păcii“. Sintetic, țelurile care trebuie să-i călăuzească în caracterile lor pe participanții la Congresul Petrolului au fost formulate de președintele României prin deviza „Petrolul în slujba păcii, pentru progresul omenirii“.

Larga audiență a acestor idei rodnice și generoase a fost confirmată nu numai de reluarea lor în numeroase intervenții ale participanților, ci și prin Rezoluția adoptată de Consiliul Permanent al Congreselor Mondiale ale Petrolului în care se relevă că o serie de recomandări preconizate de Congres au fost făcute „avînd în vedere situația energetică mondială și luînd în considerare ideile expuse de președintele Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Congres“. În acest sens în mod deosebit relevăm o serie de orientări și direcții de acțiune de mare importanță pentru viitor printre care: economisirea severă a petrolului, amplificarea cercetărilor pentru creșterea gradului de recuperare a țițeiului din zăcăminte și a explorărilor unor noi regiuni petroliere, intensificarea preocupărilor pentru asigurarea unor prețuri juste la produsele petroliere, trecerea la exploatarea unor surse alternative de energie. Sînt evidente orientări realiste, menite să dea un nou impuls conturării unor politici energetice novatoare de pe urma cărora să beneficieze toate popoarele lumii printr-o amplă și rodnică colaborare internațională.

PRINCIPIUL NERECIPROCITĂȚII ÎN RELAȚIILE COMERCIALE DINTRE ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE ȘI ȚĂRILE DEZVOLTATE — tendințe și probleme —

AȘA CUM SUBLINIA tovarășul Nicolae Ceaușescu, la adunarea festivă din Capitală consacrată zilei de 23 August, „noi considerăm că țările dezvoltate trebuie să înțeleagă că au o răspundere și că trebuie să vină în ajutorul țărilor în curs de dezvoltare. Trebuie să fie bine înțeles că este în interesul atât al țărilor în curs de dezvoltare, cât și al celor dezvoltate să se ajungă la o înțelegere corespunzătoare pentru ajutarea țărilor rămase în urmă, pentru a se realiza progresul lor cât mai rapid“.

În acest sens, un element important pentru eliminarea decalajelor dintre țări și accelerarea instaurării unei noi ordini economice mondiale îl reprezintă principiul ner reciprocității între țări cu nivele diferite de dezvoltare. În relațiile comerciale dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, aplicarea principiului reciprocității, adică a echivalenței concesiilor, nu este echitabilă din mai multe puncte de vedere. În primul rând, țările în curs de dezvoltare au nevoie să-și protejeze economia națională — aflată în proces de formare și consolidare — de concurența puternică a țărilor dezvoltate și în consecință, nu pot să acorde concesiile echivalente cu cele ale acestor țări. În acest context, trebuie subliniat că protecționismul țărilor în curs de dezvoltare diferă în mod esențial de cel al țărilor dezvoltate. În cazul țărilor în curs de dezvoltare, protecționismul contribuie la creșterea economică și la sporirea productivității; el nu antrenează o diminuare a comerțului internațional, întrucât țările în curs de dezvoltare au tendința de a folosi toate încesările lor din export pentru efectuarea de importuri; ca atare protecționismul acestor țări influențează mai degrabă asupra structurii importurilor decât asupra volumului lor total. În al doilea rând, este de remarcă că țările în curs de dezvoltare asigură, în fapt, țărilor dezvoltate o reciprocitate implicită, în sensul că oferirea de condiții mai favorabile de acces pe piețele acestor din urmă țări atrage după sine sporirea încesărilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare și, în mod necesar, creșterea importurilor lor din țările dezvoltate. Acest mecanism automat de reciprocitate se explică prin faptul că țările în curs de dezvoltare sînt interesate să utilizeze încesările din exportul cu țările dezvoltate pentru achiziționarea din aceste țări de mașini, utilaje și alte bunuri necesare pentru dezvoltarea economiei lor.

În al treilea rând, trebuie avut în vedere că țările dezvoltate capitaliste obțin avantaje unilaterale în comerțul cu țările în curs de dezvoltare în special ca urmare a evoluției raportului de schimb cu aceste țări. Astfel, potrivit datelor secretariatului U.N.C.T.A.D., în perioada 1974—1978 raportul de schimb al țărilor în curs de dezvoltare s-a deteriorat cu aproape 15%, ceea ce a însemnat în 1978 o pierdere în devaloare de peste 30 miliarde dolari pentru ansamblul țărilor în curs de dezvoltare (Doc. TD/224 din 28 martie 1979, p. 3). În aceste condiții solicitarea în cadrul negocierilor comerciale de concesi echivalente de la țări în curs de dezvoltare de către țările dezvoltate capitaliste apare cu atât mai mult lipsită de justificare.

De la consacrarea juridică a recunoașterii la o aplicare tot mai largă

PRINCIPIUL ner reciprocității în relațiile comerciale între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate a fost recunoscut încă la reuniunile ministeriale din 1961 și 1963 din cadrul Acordului general pentru tarife și comerț (G.A.T.T.) și și-a găsit expresia juridică în partea a IV-a a G.A.T.T., care a fost adăugată textului Acordului general în 1965. În paragraful 8 al articolului XXXVI

al G.A.T.T. din partea a IV-a a acestuia, se arată: „Părțile contractante dezvoltate nu așteaptă reciprocitate pentru angajamentele luate de ele în cadrul negocierilor comerciale în ce privește reducerea sau eliminarea taxelor vamale și altor obstacole din calea comerțului părților contractante puțin dezvoltate“. În nota adițională la acest paragraf se apreciază că, prin expresia „nu așteaptă reciprocitate“, se înțelege că „nu ar trebui să se aștepte de la o parte contractantă puțin dezvoltată să aducă, în cadrul negocierilor comerciale, o contribuție incompatibilă cu nevoile dezvoltării, finanțelor și comerțului ei, ținînd seama de evoluția trecută a schimburilor“. Cu alte cuvinte, nu este vorba de o nereciprocitate absolută, ci de una relativă.

În nota sus menționată se precizează diferitele tipuri de negocieri din cadrul G.A.T.T. la care se aplică prevederile paragrafului 8 al articolului XXXVI: modificarea sau retragerea concesiilor tarifare, negocierile vamale, tratativele de aderare la G.A.T.T. etc.

Declarația ministerială de la Tokio din septembrie 1973, prin care s-a deschis oficial a șaptea rundă de negocieri comerciale din cadrul G.A.T.T., cunoscută și sub denumirea de „Runda Tokio“, a reafirmat principiul ner reciprocității în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, prevăzută în partea a IV-a a G.A.T.T. În Declarație se arată că „Țările dezvoltate nu așteaptă reciprocitate pentru angajamentele luate de către ele vizînd reducerea sau eliminarea obstacolelor tarifare și altor obstacole din calea comerțului țărilor în curs de dezvoltare, adică țările dezvoltate nu așteaptă de la țările în curs de dezvoltare să aducă, în cursul negocierilor comerciale, contribuții incompatibile cu nevoile lor de dezvoltare, ale finanțelor lor și ale comerțului lor“.

În cadrul „Rundeii Tokio“ s-a elaborat și un text privind principiul ner reciprocității în cadrul viitoarelor negocieri, text care confirmă angajamentul țărilor dezvoltate de a nu căuta să obțină, în cursul negocierilor comerciale, concesi incompatibile cu nevoile țărilor în curs de dezvoltare. De asemenea, în acest text se recunoaște că țările în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate întâmpină dificultăți serioase în acordarea de concesi și aducerea de contribuții la negocieri. Cerința acestor țări de a li se recunoaște în mod explicit dreptul la o nereciprocitate totală nu a fost satisfăcută.

În cadrul „Rundeii Tokio“ s-a elaborat și o prevedere în sensul că țările dezvoltate așteaptă ca posibilitățile țărilor în curs de dezvoltare de a face concesi negociate să sporească pe măsura dezvoltării economiei lor și ameliorării situației lor comerciale, prevedere care este o expresie a conceptului „aplicării graduale“, promovate de țările dezvoltate capitaliste. Potrivit acestui concept, principiile tradiționale ale G.A.T.T., inclusiv principiul reciprocității, ar trebui să se aplice treptat țărilor în curs de dezvoltare, în funcție de progresul economic realizat de acestea.

În cadrul negocierilor comerciale, gradul de reciprocitate din partea țărilor în curs de dezvoltare se determină ținînd seama de nivelul de dezvoltare al fiecărei țări. În aceste condiții, în aplicarea noțiunii de nereciprocitate trebuie să se respecte cu strictețe principiul nediscriminării, în sensul de a se trata la fel țările care se află la un nivel similar de dezvoltare economică.

Principiul ner reciprocității din partea țărilor în curs de dezvoltare, care a fost recunoscut atât la G.A.T.T., cât și la O.N.U., ca un principiu nou în relațiile economice între țări cu nivele diferite de dezvoltare, s-a pus în aplicare la negocierile comerciale multilaterale de sub egida G.A.T.T. în cadrul sistemului generalizat de preferințe (S.G.P.), în Convenția de la Lomé între C.E.E. și un grup de țări în curs de dezvoltare, în acordurile comerciale și economice încheiate de C.E.E. cu diferite țări în curs de dezvoltare etc.

Interpretări diferite

PUNEREA în aplicare a principiului nereziprocity a suscitată însă dificultăți datorită interpretărilor diferite ale acestui principiu. În primul rând, s-a pus problema cine va stabili concesiile care vor putea fi făcute de țările în curs de dezvoltare în cadrul negocierilor comerciale, concesiile compatibile cu nevoile dezvoltării lor. În această privință s-a recunoscut, în cadrul G.A.T.T., că țările în curs de dezvoltare înseși trebuie să determine contribuția pe care o pot aduce la negocieri, în funcție de cerințele dezvoltării lor economice. În același timp, însă, țările dezvoltate și-au rezervat dreptul de a aprecia dacă această contribuție este satisfăcătoare sau nu, arătând că prevederile părții a IV-a a G.A.T.T. nu le obligă să încheie un acord în condițiile puse de țările în curs de dezvoltare.

În al doilea rând, s-a ridicat problema cum să se stabilească concesiile care ar putea fi acordate de către țările în curs de dezvoltare. În legătură cu aceasta, unele țări din această categorie au propus să se elaboreze o serie de criterii pentru ca cererile țărilor dezvoltate privind contribuția țărilor în curs de dezvoltare în cadrul negocierilor să fie într-adevăr în armonie cu nevoile dezvoltării acestora din urmă. Reprezentanții unor țări dezvoltate au apreciat însă că nu ar fi posibil să se stabilească **apriori** reguli de aplicare a principiului nereziprocity, întrucât situația variază de la o țară la alta și de la un produs la altul.

În aceste condiții, problema reciprocității concesiilor se examinează în fiecare caz în parte în cadrul negocierilor dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, dând naștere adeseori la controverse.

Principiul nereziprocity în favoarea țărilor în curs de dezvoltare nu a fost întotdeauna aplicat pe deplin de țările dezvoltate în cadrul negocierilor comerciale. În cadrul „Rundei Tokio”, țările în curs de dezvoltare au fost invitate să facă concesiuni compatibile cu nevoile lor în materie de comerț, dezvoltare și finanțare, lucru relevant și în Programul de la Arusha, adoptat de reuniunea ministerială a „Grupului celor 77” în februarie 1979, în calitate de document de poziție a acestui grup pentru sesiunea a V-a a U.N.C.T.A.D. de la Manilla. În cursul acestei runde de negocieri, în special în grupa pentru produse tropicale, menținerea ofertelor țărilor dezvoltate a fost condiționată de contribuțiile pe care țările în curs de dezvoltare ar fi trebuit să accepte a le aduce.

Țările în curs de dezvoltare sunt invitate ca, pe măsura dezvoltării lor, să reducă restricțiile la import și, ajunse la un anumit stadiu de dezvoltare, să consimtă chiar la principiul reciprocității. Se argumentează că aducerea de către țările în curs de dezvoltare de contribuții la negocieri sub forma liberalizării importurilor ar întări poziția lor în negocierile cu țările dezvoltate și ar stimula sectorul lor național de export. Este evident că țările în curs de dezvoltare trebuie să țină seama de două elemente în stabilirea concesiilor pe care le-ar putea face în cursul negocierilor: a) în ce fel concesiile respective se repercutează asupra economiei lor interne, asupra eficienței politicii lor de dezvoltare; b) în ce măsură aceste concesiuni concurează la asigurarea de avantaje pentru exporturile lor. În orice caz, ele nu pot să renunțe la principiul nereziprocity, atât timp cât se mențin deosebiri sensibile între nivelul lor de dezvoltare și cel al țărilor dezvoltate.

Nereziprocity în domeniul tarifelor

MODALITĂȚILE de aplicare a principiului nereziprocity prezintă aspecte diferite în sectoarele tarifare și netarifare. Principiul nereziprocity în favoarea țărilor în curs de dezvoltare se aplică concesiilor vamale preferențiale și nepreferențiale, autonome sau contractuale. S.G.P., care se aplică în mod autonom de țările dezvoltate în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, pe bază de nereziprocity, reprezintă un element nou în relațiile comerciale între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare. Pentru prima dată, țările dezvoltate au acceptat să acorde țărilor în curs de dezvoltare preferințe vamale, fără să le ceară reciprocitate. Sub influența S.G.P., s-a aplicat fără reciprocitate un regim vamal preferențial unor țări în curs de dezvoltare și pe o bază contractuală în Convenția de la Lomé și în alte acorduri încheiate de C.E.E. cu diferite țări în curs de dezvoltare.

În cazul negocierilor vizând reducerea taxelor vamale pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate, se aplică prevederile paragrafului 3 b al articolului XXVIII bis din G.A.T.T. În acest paragraf se precizează că negocierile vor fi purtate pe o bază

care să permită a se ține suficient seama „de nevoia, pentru țările mai puțin dezvoltate, de a recurge cu mai multă ușurință la protecție tarifară în vederea facilitării dezvoltării lor economice și de nevoile speciale, pentru aceste țări, de a menține taxe în scopuri fiscale”. Se consideră că țările în curs de dezvoltare ar putea să efectueze acele consolidări sau reduceri de taxe vamale care ar fi de dorit în interesul propriei lor economii, recunoscându-se că posibilitățile acestor țări de a face concesiuni vamale sunt limitate de considerente privind necesitatea protejării industriilor născându-se și asigurarea de venituri fiscale. S-a sugerat ideea că țările în curs de dezvoltare ar putea eșalona reducerile de taxe vamale pe care le consimt pe o perioadă mai lungă decât cea fixată pentru țările dezvoltate.

Țările în curs de dezvoltare au participat la negocierile tarifare din cadrul „Rundei Tokio” pe baza principiului nereziprocity enunțat în Declarația de la Tokio. S-a admis că formula de reducere a taxelor vamale, care a fost reținută ca ipoteză de lucru, să nu se aplice la concesiunile țărilor în curs de dezvoltare, dar țările dezvoltate au cerut acestor țări să ofere concesiuni vamale corespunzătoare nivelului lor de dezvoltare economică.

Nereziprocity în domeniul netarifare

NEGOCIEREA asupra unei game largi de măsuri netarifare reprezintă trăsătura distinctivă a „Rundei Tokio”, în comparație cu negocierile multilaterale precedente din G.A.T.T., care s-au concentrat, în principal, asupra taxelor vamale. Principiul nereziprocity s-a aplicat într-o anumită măsură și în acest domeniu al negocierilor sub forma exceptării țărilor în curs de dezvoltare de la unele obligații prevăzute în codurile negociate privind măsurile netarifare sau a stabilirii pentru aceste țări de termene mai lungi pentru punerea în aplicare a prevederilor acestor coduri.

În codul privind subvențiile și taxele compensatorii s-a recunoscut în anumite limite, dreptul țărilor în curs de dezvoltare de a subvenționa exporturile lor de produse industriale, lucru interzis pentru țările dezvoltate.

Codul privind achizițiile guvernamentale admite, în anumite condiții, dreptul țărilor în curs de dezvoltare de a aplica un tratament preferențial furnizorilor interni și din alte țări în curs de dezvoltare în cadrul achizițiilor guvernamentale pe care le efectuează, în timp ce țările dezvoltate sunt obligate să aplice în toate cazurile, față de toți furnizorii tratamentul național și principiul nediscriminării. În codul privind obstacolele tehnice în calea comerțului se prevede dreptul țărilor în curs de dezvoltare de a introduce în reglementările lor tehnice standarde vizând păstrarea tehnicilor și metodelor lor de producție indigene și, în consecință, nu se așteaptă ca aceste țări să adere la standarde internaționale, dacă ele apreciază că acestea nu sunt corespunzătoare din punctul de vedere al nevoilor lor în materie de dezvoltare, finanțe și comerț.

În același timp s-au stabilit termene mai lungi de aplicare a prevederilor unor coduri netarifare de către țările în curs de dezvoltare, spre a le permite să adopte măsurile necesare pentru a se conforma acestor prevederi (codul privind obstacolele tehnice din calea comerțului, codul asupra valorii în vamă, codul referitor la procedurile în materie de licențe de import). De asemenea, este de notat că avantajele prevăzute de codul privind achizițiile guvernamentale ar urma să se aplice unilateral țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, care nu sunt parte la acest cod.

P RINCIPIUL nereziprocity se aplică și în relațiile comerciale ale României cu țările dezvoltate. Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, România beneficiază pe bază de nereziprocity de avantaje vamale preferențiale în cadrul S.G.P. la importul în 19 țări membre ale O.C.D.E. De asemenea, țara noastră a participat la negocierile comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T. („Runda Tokio”) pe baza principiului nereziprocity în favoarea țărilor în curs de dezvoltare.

România, împreună cu celelalte țări membre ale Grupului celor 77, militează activ pentru aplicarea consecventă a principiului nereziprocity concesiilor în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, principiu destinat să contribuie la progresul accelerat al acestor țări, la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, juste și echitabile.

Victor ALDEA

Evoluții și restructurări în construcțiile navale

DUPĂ O CREȘTERE MEDIE anuală, de 10% în perioada 1968—1977, în condițiile în care în ultimul an amintit progresia a fost de numai 5,5%, flota comercială mondială și-a încetinit anul trecut și mai mult ritmul de creștere, respectiv la 1,3%.

Un ritm de creștere neobișnuit de lent

ACEST RITM neobișnuit de lent, purtând amprenta dificultăților și incertitudinilor din economia occidentală, este consecința unei reduceri substanțiale a construcției de nave. În cazul țărilor avansate ca mari producătoare de nave totalul comenzilor la sfârșitul anului a scăzut continuu, de la 120,7 milioane tone registru brut (t.r.b.) în 1974 și 82,5 mil. t.r.b. în 1975, la 25,9 mil. t.r.b. anul trecut, ceea ce reprezintă cel mai coborât nivel din ultimele două decenii. Ritmul lent de creștere a flotei mondiale este în același timp și consecința unei accelerări a casării navelor vechi neutilizate: potrivit datelor furnizate de **Lloyd's Register of Shipping**, în 1978 au fost date la fier vechi 1100 nave însumând circa 21 milioane t.d.w., ceea ce reprezintă aproape dublul mediei celor trei ani anteriori. Și aceasta chiar în condițiile în care criza pe care o traversează industria siderurgică occidentală, care este principalul utilizator de fier vechi, menține prețurile acestuia la un nivel foarte scăzut.

Circa 60% din capacitatea casată în 1978 a fost constituită din petroliere. După ce a crescut în ultimii zece ani într-un ritm mediu de peste 12% anual, flota petrolieră mondială a cunoscut în 1978, pentru prima dată, o reducere absolută de tonaj. Acest fapt reflectă regresul survenit în condițiile crizei energetice în comerțul internațional cu petrol și produse petroliere, regres care explică, la rândul lui în mare măsură stagnarea înregistrată în 1978 în volumul global al mărfurilor transportate pe mare (pe ansamblu creșterea lui a fost mai mică de 1%). În privința mărfurilor transportate trebuie relevat însă că regresul nu a fost general, la capitolul transporturilor speciale și prin containere înregistrându-se o continuare a tendinței pronunțat ascendente din ultimii ani.

În ciuda reducerii drastice a ritmului de creștere al flotei comerciale mondiale, datorită scăderii relative concomitente a cererii de transport, capacitatea de transport excedentară nu era mai mică la sfârșitul anului trecut decât cu un an în urmă. Din aceasta patru cincimi erau reprezentate de petroliere, parte din ele fiind utilizate ca depozite plutitoare (de exemplu în Japonia). Deși în primul semestru al anului curent această capacitate excedentară s-a mai redus intrucitva, ca reprezentarea încă — la sfârșitul lunii iunie — circa 4% din flota mondială.

Excedentul de capacitate existent la capitolul navelor petroliere, care potrivit celor mai multe previziuni nu se va resorbi decât în prima jumătate a deceniului viitor, a determinat, așa cum arătam, o reducere considerabilă a comenzilor de noi asemenea nave (6,6 milioane t.r.b. la sfârșitul anului trecut, față de 86,7 milioane t.r.b. la sfârșitul anului 1974), paralel cu o scădere însemnată a ponderii comenzilor de nave petroliere în totalul comenzilor (la 25% în 1978, față de 72% în 1974). În același interval ponderea cargourilor transportând mărfuri uscate s-a majorat de la 6% la 32% din totalul comenzilor.

Anul în curs a adus un anumit reviriment: tonajul comandat în primul semestru a fost chiar puțin superior celui comandat în întreg anul trecut. Potrivit firmei „Lambert Brothers Shipbroking”, o bună parte din comenzile de noi nave privesc petroliere de 50 000—80 000 tdw, dotate cu motoare diesel cu un randament superior, pentru a compensa intrucitva cheltuielile suplimentare provocate de dublarea prețului carburanților pentru nave în ultimul an. Sub impulsul efemer al citorva tranzacții de mai mare anvergură, în special cu cereale, dar și cu petrol, navlurile au cunoscut și ele o creștere în primul semestru al acestui an, care apoi s-a plafonat. O linie ascendentă a urmat și prețul noilor nave, evoluție care nu a întârziat să se reflecte și în cea a prețului navelor cumpărate de ocazie: în unele cazuri acesta din urmă a sporit de peste două ori. Totuși, constată observatorii, o reală învioreare nu este de așteptat înainte de câțiva ani. În plus, se apreciază că dacă intențiile exprimate de o serie de țări occidentale, în primul rând de S.U.A., de a-și reduce importul de petrol se vor materializa, cererea de petroliere (în special de superpetroliere) nu va mai cunoaște dinamismul anterior.

Un aspect nou în încercarea țărilor occidentale de a face față crizei din construcțiile navale îl reprezintă și sporirea la peste o treime a ponderii comenzilor acordate de societățile de transporturi maritime șantierelor navale din propria țară.

Dincolo de aceste evoluții structurale rămâne însă constatarea reducerii pe ansamblu cu 40 pînă la 50% în ultimii patru ani a capacității de producție a șantierelor navale din Occident, dintre care multe — mai ales cele mici — au fost nevoite chiar să-și

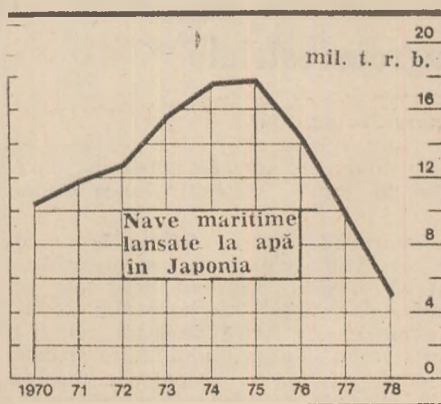
închidă porțile, contribuind astfel la sporirea proporțiilor somajului. În Japonia, de pildă, țară în care cele 60 companii constructoare de nave realizează o treime din tonajul navelor lansate anual pe plan mondial (respectiv cu mult peste propriile necesități de transport), personalul șantierelor navale s-a redus de la 116 000 oameni în 1975 la 70 000 în primăvara anului în curs. Navele construite anul trecut, însumând numai 4,9 mil. t.r.b., reprezintă cel mai scăzut nivel al producției japoneze din 1965 încoace, fiind în același timp — după cum rezultă din graficul de mai jos — cu mult inferior realizărilor imediat anterioare (10 mil. t.r.b. în 1977 și 18 mil. t.r.b. în 1975). În încercarea de a face față crizei pe care o traversează construcțiile navale, guvernul nipon a impus reducerea cu 35% pînă în luna martie anul viitor a capacității șantierelor; pe de altă parte, principalele 40 de companii constructoare de nave au ajuns la o înțelegere privind plafonarea producției lor timp de doi ani la un nivel reprezentînd 39% din producția anilor de boom 1973—1975 (**The Economist**, 30 iunie 1979, p. 77). Ambele măsuri au fost primite cu ușurare în țările vest-europene mari constructoare de nave, puternic afectate de concurența niponă și nevoite să acorde subsidii considerabile șantierelor lor navale, mai ales că ponderea țărilor Pieței Comune, în construcția mondială de nave s-a redus de la 33,6% în 1960 la 18% în prezent.

Paralel, pentru a preveni reducerea în continuare a profiturilor, care în cazul firmelor japoneze au scăzut de la 550 milioane dolari în 1977 la 60 milioane dolari anul trecut, se constată o diversificare a profilului de activitate al marilor firme constructoare de nave în direcția producerii de macarale portuare, de alte utilaje grele, ca și de motoare diesel care consumă mai puțin combustibil, răspunzînd astfel și exigențelor actualei crize a petrolului.

O sursă de venituri, dar mai ales de cheltuieli suplimentare

REDUCERILE AMINTITE mai sus nu au însă un caracter general, o serie de țări socialiste și de țări în curs de dezvoltare continuînd să-și lărgescă capacitățile de producție de nave odată cu dezvoltarea și diversificarea flotei lor maritime, pentru a răspunde în mai mare măsură în primul rînd propriilor lor necesități de transport.

Date ale O.C.D.E. evidențiază astfel că într-o perioadă în care producția mondială de nave s-a redus la jumătate, ponderea țărilor „lumii a treia” în realizarea acestei producții s-a majorat de la 11,4% în 1974 la 24% în 1978. Paralel, a crescut și numărul țărilor în curs de dezvoltare constructoare de nave, de la 21 în 1976 la 23 un an mai târziu. Totuși, așa cum relevă un studiu al U.N.C.T.A.D. (**Merchant Fleet Development**, Report by the UNCTAD Secretariat, doc. TD/222) elaborat

în vederea ultimei sesiuni a Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare de la Manila, deși circa 61% din totalul mondial al mărfurilor încărcate anual pe nave reprezintă exporturi ale țărilor în curs de dezvoltare, aceste țări dețin numai 8% din capacitatea de transport a flotei mondiale (Africai revenindu-i numai 0,9%), marea majoritate — peste 82% din capacitate — aparținînd țărilor capitaliste dezvoltate*. În cazul petrolierelor acest decalaj este și mai

flagrant (sub 6% față de 90%). Țările în curs de dezvoltare rămîn astfel încă departe de obiectivul fixat la cea de-a III-a sesiune a U.N.C.T.A.D., ca la sfârșitul acestui deceniu ele să dețină cel puțin 10% din flota mondială.

Importanța acordată de țările „lumii a treia” dezvoltării unei flote naționale ca și cooperării dintre ele în domeniul transporturilor maritime este argumentată concludent prin sumele considerabile în valută liber convertibilă (circa 28 miliarde dolari anual).

* Cifrele includ și navele aflate sub pavilion de complezență.

pe care trebuie să le plătească aceste țări armatorilor străini și unor companii transnaționale sub formă de taxe de transport. Aceste cheltuieli, care au avut de altfel o tendință de creștere în ultimii ani, reduc simțitor încasările țărilor în curs de dezvoltare de pe urma exporturilor lor în țările dezvoltate, oricum subuse unor mari fluctuații. După calculele secretariatului U.N.C.T.A.D. (*Review of Maritime Transport*, doc. TD/B/C.4/178, 1978), între anii 1964 și 1975 a avut loc o creștere însemnată a ponderii cheltuielilor de transport în prețul de vânzare al principalelor produse exportate de țările în curs de dezvoltare. Așa spre exemplu cheltuielile de transport pentru lemn de palmier pe ruta Nigeria—Europa au crescut de la 9,5% în 1966 la 25,5% în 1975, pentru iută, pe ruta Bangladesh—Europa, de 8,7% la 19,5%, pentru cauciuc natural pe ruta Malaysia—Europa, de la 8% la 18,5%, pentru fibre de sisal pe ruta Africa de Est—Europa, de la 8,4% la 12,8%, pentru ceai, pe ruta Sri Lanka—Europa, de la 6,5% la 10,4%, etc.

Pentru aceste motive transporturile maritime ocupă un loc important în cadrul preocupărilor U.N.C.T.A.D. pe linia sprijinirii eforturilor de progres ale țărilor în curs de dezvoltare. În cadrul U.N.C.T.A.D. există o comisie specială care se ocupă de peste un deceniu de problemele transporturilor maritime. O realizare însemnată a acestei comisii este considerată elaborarea și adoptarea, în 1976, a unui cod de conduită pentru conferințele maritime internaționale, de natură să protejeze interesele specifice ale țărilor în curs de dezvoltare.

La cea de-a V-a sesiune a Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare de la Manila din luna mai a.c. au fost adoptate două rezoluții, una conținând măsuri de natură „să asigure țărilor în curs de dezvoltare o participare echitabilă la transporturile maritime de toate tipurile”, iar prin cea de-a doua recomandându-se țărilor dezvoltate să mărească volumul și să îmbunătățească condițiile de acordare de asistență tehnică și financiară țărilor în curs de dezvoltare pentru achiziționarea de nave, precum și pentru îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurilor și facilităților portuare.

voltare pentru achiziționarea de nave, precum și pentru îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurilor și facilităților portuare.

Pavilionul românesc pe oceanele lumii

PRINTRE ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE în care transporturile maritime au cunoscut o dezvoltare substanțială, atât în ce privește volumul mărfurilor transportate, cât și tonajul flotei, România se situează pe un loc de frunte. Dezvoltarea economică rapidă a țării noastre și participarea ei tot mai intensă la diviziunea internațională a muncii au pus cerințe tot mai mari în fața transporturilor maritime. Pentru a răspunde acestor cerințe, în primii trei ani ai actualului cincinal flota maritimă românească și-a dublat capacitatea, ajungând la un tonaj total de 2,3 milioane t.d.w. Cu toate acestea, așa cum arăta secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din luna mai a.c., circa 70% din transportul maritim este încă realizat cu nave închiriate. Ținând seama de sporirea planificată a volumului de mărfuri transportate pe mare de 2,2—2,5 ori până în 1985 față de 1980, ca și de necesitatea diminuării efortului valutar la acest capitol, prin mărirea contribuției flotei maritime românești la realizarea exportului și importului țării, proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R. prevede majorarea capacității flotei maritime la circa 7 milioane t.d.w. în 1985 și circa 11—12 milioane t.d.w. în 1990, față de 3,4 mil. t.d.w. la sfârșitul cincinalului în curs și numai 150 000 t.d.w. în 1985, o orientare principală în acest domeniu constituind-o construirea de nave specializate și de mare capacitate. Se va asigura totodată creșterea accentuată a capacității de trafic în porturi, prin extinderea portului Constanța și a porturilor maritim-fluviale.

Ion BARAC

Relația creștere — mediu într-o abordare sistemică

(Urmare din pag. 24)

nomice de reducere a pagubelor provocate, bunăoară, de poluare, autorul, folosind tehnica input-output a legăturilor dintre ramuri, sugerează posibilități concrete de modelare a relațiilor mediu-economie, metode de internalizare a activității poluante și de reflectare cu ajutorul unor indicatori globali, a activității de protecție a mediului înconjurător. Situate la frontiera dintre cercetarea fundamentală și aplicativă, astfel de preocupări se justifică din plin, ele asigurând, de altfel, un plus de substanță lucrării la care ne referim. În ultimul capitol, autorul și-a asu-

mat o dublă răspundere. Prima: să prezinte succint și într-o ordine logică eforturile și rezultatele obținute de România în anii construcției socialiste în domeniul gospodăririi și amenajării factorilor de mediu și a unor ecosisteme. A doua, desigur și mai importantă încă: atestarea condițiilor și a limitelor compatibilității creșterii economice românești cu factorii naturali ai mediului (aer, apă, sol, subsol, păduri, forma terestră și acvatică etc.). În acest cadru autorul a prezentat amply și convingător atât efortul material implicat de creșterea și perfecționarea structurilor tehnologice și de producție, cât și mecanismul (economic și institu-

țional) de realizare a strategiei românești de protecție a mediului înconjurător.

Elaborat în condițiile unui permanent transfer de noțiuni și cunoștințe între sistemele investigate, **Creșterea economică și mediul înconjurător** este un studiu ce dovedește cu prisosință valențele cercetării sistemice și interdisciplinare. Soluțiile propuse pentru rezolvarea multor probleme înscrise în proiectul de Directive ale celui de-al XII-lea Congres al P.C.R. în domeniul valorificării resurselor materiale și al protejării mediului de viață reflectă actualitatea și importanța preocupărilor autorului pentru prezervarea mediului înconjurător și folosirea cu maximum de chibzuială a resurselor acestuia.

Organizarea teritoriului consiliilor unice agroindustriale

(Urmare din pag. 13)

litate, cu condiții unitare de producție, am ales consiliile unice Corabia și Stoenestii situate pe terasa, respectiv lunca Dunării și a Oltului.

La Consiliul unic agroindustrial Corabia (**schita 1**) avind 18 100 ha teren arabil, din care 10 926 irigat, au fost organizate două asolamente de cimp (C_1 și C_2) pe terenurile irigate cu 5—6 sole cu mărimea medie de 1 000—1 200 ha și un asolament de cimp (C_3) pe terenurile din luncă desecate avind 4 spte a 900 ha. Pe terenurile irigate au fost amplasate și cele 9 asolamente furajere și două legumicole, grupate în masive compacte în apropierea centrelor de producție și a satelor.

La Consiliul unic agroindustrial Stoenestii (**schita 2**) avind o suprafață arabilă totală de 10 257 ha, din care irigat 5 390 ha, au fost organizate: un asolament de cimp pe terenul irigat situat pe terasă (suprafață de 2 800 ha, în 4 sole cu sola medie de 680 ha (C_1), un asolament de cimp pe teren necirigat de terasă (suprafață de 4 120 ha, avind 5 sole a 814 ha (C_1), un asolament semincer irigat de producție (S_2) în suprafață de 1 200 ha avind 4 sole și un asolament semincer experimental (S_1), două asolamente legumicole irigate în suprafață de 628 ha cuprinse în 8 sole, un asolament de orez pe 133 ha (O) și aso-

lamente furajere în apropierea fermelor zootehnice, precum și un asolament pe terenurile de luncă.

Pentru condiții teritoriale complexe, care cuprind jumătatea de nord a județului a fost selectat Consiliul unic agroindustrial Dobrun (**schita 3**) avind o suprafață arabilă de 7 622 ha, pe care s-au organizat, corespunzător zonelor de favorabilitate, următoarele asolamente: un asolament pe terenurile din lunca Oltului cuprinzind trei sole a 430 ha (C_1), un asolament pe terenurile în pantă, din zona a III-a și a IV-a de favorabilitate, terenuri fragmentate ce necesită măsuri de protecție solului pe o suprafață totală de 1 584 ha cuprinse în 4 sole cu suprafața medie de 397 ha (C_2), pe terenurile de platou, cu o energie de relief mai redusă, cuprinzind terenuri de categoria a II-a și a III-a în suprafață de 4 090 ha s-au organizat un asolament de cimp (C_3) avind 5 sole cu mărimea medie de 818 ha, iar pe terenul irigat în suprafață de 1 350 ha a fost organizat un asolament de cimp (C_4) cu 5 sole avind suprafața medie de 270 ha, în corelare cu traseul schemei hidrotehnice. În condiții de irigare a fost amplasat și organizat și asolamentul legumicol în suprafață de 235 ha, precum și detașarea suprafeței pentru ferma specializată a fabricii de conserve, iar asolamentele furajere au fost organizate în imediata apropiere a fermelor zootehnice pe care le deservesc.

Aspectele prezentate evidentiază raționalitatea organizării teritoriului consiliilor unice agroindustriale, fără a ține seamă de deținători, prin crearea unor asolamente unice, a unor sole mari, care permit exploatarea eficientă a pământului, a sistemelor hidroameliorative și a mijloacelor tehnice de care dispune agricultura noastră socialistă.

Sărăcie absolută — perspective de combatere

ULTIMUL RAPORT anual asupra dezvoltării în lume, publicat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, relevă — între altele — că, chiar dacă ritmul creșterii economice pe plan mondial se va accelera în următorii ani, nu mai puțin de 600 milioane de ființe umane vor continua să trăiască la sfârșitul secolului în condiții de sărăcie absolută, adică lipsite de o alimentație echilibrată și o locuință decentă, de acces la învățămînt și la îngrijirea sănătății. În ipoteza optimistă că țările în curs de dezvoltare vor realiza în deceniul următor un ritm mediu anual de creștere de 6,6% și vor promova măsuri pe plan intern pentru o repartitie mai echitabilă a veniturilor, se apreciază că numărul persoanelor trăind în sărăcie absolută s-ar putea reduce de la 800 de milioane în prezent la 300—350 de milioane în jurul anului 2000.

Un rol important în acest sens ar juca — opinează autorii raportului — crearea accelerată de noi locuri de muncă în economia țărilor în curs de dezvoltare, ceea ce s-ar putea realiza în condițiile sporirii ajutorului pentru dezvoltare acordat de țările avansate, inclusiv privind transferul de tehnologii, și ale extinderii comerțului internațional pe baze reciproc avantajoase.

Cehoslovacia: efort de ridicare a productivității muncii

UNA DINTRE PREOCUPĂRILE constante ale factorilor de răspundere din Cehoslovacia o constituie ridicarea

Surse de finanțare a cercetărilor științifice

UN EXAMEN al evoluției în ultimele două decenii (1960—1979) a cheltuielilor efectuate în S.U.A. în domeniul cercetării și dezvoltării relevă că — deși în prețuri curente volumul lor global a sporit an de an — în prețuri constante a avut loc o evoluție descendentă în anii 1969—1975, după care a urmat o

Evoluția cheltuielilor pentru cercetare-dezvoltare
(miliarde dolari, în prețuri constante din 1972)

Din care :

Anul	Total cheltuieli	guvernul federal	Industria	colegii și universități	alte organizații comerciale
1960	25,04	3,69	18,56	2,36	0,43
1965	29,92	4,67	21,18	3,12	0,95
1970	29,18	4,67	20,19	3,42	0,90
1975	27,94	4,24	19,18	3,49	1,04
1978 *	31,37	4,31	21,94	3,93	1,18

* Evaluări ale Institutului memorial Battele
Sursa : B.I.K.I., nr. 85/1979

productivității muncii în economia națională, ținându-se seama și de faptul că — potrivit previziunilor — sporul mediu anual al persoanelor ocupate în sfera productivă va fi în perioada 1976—1980 de 0,2%, iar în următorul cincinal se va reduce la 0,1%.

Se apreciază că sarcina de a realiza, pînă în 1990, o creștere medie anuală a productivității muncii (în sfera productivă) de 4,8% va putea fi îndeplinită cu condiția de a se acorda o atenție susținută înzestrării tehnice a muncii, înlocuirii muncii vii prin tehnică. Conform calculelor, în anii 1970—1975 în industrie au fost folosite în acest scop 80% din fondurile fixe puse în funcțiune, ceea ce a asigurat 65% din sporul productivității muncii. În privința vințării înlocuirii muncii vii prin tehnică, se evaluează că economiile realizate pe această cale în industria cehoslovacă depășesc de două ori investițiile. Se remarcă, totodată, o puțnică diferențiere pe ramuri a cheltuielilor specifice necesare pentru înlocuirea muncii vii, ele avînd niveluri cel mai ridicat în industria energiei electrice și termice, iar cel mai scăzut — în industria confecțiilor.

Termoficare pe baza energiei secundare

SCUMPIREA surselor de energie primară a atras-o după sine și pe cea a resurselor energetice secundare, determinînd o sporire a interesului pentru valorificarea lor, cu atît mai mult cu cît în felul acesta se acționează și pentru combaterea poluării.

redesare destul de susținută, nivelul proiectat pentru anul în curs fiind însă doar cu circa 1% superior celui atins în 1968. Analiza pe principalele executanți ai lucrărilor de cercetare științifică și dezvoltare evidențiază că în perioada 1960—1979 a crescut intrucîtva ponderea cheltuielilor efectuate de colegii și universități, precum și de alte organizații necomerciale (deși, împreună, ele efectuează mai puțin de 1/6 din totalul cheltuielilor), pe seama reducerii îndeosebi a ponderii cheltuielilor realizate de firmele industriale. De fapt, sursele de finanțare a lucrărilor efectuate de ultimele două categorii de executanți, cuprinse în tabelul alăturat, provin în cea mai mare parte tot din subsidiile statului sau alocațiile firmelor industriale, dar aceștia se concentrează îndeosebi asupra cercetărilor cu caracter fundamental și a celor cu aplicare pe termen lung.

În R. F. Germania, țară în care o treime din necesarul de energie al industriei aparține industriei siderurgice, aproape 60% din energia utilizată de oțelării se pierdea pînă acum în atmosferă. Începînd de anul viitor aceste deșeuri energetice vor fi captate și utilizate pentru termoficare. La Duisburg, de pildă, se va asigura în acest mod încălzirea a 5 000 de apartamente.

Perspectiva anului 2000 în Madagascar

PROGRAMUL de dezvoltare social-economică a Republicii Democratice Madagascar pînă în anul 2000 prevede trei etape fundamentale în transformarea structurilor economice și sociale a țării. Astfel, în perioada 1979—1984 accentul se va pune pe făurirea temeliei industriei prelucrătoare naționale (siderurgie, producția de ciment, de îngreșăminte chimice, de hirtie ș.a.), precum și pe extinderea producției agricole în vederea asigurării populației cu alimente și a industriei ușoare cu materii prime. În cea de-a doua etapă (1985—1992) se va urmări dezvoltarea complexă a economiei naționale și intensificarea acesteia (în special prin crearea ramurilor producătoare de mijloace de producție). În sfârșit, obiectivul celei de-a treia etape (1993—2000) îl constituie realizarea utilizării depline, raționale a resurselor locale, asigurarea îmbinării armonioase între industria grea și industria ușoară, precum și modernizarea agriculturii.

Evoluții diferențiate în producția de oțel

BILANȚUL activității pe anul trecut a industriei siderurgice din țările capitaliste dezvoltate evidențiază faptul că, deși s-a simțit o anumită înviorare, volumul producției de metale feroase n-a atins încă nivelul anului 1974. După evaluările Institutului internațional al fontei și oțelului, în 1978 țările Europei occidentale au produs 164 mil. tone de oțel (față de 187 mil. tone în 1974), Statele Unite — 124 mil. tone (față de 132 mil. tone), iar Japonia 102 mil. tone (față de 117). În aceeași perioadă producția de oțel a țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare a însumat 46 mil. tone, față de 31 mil. tone în 1974, înregistrînd o creștere de 48%. Un trend similar pe cele două grupuri de țări a cunoscut în ultimii cinci ani și consumul de oțel.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 38 din 21 septembrie 1979

— Un amplu și fructuos dialog de lucru asupra unor priorități ale dezvoltării noastre (N. Ionescu) 1

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Utilizarea rațională a fondurilor fixe (Gheorghe Obreja, drd. Stelian Militaru) 3

— Exigențe ale respectării contractelor economice (I. Gheorghiu) 5

— Un vast program în slujba înfloririi patriei

● Creșterea eficienței economice — condiție esențială în strategia dezvoltării (prof. dr. Constantin Manolescu, conf. dr. Dumitru Ciucur, lector univ. Constantin C. Popescu) 7

● Pregătirea și perfecționarea profesională a forței de muncă (Gh. Răboacă) 9

— Criterii și soluții în organizarea teritoriului consiliilor unice agroindustriale (dr. Ion Bold, Ion Goga Mutu) 11

— Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Perfecționarea informației costurilor, instrument activ în gospodărirea judicioasă a resurselor materiale și de muncă (conf. dr. C. M. Drăgan) 14

— Puncte de vedere. Rezerve de îmbunătățire a folosirii utilajelor în industria poligrafică (Laurențiu Dragomirescu) 16

CONDUCERE ● ORGANIZARE

— Concepte-instrumente-tehnici în sprijinul sporirii eficienței

● Termene reduse, producție sporită prin folosirea planificării în rețea (Adrian Rusu) 17

● Unități pilot pentru realizarea unor sisteme de conducere standard pe subramuri (Vasile Vrabie) 18

TEORII ● IDEI

— Conștiința socialistă, forță motrice a dezvoltării economico-sociale (conf. dr. Georgeta Hălășan) 19

— Convorbiri economice cu Pierre Desprairies. Omenirea a intrat în epoca post-petrolieră 21

— Școli ● curente ● economiști. Ipoteze ale crizei gândirii economice burgheze (II) (Vasile Pilat) 22

— Relația creștere-mediu într-o abordare sistemică (C. V. Băloiu) 23

ECONOMIE MONDIALĂ

— Petrolul în slujba păcii, pentru progresul omenirii 25

— Principiul nereciprocității în relațiile comerciale dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate — tendințe și probleme (Victor Aldea) 26

— Documentar. Evoluții și restructurări în construcțiile navale (Ion Barac) 2

— În suplimentul numărului: Relații financiar-valutare și comerciale internaționale

IN THIS ISSUE

— The growth of the efficiency — the essential condition in the strategy of development (Prof. Dr. Constantin Manolescu, Lecturer Dr. Dumitru Ciucur, Reader Constantin C. Popescu). 7

— Professional training and improvement of the labour force (Gh. Răboacă). 9

— Criteria and solutions in the territorial organisation of the unique agroindustrial councils (Dr. Ion Bold, Ion Goga Mutu). 11

— The socialist conscience, propelling force of the economic

and social development (Lecturer Dr. Georgeta Hălășan). 19

— Economic talks with Pierre Desprairies. The mankind entered the post petroleum age. 21

— Schools ● currents ● economists, Hypostasis of the crisis of the bourgeois economic thought (II) (Vasile Pilat) 22

— The principle of non-reciprocity in the commercial relations between the developing and the developed countries — trends and problems (Victor Aldea). 26

— Documentary. Evolutions and structural changes in the shipbuilding (Ion Barac). 29

DANS LE NUMÉRO

— L'accroissement de l'efficacité économique — une condition essentielle dans la stratégie du développement (prof. dr. Constantin Manolescu, maître de conférences dr. Dumitru Ciucur, lecteur Constantin C. Popescu). 7

— La formation et le perfectionnement professionnels de la main d'oeuvre (Gh. Răboacă). 9

— Critères et solutions dans l'aménagement du territoire des conseils uniques agroindustriels (dr. Ion Bold, Ion Goga Mutu). 13

— La conscience socialiste, force motrice du développement éco-

nomique et social (maître de conférences dr. Georgeta Hălășan). 19

— Discussions économiques avec Pierre Desprairies. L'humanité est entrée dans l'époque post-pétrolière. 21

— Ecoles ● courants ● économistes. Hypostases de la crise de la pensée économique bourgeoise (II) (Vasile Pilat). 22

— Le principe de la non-réciprocité dans les relations commerciales entre les pays en voie de développement et les pays développés — tendances et problèmes (Victor Aldea). 26

— Documentaire. Evolutions et changements structurels dans les constructions navales (Ion Barac). 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Рост экономической эффективности — существенное условие в стратегии развития (проф. др. Константин Манолеску, старший лектор др. Думитру Чукур, лектор Константин К. Попеску) .. 7

— Подготовка и профессиональное совершенствование рабочей силы (Г. Рăбоacă) 9

— Критерии и решения в деле организации территории единых аграрно-промышленных советов (др. Ион Болд, Ион Гого Муту) 11

— Социалистическая сознательность, движущая сила экономико-

социального развития (старший лектор др. Джорджета Хălășан) 19

— Экономические беседы с Пьером Деспрайри. Человечество вошло в после-нефтяную эпоху 21

— Школы ● течения ● экономисты. Образы кризиса буржуазного экономического мышления (II) (Василе Пилат) 22

— Принцип взаимности в торговых отношениях между развивающимися странами и развитыми странами — тенденции и проблемы (Виктор Алда) 26

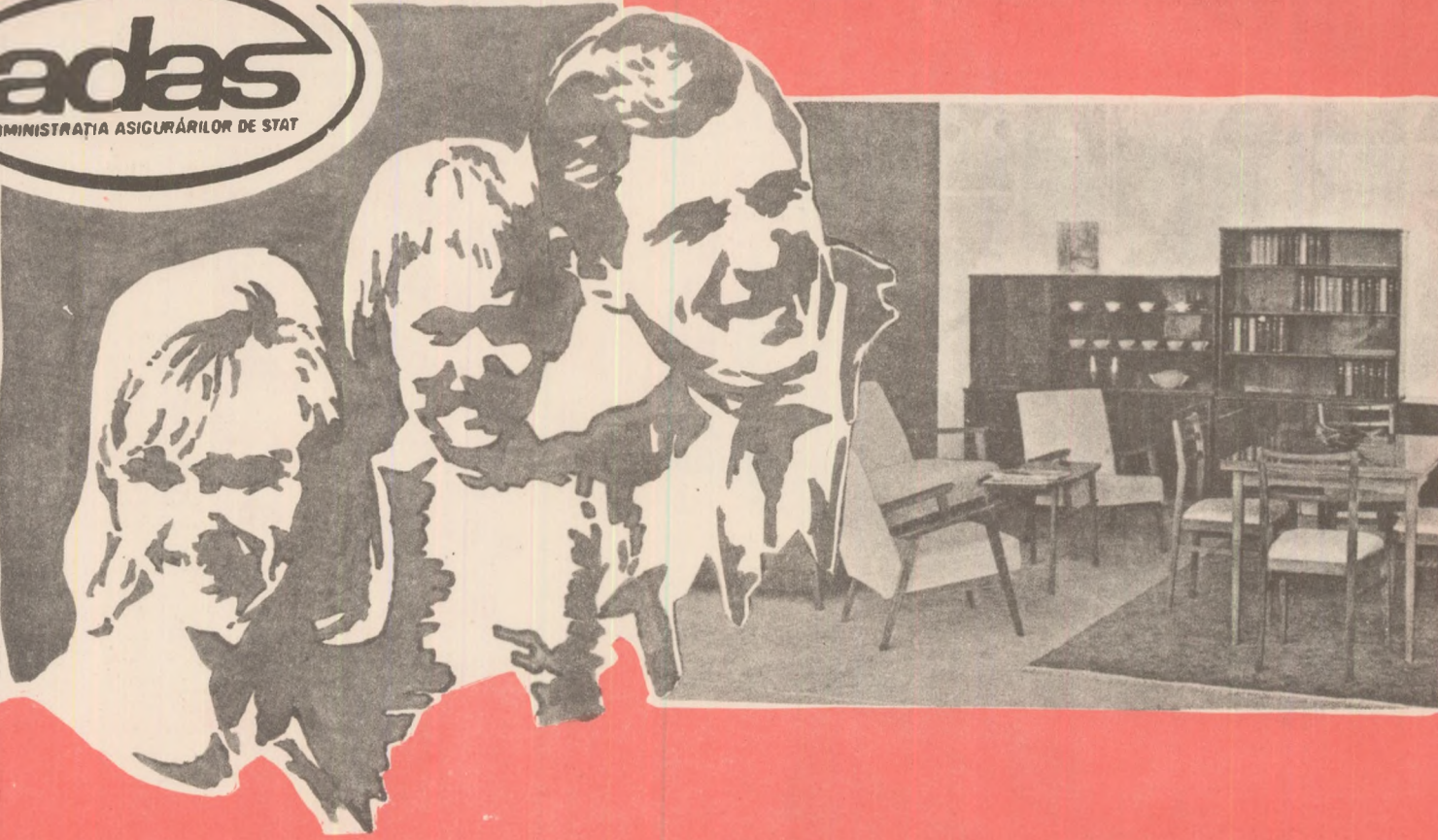
— Эволюции и структурные изменения в судостроении (Ион Барак) 29

Amintim cititorilor noștri că în curind va începe campania de încheiere a abonamentelor pe anul 1980 la „Revista economică”. Prețul abonamentului: 260 lei anual. Pentru studenți, elevi, ca și pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, prețul abonamentului individual este de: 130 lei anual; 65 lei semestrial; 32,50 lei trimestrial.

Incheind din timp abonamentul, vă asigurăm primirea neîntreruptă a revistei și a suplimentelor sale specializate: „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale”, „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice”, „Curier economic-legislativ”.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatului Poligrafic „Casa Științei”.

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Asigurarea complexă a gospodăriei dumneavoastră

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., ADAS a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR“.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat plătește despăgubiri în cauzile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate ; furt prin efracție și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întimplale la domiciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca :

incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicație subită și altele.

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau direct oricărei unități ADAS.

Calea Victoriei nr. 44

Calea Victoriei nr. 81

Calea Victoriei nr. 83

Calea Victoriei nr.102-110

**IN CELE MAI NOI UNITĂȚI
COMERCIALE DIN BUCUREȘTI,
CELE MAI RECENTE MODELE
ALE INDUSTRIEI UȘOARE !**

- Confecții pentru femei, bărbați și copii
- Lenjerie de corp și tricotați
- Articole de galanterie
- Marochinărie
- Încălțăminte
- Tricotaje

Adecvată acestui sezon, gama sortimentală pusă la dispoziția tuturor categoriilor de cumpărători de noile magazine deschise recent în centrul Capitalei, se remarcă prin diversitate, bun gust și eleganță.